

Հաստատում եմ՝
Գավառ համայնքի ղեկավար

Գ.Ե.Մարտիրոսյան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ
ԳԱՎԱՌ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՔԱՂԱՔԱՇԻՆԱԿԱՆ
ԿԱՆՈՆԱՊՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մույն կանոնադրությամբ սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի Գավառ համայնքի տարածքում քաղաքաշինական գործունեության իրականացման առանձնահատկությունները՝ ելնելով համայնքի պատմականորեն ձևավորված ավանդույթների և պատմաճարտարապետական միջավայրի պահպանման անհրաժեշտությունից:

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Համայնքի քաղաքաշինական կանոնադրությունը, մշակվում և հաստատվում է գոտևորման նախագծի կազմում՝ հավելվածի տեսքով:

.Գավառ համայնքի ավագանու որոշմամբ քաղաքաշինական կանոնադրությունը կարող է մշակվել նաև մինչև գլխավոր հատակագծի և (կամ) գոտևորման նախագծի մշակումը՝ որպես առանձին փաստաթուղթ: Այս դեպքում կանոնադրությունը կցվում է նախագծային առաջադրանքին և պարտադիր հաշվի է առնվում համայնքի քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի նախագծման ընթացքում:

.Գավառ համայնքի ավագանու կողմից հաստատվելուց հետո քաղաքաշինական կանոնադրությամբ ամրագրված պայմանները ներառվում են համայնքի ղեկավարի կողմից կառուցապատողին տրամադրվող ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքում՝ համապատասխան դրույթներ ամրագրելով առաջադրանքի ձևի «Լրացուցիչ պայմաններ» բաժնում:

II. ՀԱՄԱՅՆՔԻ (ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԻ) ՔԱՂԱՔԱՇԻՆԱԿԱՆ ԱՎԱՆԴՈՒՑԹՆԵՐԸ
(Ճարտարապետության առանձնահատկությունները և շինարարության
տեխնոլոգիաները)

Գավառի տարածքում 2021 թվականին կայացած ՏԻՄ ընտրությունների արդյունքում Գավառ համայնքի կազմում են ընդգրկված Գեղարքունիք, Լանջաղբյուր, Սարուխան, Գանձակ, Ծաղկաշեն, Կարմիրգյուղ, Նորատուս, Հայրավանք, Բերդկունք, Լճափ, Ծովագարդ բնակավայրերը և Գավառ քաղաքը: Գավառ համայնքը գտնվում է Գեղամա լեռնաշղթայի արևելյան լանջին, Սևանա լճի արևմտյան ափին՝ 7-8 բալանոց սելսիուսի գետում, տարածքը՝ ութկառույց է, Գավառ համայնքով է հոսում Գավառագետը, որի հոսանքի ավազանի տարածքի մոտ 80% -ը գտնվում է ծովի մակարդակից մինչև 2000մ բարձրության վրա, ամենաբարձր լեռնագագաթը Աժդահակն է՝ 3598մ բարձրությամբ: Հեռավորությունը մայրաքաղաքից կազմում է 98կմ:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Ք. Գավառ

Հեռավորությունը մայրաքաղաք Երևանից-98 կմ

Գավառ համայնքը Գեղարքունիքի մարզի վարչական, կրթական եւ մշակութային կենտրոնն է:

Ներկայիս Գավառ /տարբեր ժամանակներում՝ Նոր Բայազետ, Կամո/ քաղաքի եւ նրա շրջակա գյուղերի բնակիչների մեծ մասը վերաբնակեցվել են Հին Բայազետից, որը պատմական Հայաստանի հիշարժան բնակավայրերից մեկն էր՝ իր բերդով, եկեղեցիներով, սրբավայրերով, հերոսական անցյալով:

Գավառ համայնքն, ինչպես նաեւ իր տարածաշրջանը, ըստ Անանիա Շիրակացու «Աշխարհացույցի», մտել է Մեծ Հայքի Սյունիքի նահանգի մեջ: Գավառ համայնքի բնակատեղին գոյություն է ունեցել մ.թ.ա. 8-րդ դարում: Քաղաքը հիմնադրվել է Ուրարտական թագավոր Ռուսա 1-ի կողմից /մ.թ.ա. 735-713թթ./, որի ապացույցն է Գավառի «Դարի գլուխ» կոչված դամբարանադաշտում հայտնաբերված մ.թ.ա. 732թ. սեպագիր արձանագրությունը: Հնագիտական պեղումներից պարզվեց, որ այս տարածքը մ.թ.ա. 2-1 հազարամյակից եղել է բնակեցված: Համայնքը բնակեցված է եղել նաեւ Արշակունիների թագավորության ժամանակահատվածում /66-428թթ./:

Գաղթական Բայազետցիները Գավառ պատմական ավանի տեղում 1830թ. հիմնեցին Նոր Բայազետ բնակավայրը: Գավառը 1830 թ. դառնում է Հայաստանի կարեւոր տնտեսական կենտրոններից մեկը, իսկ 1960-1991թթ. ՀՀ անկախությունը՝ համայնքում կառուցվեցին բազմաթիվ արդյունաբերական ձեռնարկություններ, փողոցները ասֆալտապատվեցին եւ լուսավորվեցին, կառուցվեցին մեծաքանակ բազմաբնակարան շենքեր, բարելավվեց ժողովրդի կենսամակարդակը:

Գեղարքունիք

Ընդգրկված է եղել Ցարական Ռուսաստանի Երևանի նահանգի Նոր Բայազետի գավառում: Խորհրդային տարիներին մասն է կազմել Հայկական ԽՍՀ Նոր Բայազետի գավառի, 1930 թվականից՝ Նոր Բայազետի շրջանի: Վերանվանվել է Գեղարքունիք 1946 թ. ապրիլի 4-ին: Գյուղը վերաբնակեցվել է 1828թ.-ին: Վերաբնակիչները եկել են Արեւմտյան Հայաստանի Կոզովիտ գավառից: Այն ավելի հին է քան ենթադրվում է, որի վկայությունն է 9-րդ դարում կառուցված Սուրբ Գեորգ տաճարը: Գտնվում է Գավառ քաղաքից մոտ 9 կմ հարավ, ծովի մակարդակից 2040-2160 մ բարձրության վրա:

Լանջաղբյուր

Լանջաղբյուր (նախկին անվանումը՝ Քյուզաջըղ), գտնվում է Գավառ քաղաքից մոտ 7 կմ հարավ, ծովի մակարդակից 2050 մ բարձրության վրա: Բնակչությունը՝ 2115 մարդ (2011 թ.), հայեր: Գյուղը հիմնադրել են 1829-1830 թվականներին Բայազետի գավառի գյուղերից ներգաղթածները: Քյուզաջըղ անվան տակ ընդգրկված է եղել Ցարական Ռուսաստանի Երևանի նահանգի Նոր Բայազետի գավառում: Խորհրդային տարիներին մասն է կազմել Հայկական ԽՍՀ Նոր Բայազետի գավառի, 1930 թվականից՝ Նոր Բայազետի շրջանի: Վերանվանվել է Լանջաղբյուր 1950 թ. ապրիլի 19-ին: 1995 թվականից մտնում է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի մեջ: Լանջաղբյուր գյուղը հարակից է Սարուխան, Գեղարքունիք եւ Կարմիրգյուղ բնակավայրերին: Գյուղի ընդհանուր տարածքը կազմում է 2412 հա:

Սարուխան

Հիմնադրվել է Ք.ա. 2-1 հազարամյակներում կառուցված կիկլոպյան ամրոցի հարավ-արեւմտյան կողմում: Ամրոցը, որի ավերակները նշմարվում էին Ծաղկավանքի բլուրի վրա, ունեցել է ստորերկրյա թունել դեպի մոտակա գետը: Ամրոցը համարվել է Ռուսա 1-ին արքայի կողմից հիշատակված Վելակունի (Գեղարքունիք) երկրի 23 թագավորներից մեկի նստավայրը: Գյուղի տարածքից հայտնաբերվել է արտաշիսյան սահմանաքար: Ինչը վկայում է, որ Արտաշես 1-ին Բարեպաշտ արքայի օրոք (Ք.ա. 189-160թթ) այստեղ արդեն գյուղական համայնք է ձևավորված եղել:

Միջնադարում եղել է Գեղարքունիքի ամենախոշոր գյուղը, իսկ 17-րդ դարում եղել է գավառապետի նստավայրը: Գավառապետ մելիքներից հայտնի են Մելիք Փարսադանը, Մելիք Մալխասը եւ Մելիք Մանուչարը:

Գյուղը մինչև 1928թ. կոչվել է Դալիդարդաշ, որը եղել գյուղի հայ մելիքներից մեկի (Էհիի պապի) մականունը: 18-րդ դարի կեսերին գյուղը հիմնովին ավերվել է լեզգիների կողմից: 19-րդ դարի սկզբների Երեւանի խանի ջանքերով այստեղ հաստատվել են քոչվոր թաթարներ, որոնք կլիմային չդիմանալով շուտով հեռացել են:

Մարուխանի ներկայիս բնակիչների նախնիները 116 տնտեսություն 700 շնչով եկել են Հին Բայազետի Զանկիզոր (Զանկյագուր) եւ Սրբահան (Սուրբ Օհան) գյուղերից 1830թ. հունիսին: 1850թ. գյուղացիների ջանքերով բացվել է գյուղի առաջին դպրոցը, իսկ 1897թ.՝ պետական երկդասյա դպրոց:

Գանձակ

Գանձակ՝ նախկինում Քոսամահմեդ, ապա՝ Բատիկյան, վերաբնակեցվել է 1828թ Արեւմտյան Հայաստանի Բայազետի եւ Ալաշկերտի գավառներից տեղահանված հայերով: Գանձակ է վերանվանվել 1991 թվականի օգոստոսի 8-ին: Գյուղի պատմություն ավելի հին է, որի վկայությունն է գյուղի կենտրոնում պահպանվող 9-րդ դարի «Սուրբ Գեորգ» եկեղեցին:

Գյուղը գտնվում է ծովի մակերեսային 2000-2750մ բարձրության վրա, որի տարածքը վերջանում է Գեղամա լեռների ամենաբարձր գագաթի՝ Աժդահակի ստորոտում:

Ծաղկաշեն

Ընդգրկված է եղել Ցարական Ռուսաստանի Երևանի նահանգի Նոր Բայազետի գավառում: Խորհրդային տարիներին մասն է կազմել Հայկական ԽՍՀ Նոր Բայազետի գավառի, 1930 թվականից՝ Նոր Բայազետի շրջանի: Վերանվանվել է Ծաղկաշեն 1942 թվականի մարտի 2-ին: 1995 թվականից մտնում է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի մեջ:

Կարմիրգյուղ

Կարմիրգյուղը գտնվում է Գեղարքունիքի մարզի արեւմտյան մասում՝ մարզկենտրոնից 3 կմ հարավ-արեւելք: Այն նախկինում անվանվել է Դուլալի, իսկ ավելի վաղ Աշնակ:

Հիմնադրվել է 1828 թ. երբ սկսվել է ներգաղթը Արեւմտյան Հայաստանի Բայազետ նահանգից: ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի 1940թ. հունիսի 1-ի հրամանագրով վերանվանվել է Կարմիրգյուղ:

Նորատուս

Գեղարքունիքի մարզում, Գավառագետի ափին, Գավառից 5 կմ հյուսիս-արեւելք է գտնվում Նորատուս բնակավայրը, որը Գեղարքունի գավառի եւ Հայաստանի հնագույն բնակավայրերից է, ուր պահպանվել են բազմաթիվ հուշարձաններ: Ավանդույթի համաձայն Նորատուս գյուղը հիմնել է Հայկ նահապետի թոռներից Գեղամը՝ մ.թ.ա XX-րդ դարում, որի անունից էլ առաջացել է Գեղարքունիք, Գեղամա լեռներ անունները, այնուհետ գալով Նորատուս գյուղի տարածք Գեղամ նահապետը հիմնում է ամառանոց եւ անվանում Նորատուս, այսինքն՝ նոր կառուցած տունս, հետագայում «ն» մասնիկը սղվել է եւ մնացել է ավելի բարեհունչ Նորատուս տարբերակը:

Հայրավանք

Հայրավանք (Գեղարքունի բերդ, Այրիվան), բնակավայրի տարածքը բնակեցված է եղել դեռ բրոնզի դարում, սակայն այդ ժամանակներից մեզ ոչ մի տեղեկություն չի հասել: Գյուղում հիմնական բնակչություն ձեւավորվել է 1925 թվականին՝ Նորատուսից 42 ընտանիքների տեղափոխմամբ: Հայրավանք է վերանվանվել 1991 թվականի օգոստոսի 8-ին:

Բերդկունք

Բերդկունքը եղել է քաղաք Մեծ Հայքի Սյունիք նահանգի Գեղարքունիք գավառում: Այժմյան Բերդկունքի՝ նախկինում Աղկալաի տեղում, ուր պահպանվում են հին քաղաքի ավերակները: Բերդկունքի մասին առաջին հիշատակությունը վերաբերում է Մ.Թ.Ա. 2-1-ին հազարամյակներում, Ազատ քաղաքը նույնացնում են Բերդկունքի հետ: Բերդկունքը Դվինից հեռու էր մոտ 115 կմ: Արաբական տիրապետության շրջանում կարեւորագույն հանգույց էր Դվին-Բերդկունք-Ուարտավ տարանցիկ մայրուղու վրա: Բերդկունքը առեւտրական կենտրոն ու վաճառատեղի է եղել, հայտնի իր խանութներով, կրպակներով, պանդոկներով, ձիթհաններով եւ իջեւանատներով: Բերդկունքը ավերվել է թաթար-մոնղոլների արշավանքից՝ 13-14-րդ դարերում:

Լճափ

Լճափ (նախկին անվանումը՝ Աղզիբիր), բնակավայր Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի Գավառի տարածաշրջանում, Սևան-Գավառ ավտոմայրուղու վրա, մարզկենտրոն Գավառից 20 կմ հյուսիս-արևմուտք: Լճափ գյուղը վերաբնակեցվել է 1831 թ. հունիսի ամսին: Բնակավայրն ավելի հին է, քան ենթադրվում է, որի վկայությունն է գյուղի ծայրամասում գտնվող մատուռը եւ հայկական մի շարք խաչքարեր: Այն կառուցվել է մ.թ. XI դարում:

Ծովագարդ

Ծովագարդ (նախկին անվանումը՝ Հաջի Մուխան), բնակավայր Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզում, Սեւանա լճի հյուսիս-արեւմտյան ափից մոտ 2 կմ հեռավորությամբ, Սեւան-Գավառ ավտոճանապարհի վրա, մարզկենտրոն Գավառից 16 կմ հյուսիս-արեւմուտք: Բնակավայրը գտնվում է ծովի մակերեւույթից 1920 մ բարձրության վրա:

Համայնքը Հայաստանի անկախացումից հետո – 1991թ. սեպտեմբերի 21-ից Համայնքի կազմի մեջ մտնող 11 գյուղական բնակավայրերը հանդիսացել են անկախ Հայաստանի Հանրապետության գյուղեր, իսկ Գավառ քաղաքը հանդիսացել է անկախ Հայաստանի Հանրապետության քաղաք, որոնք 1995 թվականից մտել են ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի կազմի մեջ: Գավառ քաղաքը Գեղարքունիքի մարզկենտրոնն է, որը 1996 թվականին վերանվանվեց Գավառ քաղաքի: Քաղաքի առաջին գլխավոր հատակագիծը մշակվել է 1929-30թթ. (ճարտարապետ՝ Ա. Թամանյան), երկրորդը՝ 1946-48թթ. (ճարտարապետներ՝ Ն. Զարգարյան, Ա. Մինասյան), երրորդը՝ 1961-62թթ. (ճարտարապետներ՝ Ի.Նեմիջինովա, Կ.Գաբրիելյան):

Տարաբնակեցման համար պիտանի տարածքն ընդգրկում է կենտրոնական գոտուց մինչև տարաբնակեցման համար անբարենպաստ տարածքը /2100 մետրից բարձր տարածքներ/:

Տարաբնակեցման համար պիտանի տարածքը, ըստ տնտեսական քաղաքաշինական յուրացվածության աստիճանի բաժանվում է՝

Ինտենսիվ յուրացման գոտու, որն ընդգրկում է Սեւանա լիճը երիզող ցածր լեռնալանջերը մինչև 2100 մ. նիշը: Այս գոտում է գտնվում նաև Գավառ քաղաքը: Գոտու համար առաջարկված է զարգացման սահմանափակման ռեժիմ, որը նկատառում է հիմնականում բնակավայրերի տարածքային աճի սահմանափակում՝ քաղաքաշինական տարածքների հատակագծային կառուցվածքի ինտենսիվացումով:

Թույլ յուրացված գոտու՝ ընդգրկում է 2100-2300 մ. բարձրությունը և հարում է ինտենսիվ յուրացման գոտուն: Այս գոտին օժտված է էկոլոգիական մեծ պոտենցիալով /ռեզերվային տարածքներ, չօգտագործված ռեսուրսներ/:

Տարաբնակեցման համար անբարենպաստ գոտու՝ ընդգրկում է 2100-2300 մ.-ից մինչև լիճը շրջափակող լեռնաշղթաների ջրբաժանները /ամենաբարձր 3598մ /: Գոտու տարածքն օգտագործվում է որպես ամառային արտոններ:

Գավառ համայնքի քաղաքաշինական զարգացման ռեժիմը սահմանվել է՝ ելնելով համայնքի դիրքից, նրա դիրքից հանրապետության, ինչպես նաև մարզի տարաբնակեցման համակարգից: Տարաբնակեցման հավասարակշռված համակարգի ստեղծման, Սեւանա լճի էկոհամակարգի իրավիճակի սրության վերացման նպատակով համայնքի համար սահմանված է սահմանափակման ռեժիմ՝ տարածքային աճի սահմանափակումով, բնապահպանական միջոցառումների լայն համալիրի կիրառումով:

Գավառ համայնքի տարածքի բարենպաստության աստիճանը կառուցապատման համար որոշվել է բնական և հատակագծային գործոնների համալիրով:

Տարածքի գործոնային գնահատականն ըստ բնական պայմանների կատարվել է կլիմայաբուժության, բալնեոլոգիական կուրորտի, գեոմորֆոլոգիական, ինժեներաերկրաբանական, սեյսմատեկտոնական պայմաններով և ինժեներական պաշտպանության միջոցառումների հաշվառումով:

III. ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԱՌԿԱ ՊԱՏՄԱՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԸ ՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԳՈՏԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄՇԱԿՄԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԿԶՐՈՒՆՔՆԵՐԸ

Գավառ համայնքի պատմամշակութային հուշարձանների պահպանման նախագծի պահպանական գոտիների և դրանց օգտագործման պայմանագրերի մշակումը իրականացված է՝ «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին», «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենքների և ՀՀ հողային օրենսգրքի կիրառումն ապահովելու համար:

Համաձայն «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» ՀՀ օրենքի հուշարձանների պահպանական գոտիների՝ համակարգը իր մեջ ներառել է.

ա/ հուշարձանների պահպանության գոտիները,

բ/ կառուցապատման կարգավորման գոտիները,

գ/ լանդշաֆտի պահպանման գոտիները,

որոնցում սահմանվել է օգտագործման պայմանակարգը /ռեժիմը/:

ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՏԻՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՐԳԸ

Հուշարձանների կառուցապատման կարգավորման գոտին ուրվագծված սահմանով պարփակված տարածք է, որում սահմանված են քաղաքաշինական և ճարտարապետական սահմանափակումները և պահանջները: Հուշարձանների և պատմական միջավայրի պահպանության ապահովման միջոցառումների համակարգում կառուցապատման կարգավորվորման գոտիների սահմանումը կարող է ապահովել քաղաքի հատվածների հետագա կառուցապատման ծրագրերի իրականացումը պատմական միջավայրի և հուշարձանների քաղաքաշինական և ճարտարապետական սկզբունքներին հարազատ:

Հազարամյակների պատմությունն ունի Գավառ համայնքի բնակավայրերը, որտեղ մնացել են այդ պատմությունն արտացոլող հարուստ և արժեքավոր հուշարձաններ:

Գավառ համայնքի բնակավայրերում առկա պատմամշակութային հուշարձանների ցանկը տրված է հավելված 1 –ում աղյուսակի տեսքով

Ցանկում ներկայացվում է [Գեղարքունիքի մարզի Գավառ](#) համայնքի պատմության և մշակույթի հուշարձանների ցանկը, ըստ բնակավայրերի
Գավառ (Կանոն) քաղաք

Հուշարձանի համարը		Հուշարձանի ենթահամարը (ենթահամարը)		Հուշարձանախումբը, հուշարձանը	Ժամանակը	Տեղը բնակավայրի նկատմամբ, հասցեն	Նշանակությունը հանրապետական, տեղական	Ծանոթագրություն
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ԱՂԻ ԳՅՈՒԼ»	մթա 2-1 հզմ, 10-17-րդ դդ.	5 կմ ամ	Հ	Գեղամա լեռների հս ստորոտին
	1.1.			գյուղատեղի «Աղի գյուղ»	10-17-րդ դդ.	5 կմ ամ	Տ	
		1.1.1.		եկեղեցի	13-14-րդ դդ.		Տ	գյուղատեղի՝ կնտ-ում, բլրի գագաթին, ավերված
		1.1.2.		ջրաղաց	13-14-րդ դդ.		Տ	ջրամբարից հս՝ ավերված
		1.1.3.		ջրամբար	մթա 2-1 հզմ		Հ	մեծ ջրբաժանում
2.				ԱՄՐՈՑ «ԴԱՐԻ ԳԼՈՒԽ» («ԲԵՐԴԻ ԳԼՈՒԽ»)	մթա 2-1 հզմ	հս-սե մասում	Հ	
	2.1.			գերեզմանոց «Դարի գլուխ»	15-20-րդ դդ.		Տ	
		2.1.1		մատուռ ս. Ստեփանոս	1374 թ.		Տ	պատվիրատու՝ Ամիր Վահապ
			2.1.1.1.	խաչքար՝ Ավագի	14-15-րդ դդ.		Հ	բեմի ճակատին
			2.1.1.2.	խաչքար՝ Մարգարի	15-րդ դ.		Հ	բեմի ճակատին
			2.1.1.3.	խաչքար	15-րդ դ.		Հ	բեմի ճակատին
			2.1.1.4.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	բեմի ճակատին, քիվն՝ արձանագիր
			2.1.1.5.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	բեմի ճակատին
			2.1.1.6.	խաչքար Շամամի	1537 թ.		Հ	մատուռի հվ պատին, մուտքից վեր
			2.1.1.7.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ագուցված հվ պատին, վերին ձախ անկյունը՝ կտրված
			2.1.1.8.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	հվ պատին, մուտքից աջ
			2.1.1.9.	խաչքար Թամամի	16-17-րդ դդ.		Հ	ագուցված խորանի ձախ կողմում
			2.1.1.10	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ագուցված խորանից աջ
			2.1.1.11	խաչքար Մարգարի	16-17-րդ դդ.		Հ	բեմի ճակատին
			2.1.1.12	խաչքար Մարգարի	17-րդ դ.		Հ	մատուռի բեմի ճակատին
			2.1.1.13	խաչքար	17-րդ դ.		Հ	ագուցված բեմին
			2.1.1.14	խաչքար Կիրակոսի	17-րդ դ.		Հ	բեմի ճակատին
		2.1.2		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ամ մասում, մամուլապատ
		2.1.3		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	ընդհանուր պատվանդանին, կողքի խաչքարը չի պահպանվել
		2.1.4		խաչքար՝ Մարգարիտի	12-13-րդ դդ.		Հ	
		2.1.5		խաչքար	13դ.		Հ	ս. Ստեփանոս մատուռից հվ, երկաստիճան պատվանդանին, որին մատուռի կառուցման շինարարական արձանագրությունը
		2.1.6		խաչքար Խաս Խաթունի, Դուժի և Հեղինի	1451 թ.		Հ	ամ մասում, ընկած գետնին
		2.1.7		խաչքար Սուրմա խաթունի	15-16-րդ դդ.		Հ	ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված խաչքարերից աջակողմյանը
		2.1.8		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	մատուռից 10 մ ամ
		2.1.9		խաչքար՝ Ստեփանոս եպիսկոպոսի	1513 թ.		Հ	ս. Ստեփանոս մատուռից հվ
		2.1.10.		խաչքար՝ Աղուպշի, Ուսեբի, Աբրահամի	1516 թ.		Հ	պատվանդանին
		2.1.11.		խաչքար՝ Գալուստի, Խաթուն Խասի և այլոց	1521 թ.		Հ	ամ մասում, բարձր պատվանդանին
		2.1.12.		խաչքար՝ Ղուլիջանի	1524 թ.		Հ	պատվանդանին
		2.1.13.		խաչքար	1530 թ.		Հ	խրված հողի մեջ
		2.1.14.		խաչքար՝ Գոհարի	1531 թ.		Հ	ամ մասում, բարձր պատվանդանին
		2.1.15.		խաչքար՝ Գուսթանի	1531 թ.		Հ	ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
		2.1.16.		խաչքար՝ Շահամելիքի	1531 թ.			
		2.1.17.		խաչքար՝ Շահույթանի	1534 թ.		Հ	ընդհանուր պատվանդանին

							կանգնեցված գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
	2.1.18.		խաչքար՝ Շաղուպաթ աղի	1534 թ.		Հ	ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
	2.1.19.		խաչքար՝ Սարգսի և այլոց	1534 թ.		Հ	ամ մասում, բարձր պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
	2.1.20.		խաչքար՝ Մաթեոս քահանայի	1534 թ.		Հ	ամ մասում, բարձր պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
	2.1.21.		խաչքար՝ Գրիգոր արեղայի	1534 թ.		Հ	իրար կողք կանգնեցված 3 խաչքարերից կենտրոնինը
	2.1.22.		խաչքար՝ Վելարի, Միրանշի և Եղիսաբեթի	1535 թ.		Հ	աե մասում, պատվանդանին
	2.1.23.		խաչքար՝ Սույթանի, Մարանի	1536 թ.		Հ	աե մասում, պատվանդանին
	2.1.24.		խաչքար՝ Ստեփանոսի և Պետրոսի	1536 թ.		Հ	պատվանդանին
	2.1.25.		խաչքար՝ Չիչաքի, Մխիթարի, Շամամի ...	1536 թ.		Հ	աե մասում, պատվանդանին, եզրերը կտրված
	2.1.26.		խաչքար՝ Ղարիպշի, պարոն Խաթունի ...	1537 թ.		Հ	միջնամասում, ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
	2.1.27.		խաչքար՝ Ովանես իրիցի	1551 թ.		Հ	մատուռից հվ
	2.1.28.		խաչքար՝ պարոն Աստվածատուրի	1577 թ.		Հ	պատվանդանին
	2.1.29.		խաչքար՝ Աթանի	16-րդ դ.		Հ	հենած պատվանդանին
	2.1.30.		խաչքար՝ Աբրահամի	16-րդ դ.		Հ	ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
	2.1.31.		խաչքար՝ Քաղպեկի	16-րդ դ.		Հ	ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված խաչքարերից աջակողմյանը
	2.1.32.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ս. Ստեփանոս մատուռից հվ
	2.1.33.		խաչքար՝ Եղիս արեղայի	16-րդ դ.		Հ	իրար կողք կանգնեցված 3 խաչքարերից աջակողմյանը
	2.1.34.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	արձանագիր, ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
	2.1.35.		խաչքար՝ Եսայի, Մարմելիքի, Պողոսի և այլոց	16-րդ դ.		Հ	
	2.1.36.		խաչքար՝ Դետա Խաթունի	16-րդ դ.		Հ	ամ մասում, երկատված, բեկորները իրար վրա
	2.1.37.		խաչքար՝ Ութանեսի	16-17-րդ դդ.		Հ	կտրված, բեկորներն՝ իրար կողքի
	2.1.38.		խաչքար՝ Խանաղի	16-17-րդ դդ.		Հ	ամ մասում, երկատված, բեկորներն իրար վրա, մամռապատ
	2.1.39.		խաչքար՝ Խոսրովին, Մարիանին	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մասում, պատվանդանին
	2.1.40.		խաչքար՝ Տիլիճանի	16-17-րդ դդ.		Հ	ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված խաչքարերից ձախակողմյանը
	2.1.41.		խաչքար՝ Շահնազարի	16-17-րդ դդ.		Հ	պատվանդանին
	2.1.42.		խաչքար՝ Բսախանի	1707 թ.		Հ	ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից աջակողմյանը կազմող Ավանես
	2.1.43.		խաչքար՝ Գրիգորի և Սառա խաթունի	1707 թ.		Հ	ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը կազմող Ավանես
3.			ԱՄՐՈՑ «ԺԱՄԻ ԴԱՐ»	մթա 2-1 հզմ, 16-20-րդ դդ.	ամ մասում	Հ	Արժվաքար թաղամասի հվ եզրին, Գավառագետի աջափնյա բարձր սարահարթի աե եզրին
	3..		դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցի հվ կողմում
	3..		գերեզմանոց «Ժամի դար»	16-20-րդ դդ.		Տ	ամրոցի հվ կողմում
	3.2.1		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	խիստ մամռապատ

		3.2.2	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	մեկ շարքով կանգնած 5 խաչքարերից աջից 1-ինը
		3.2.3	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	մեկ շարքով կանգնած 5 խաչքարերից աջից 2-րդը
		3.2.4	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	մեկ շարքով կանգնած 5 խաչքարերից ձախից 2-րդը
		3.2.5	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	մեկ շարքով կանգնած 5 խաչքարերից ձախից 3-րդը
		3.2.6	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	արձանագիր, պահպանվել է կիսով
		3.2.7	խաչքար՝ Ղուկասի	15-16-րդ դդ.		Հ	արձանագիր, վերին և ստորին ձախ անկյունները՝ կտրտված
		3.2.8	խաչքար՝ Հոռումի	15-16-րդ դդ.		Հ	ընկած
		3.2.9	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	արձանագիր, ընկած, եզրերը՝ կտրտված
		3.2.10.	խաչքար՝ Ղարամանի	16-17-րդ դդ.		Հ	պատվանդանին
		3.2.11.	խաչքար՝ Իվանեի	16-17-րդ դդ.		Հ	վերին ձախ անկյունը կտրտված
		3.2.12.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ընկած
		3.2.13.	տապանաքար Խանտազարի	1671 թ.		Տ	
4.			ԱՄՐՈՑ «ԺԱՆԳՈՅԻ ԱՂԸԼ»	մթա 2-1 հզմ	5 կմ հս-ամ	Հ	«Մեծ քոսներ» վայրում
	4.1.		դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	
5.			ԱՄՐՈՑ «ԽԱՉԵՐ»	մթա 2-1 հզմ	ամ մասում	Հ	
	5.1.		դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցի ամ կողմում
6.			ԱՄՐՈՑ ՀԱՑԱՌԱՏ («ԱՌՆԵՂ», «ԲԵՐԴԻ ԳԼՈՒԽ»)	մթա 2-1 հզմ	ամ մասում		Հացառատ թաղամասի հվ-ամ մասում
	6.1.		դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցից ամ
7.			ԱՄՐՈՑ «ՂԱՄԼՈՒԽ»	մթա 2-1 հզմ	7 կմ հվ-աե	Հ	Արծվաքար թաղամասից 7 կմ հվ, Սևանա լճի ափին տարածվող 2 ավերակ միջնադարյան գյուղերն իրարից բաժանող բարձրունքին
	7.1.		դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	
8.			ԱՄՐՈՑ «ՄՇԿՈՅԻ ԲԵՐԴ»	մթա 2-1 հզմ	4,5 կմ հս-ամ	Հ	«Մշկոյի քոսներ» վայրում, ս. Խաչ մատուռի ճանապարհին
9.			ԱՄՐՈՑ «ՄՈԹԸԲԻ ՁՈՐ»	մթա 3-1 հզմ	2 կմ հվ	Հ	Արծվաքար թաղամաս, Մարտունի տանող ճանապարհի ձախ կողմում, Կարմիր գյուղից 50 մ հս
	9.1.		դամբարանադաշտ	մթա 2 հզմ վրջ		Հ	ամրոցի շրջակայքում
10.			ԱՄՐՈՑ «ՅՈՆՋԱԼՈՒԽ»	մթա 2-1 հզմ, 9-17-րդ դդ.	5-6 կմ ամ	Հ	«Գյոզեի կույ» քարքարոտ բարձրունքին
	10.1.		գյուղատեղի «Յոնջալուխ»	9-17-րդ դդ.		Տ	
		10.1.1	գերեզմանոց	9-13-րդ դդ.		Տ	գյուղատեղիի աե մասում
		10.1.1.1.	խաչքար	9-րդ դ.		Հ	կանգնեցված հողի մեջ, մամռապատ
		10.1.1.2.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված գլխիվայր, երկատված
		10.1.1.3.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	մամռապատ
		10.1.1.4.	խաչքար	10-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին, խիստ մամռապատ
		10.1.1.5.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հենած քարին, մամռապատ
		10.1.1.6.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված հողի մեջ, եզրերը՝ կտրտված
		10.1.1.7.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	եզրերն ունեն անկանոն կտրվածք, մամռապատ
11.			ԱՄՐՈՑ «ՋԱՂԱՅԻ ԴԱՐ»	մթա 2-1 հզմ	հս մասում	Հ	Արծվաքար թաղամաս, ամ եզրին
	11.1.		դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցի ամ կողմում
12.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ ԱԳԱՐԱԿ («ՄԱՆՈՒՉԱՐԻ ԴՈՒԱԿՆԵՐ»)	13-17-րդ դդ.	5 կմ հվ-աե	Հ	Արծվաքար թաղամասից 4,5 կմ հվ-աե
	12.1.		եկեղեցի	14-15-րդ դդ.		Հ	կիսավեր
		12.1.1.	գավիթ	14-15-րդ դդ.		Հ	
		12.1.1.1.	խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	պատվանդանին, մամռապատ
		12.1.1.2.	խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	կիսով հողի մեջ
		12.1.1.3.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	
		12.1.1.4.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	
		12.1.1.5.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	

	12.2.		էկեղեցի «Ալոյի վանք»	1231 թ.		Հ	գյուղատեղիի վրա իշխող բարձրունքին պատվիրատու՝ Բնայ
		12.2.1.	գերեզմանոց	13-18-րդ դդ.		Հ	էկեղեցու շուրջը
			12.2.1.1. խաչքար	13-րդ դ.		Հ	էկեղեցու մուտքից աջ, պատվանդան-ներին կանգնած 4 խաչքարերից ձախից 1-ինը
			12.2.1.2. խաչքար	13-րդ դ.		Հ	էկեղեցու մուտքից աջ, պատվանդան-ներին կանգնած 4 խաչքարերից ձախից 2-րդը
			12.2.1.3. խաչքար	13-րդ դ.		Հ	էկեղեցու մուտքից աջ, պատվանդան-ներին կանգնած 4 խաչքարերից ձախից 3-րդը
			12.2.1.4. խաչքար	13-րդ դ.		Հ	էկեղեցու մուտքից աջ, պատվանդան-ներին կանգնած 4 խաչքարերից աջից 1-ինը
			12.2.1.5. խաչքար	13-րդ դ.		Հ	էկեղեցու մուտքից ձախ
			12.2.1.6. խաչքար	13-րդ դ.		Հ	էկեղեցու մուտքից ձախ
			12.2.1.7. խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	էկեղեցու մուտքից ձախ, պատվանդանին, վերնամասը՝ թեքությամբ կոտրված
			12.2.1.8. խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	էկեղեցու մուտքից ձախ
			12.2.1.9. խաչքար՝ Գոհարի	16-17-րդ դդ.		Հ	էկեղեցուց հս-ամ, ընկած գետնին
	12.3.		գերեզմանոց	13-18-րդ դդ.		Տ	գյուղատեղիի հվ կողմում
		12.3.1.	խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	խրված հողի մեջ
		12.3.2.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	հենած ժայռաբեկորին, մամռապատ
		12.3.3.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ, մամռապատ
		12.3.4.	խաչքար	14-րդ դ.		Հ	գերեզմանոցի աե եզրին, արձանագիր, ընկած գետնին
		12.3.5.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, մամռապատ
		12.3.6.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	գերեզմանոցի հս եզրին, կանգնեցված պատվանդանին
		12.3.7.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	գերեզմանոցի հվ եզրին, երկատված, արձանագիր
		12.3.8.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	գերեզմանոցի աե եզրին, արձանագիր, երկատված, ստորին մասը չի պահպանվել,
		12.3.9.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	գերեզմանոցի աե եզրին, արձանագիր, պատվանդանի մոտ ընկած 3 խաչքարերից ձախակողմյանը
		12.3.10.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	գերեզմանոցի աե եզրին, արձանագիր, պատվանդանի մոտ ընկած 3 խաչքարերից աջակողմյանը
		12.3.11.	խաչքար՝ Միրումի	15-16-րդ դդ.		Հ	գերեզմանոցի աե եզրին, ընկած գետնին
		12.3.12.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին
		12.3.13.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ամրացված գետնին
		12.3.14.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին
		12.3.15.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	գերեզմանոցի կնտ-ում, երկատված, քիվը՝ ջարդված
		12.3.16.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	գերեզմանոցի կնտ-ում, երկատված
		12.3.17.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	պահպանվել է կիսով, վերին աջ անկյունը կոտրված
		12.3.18.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	կոտրված, պատվանդանին ամրացված է միայն վերնամասը՝, արձանագիր
		12.3.19.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	պատվանդանին, երկթեք ավարտով
		12.3.20.	խաչքար	1536 թ.		Հ	գերեզմանոցի աե եզրին, պատվանդանի մոտ ընկած 3 խաչքարերից կենտրոնին է
		12.3.21.	խաչքար	16-րդ-րդ դ.		Հ	կանգնեցված բնական մեծ ժայռաբեկորին
		12.3.22.	խաչքար՝ Բարսեղի	16-րդ-րդ դ.		Հ	գերեզմանոցի աե եզրին, ընկած գետնին
		12.3.23.	խաչքար	16-րդ-րդ դ.		Հ	երկթեք ավարտով, կանգնեցված հողի մեջ, մամռապատ
		12.3.24.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	մամռապատ

	12.3.25.	խաչքար՝ Եղումի	16-17-րդ դդ.		Հ	գերեզմանոցի հվ եզրին, ընկած գետնին
	12.3.26.	խաչքար՝ Աղամի և ծնողաց	17-րդ-րդ դ.		Հ	գերեզմանոցի հվ կողմում, մասնատված, կազմող՝ Քիրամ
	12.3.27.	խաչքար՝ Սարգսի	1602 թ.		Հ	երկատված, կանգնեցված պատվանդանին
13.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԴՈՒԱԿՆԵՐ»	13-17-րդ դդ.	աե մասում	S	Արծվաքար թաղամասից 7 կմ հվ-ամ, Գավառ-Մարտունի խճուղուց աջ, գոմերի մոտ
	13.1.	մատուռ «Արծվաթռիչ» («Ղամրուխի ժամ»)	13-14-րդ դդ.		S	վրկնգ՝ 1970-ական թթ.
	13.1.1.	խաչքար	13-րդ-րդ դ.		Հ	ագուցված աե պատին, ներքուստ
	13.1.2.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	ագուցված ամ պատին, մուտքից աջ, արտաքսուստ, վերնամասը՝ չի պահ-պանվել
	13.1.3.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	ագուցված աե պատին, ներքուստ
	13.1.4.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	ագուցված աե պատին, ներքուստ
	13.1.5.	խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	ագուցված աե պատին, ներքուստ
	13.1.6.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մուտքից աջ, կիսով հողի մեջ
	13.1.7.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	աե պատի մոտ
14.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԽԱՐԱԲԵՔ»	13-18-րդ դդ.	1,5 կմ հվ-ամ	S	Հացառատ թաղամասից 1,5 կմ հվ-ամ Հացառատ - Ծաղկաշեն ճանապարհից աջ
	14.1.	մատուռ	15-րդ դ.		S	ավերված
	14.2.	գերեզմանոց «Խարաբեք»	13-18-րդ դդ.		S	
	14.2.1.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	
	14.2.2.	տապանաքար Գասպարի	1708 թ.		S	
15.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՂԱԶԱՐԻ ԶՈՐ»	13-17-րդ դդ.	5 կմ հվ-աե	S	Արծվաքար թաղամաս, «Մալոյի վանք» եկեղեցուց 1 կմ ամ
	15.1.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	հենած քարաբեկորին, վերին ձախ անկյունը՝ կոտրված
	15.2.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	
	15.3.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	
16.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՍԱՌՋԼՈՒ»	10-17-րդ դդ.	9 կմ ամ	S	ս. Խաչ սարից 1 կմ հվ-ամ
17.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ «ԽԱՐԱԲԻ ԴՈՒՐԱՆ»	մթա 2 հզմ կես	3 կմ հվ	Հ	Հացառատ թաղամաս, Ծաղկաշեն տանող ճանապարհի աջ կողմում
18.		ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ. ՀԱՅԱՌԱՏԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ ԵՎ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻԶ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ	7-19-րդ դդ.	հվ-ամ մասում	Հ	Հացառատ թաղամասի կնտ-ում
	18.1.	եկեղեցի ս. Աստվածածին	7-րդ դ.		Հ	
	18.2.	եկեղեցի ս. Գրիգոր Լուսավորիչ	19-րդ դ.		Հ	
	18.2.1.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ագուցված հվ պատին, պատուհանի բացվածքից աջ
	18.2.2.	խաչքար	15-րդ դ.		Հ	ագուցված բեմի ճակատին՝ գլխիվայր
	18.2.3.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ագուցված հս պատին, մկրտարանի խորշի մոտ, վերին մասը՝ կոտրված
	18.2.4.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ագուցված հվ պատին, վերին և ստորին մասերը՝ տաշված
	18.2.5.	խաչքար	1531 թ.		Հ	ագուցված բեմի ճակատին, վերին մասը՝ տաշված, ստորինը՝ հատած
	18.2.6.	խաչքար	1541 թ.		Հ	ամրացված եկեղեցու հվ պատին՝ 2 մասով
	18.2.7.	խաչքար՝ Ատիպեկի	1546 թ.		Հ	ագուցված հորիզոնական դիրքով հվ պատին, վերին մասը՝ տաշված
	18.2.8.	խաչքար	1550 թ.		Հ	ագուցված հվ պատին, վերին մասի քան-դակները՝ տաշված
	18.2.9.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ագուցված բեմի ճակատին, վերին և ստորին մասերը՝ հատած
	18.2.10.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ագուցված բեմի ճակատին,

							ստորին մասը չի պահպանվել
		18.2.11.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ագուցված բեմի ճակատին
		18.2.12.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ագուցված բեմի ճակատին, վերին մասը տաշված
		18.2.13.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ագուցված հվ պատին՝ հորիզոնական դիրքով
		18.2.14.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ագուցված հվ պատին, վերին և ստորին մասերը՝ հաստած
		18.2.15.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ագուցված հվ պատին, ստորին մասը տաշված
		18.2.16.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ագուցված հվ պատին, մուտքից վեր, վերին և ստորին մասերը՝ տաշված
		18.2.17.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ագուցված խորանույն՝ հորիզոնական դիրքով
		18.2.18.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ագուցված բեմի ճակատին
		18.2.19.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ագուցված բեմի ճակատին, քիվը ջարդոտված
		18.2.20.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ագուցված խորանույն
	18.3.		գերեզմանոց	13-19-րդ դդ.		Հ	եկեղեցիների շուրջը
		18.3.1.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	ս. Գրիգոր եկեղեցուց հվ, ստորին մասը հաստած
		18.3.2.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ս. Գրիգոր եկեղեցուց հվ, ստորին մասը հաստած, վերնամասը՝ կոտրված
		18.3.3.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ս. Աստվածածին եկեղեցուց ամ, կոտրված, հողմնահարված
		18.3.4.	խաչքար	1541 թ.		Հ	ս. Գրիգոր եկեղեցու մոտ, քիվը և ստորին մասը կոտրված
		18.3.5.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ս. Գրիգոր եկեղեցու մոտ, ընկած գետնին, արձանագիր, ստորին մասը կոտրված
		18.3.6.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	հենած ս. Գրիգոր եկեղեցու հվ պատին, երկատված, ստորին մասը չի պահպանվել
		18.3.7.	տապանաքար	16-17-րդ դդ.		Տ	մամուրապատ, եզրերը կոտրված
		18.3.8.	տապանաքար Ավանես սարկավազի	16-17-րդ դդ.		Տ	ս. Աստվածածին եկեղեցու աե պատի մոտ, տեղահանված
19.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	19-րդ դ.	հս մասում	Տ	Արծվաքար թաղամասի ամ եզրին, «Ժամի դար» ամրոցի ստորոտին
		19.1.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու մուտքից աջ, ընկած
		19.2.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու բակում, քիվը՝ կոտրված
		19.3.	գերեզմանոց	15-19-րդ դդ.		Տ	եկեղեցուց 100 մ հեռու, ձորալանջին
20.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	1902-1905 թթ.	կնտ	Տ	պատվիրատու՝ Խորեն Մուրադբեկյան վրնրգ. 1999թ.
21.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՄԿՐՏԻՉ (Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ)	1848թ.	Նալբանդյան փող.	Տ	հյուրանոցի մոտ
		21.1.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	հս պատի մոտ, վերին ձախ հատվածը կոտրված
		21.2.	խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հս պատի մոտ, մամուրապատ
		21.3.	խաչքար՝ Մարմոս եպիսկոպոսի	16դ. 2-րդ կես		Հ	ագուցված աե պատին կազմող՝ Մելիքսեթ
		21.4.	խաչքար՝ Բարեքի	16-17-րդ դդ.		Հ	ամ պատի մոտ, կազմող՝ Քիրամ
22.			խաչքար	9-րդ դ.	հս մասում	Հ	Արծվաքար թաղամասում, Լևիկ Բարսեղյանի տնամերձում գտնվող սրբատեղիի մուտքի մոտ
23.			խաչքար	9-10-րդ դդ.	հս մասում	Հ	Արծվաքար թաղամասում, Լևիկ Բարսեղյանի տնամերձում գտնվող սրբատեղիի պատին
24.			խաչքար	9-10-րդ դդ.	հս մասում	Հ	Արծվաքար թաղամասում, ագուցված Մերուժան Բողոյանի տնամերձում գտնվող սրբատեղիի պատին
25.			խաչքար	9-10-րդ դդ.	հս մասում	Հ	Արծվաքար թաղամասում, ագուցված Մերուժան Բողոյանի տնամերձում գտնվող սրբատեղիի պատին
26.			խաչքար	9-10-րդ դդ.	հս մասում	Հ	Արծվաքար թաղամասում,

								ագուցված Մերուծան Բոյոյանի տնամերձում գտնվող սրբատեղիի պատին
27.			խաչքար	9-10-րդ դդ.	հս մասում	Հ		Արծվաքար թաղամասում, ագուցված Մերուծան Բոյոյանի տնամերձում գտնվող սրբատեղիի պատին
28.			խաչքար	9-10-րդ դդ.	հս մասում	Հ		Արծվաքար թաղամասում, ագուցված Մերուծան Բոյոյանի տնամերձում գտնվող սրբատեղիի պատին
29.			խաչքար	10-11-րդ դդ.	հս մասում	Հ		Արծվաքար թաղամասում, Լևիկ Բարսեղյանի տնամերձում գտնվող սրբատեղիի պատին
30.			խաչքար	14-15-րդ դդ.	հս մասում	Հ		Արծվաքար թաղամասում, ագուցված Մերուծան Բոյոյանի տնամերձում գտնվող սրբատեղիի պատին
31.			խաչքար՝ ՄԱՐԱՆԻ	1540թ.	քաղաքի մեջ (այսուհետև ք. մ.)	Հ		Խաչատուր Տաննյանի տան բակում գտնվող սրբատեղիում երկատված, բեկորները՝ դրված իրար վրա
32.			խաչքար՝ ՏԻԼԻՃԱՆԻ	1544 թ.	ք. մ.	Հ		Արծվաքար թաղամասում, Գավառ - Արծվաքար ճանապարհի աջ կողմում
33.			խաչքար	16-17-րդ դդ.	Արծվաքար թաղամաս	Հ		Գավառ - Արծվաքար ճանապարհի աջ կողմում, ս. Հովհաննես մատուռի մոտ
34.			խաչքար	16-17-րդ դդ.	ք. մ.	Հ		Խաչատուր Տաննյանի տան բակում գտնվող սրբատեղիում ստորին մասը և վերին ձախ անկյունը՝ կտրված
35.			ԿԱՍՈՒՐՁ. ԳՈՐՈՅԵՆՅ ԿԱՍՈՒՐՁԸ	1867 թ.	ք. մ.	Տ		Գավառագետի վրա պատվիրատու՝ Գեորգ Գորոյանց
36.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՁՈՇՎԱԾՆԵՐԻՆ	1968 թ.	կնտ	Տ		ս. Աստվածածին եկեղեցուց ամ, ճարտ.՝ Ռ. Իսրայելյան
37.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՁՈՇՎԱԾՆԵՐԻՆ	1981 թ.	հս մասում	Տ		Արծվաքար թաղամաս քանդ.՝ Բենիկ և Բաբկեն Պետրոսյաններ
38.			ՄԱՏՈՒՌ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	15-րդ դ.	հս-աե մասում	Տ		Հացառատ թաղամասում, գերեզմանոց տանող ճանապարհին
	38.1.		խաչքար	15-րդ դ.		Հ		մուտքից աջ կանգնած 5 խաչքարերից աջից 5-րդը
	38.2.		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ		մատուռի ներսում, գլխավայր
	38.3.		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ		մուտքից աջ կանգնած 5 խաչքարերից աջից 3-րդը
	38.4.		խաչքար՝ Միրունի	16-րդ դ.		Հ		մատուռի ներսում
	38.5.		խաչքար՝ տեր Պողոսի	16-17-րդ դդ.		Հ		մատուռի ներսում
	38.6.		խաչքար՝ Մինասի	16-17-րդ դդ.		Հ		մատուռի ներսում
39.			ՄԱՏՈՒՌ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ	17-18-րդ դդ.	հս մասում	Տ		Արծվաքար թաղամաս, «Ջաղացի դար» բլրի ստորոտին
	39.1.		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ		ամ պատի շարվածքում, մուտքից աջ
	39.2.		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ		աե պատի շարվածքում, արտաքուստ
40.			ՄԱՏՈՒՌ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ	9-18-րդ դդ., վրկնգ 19-րդ դ.	ամ մասում	Տ		Հացառատ թաղամասի կնտ-ում
	40.1.		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ		ագուցված աե պատին
	40.2.		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ		ագուցված աե պատին
	40.3.		խաչքար՝ Մաթոսի և Հուսինի	1531 թ.		Հ		ագուցված աե պատին
	40.4.		խաչքար՝ Թուրվանդի	16-րդ դ.		Հ		ագուցված աե պատին
	40.5.		խաչքար՝ Թաթեոս իրիցի և Ուստիանի	16-րդ դ.		Հ		ագուցված աե պատին
	40.6.		խաչքար՝ Նազանի	16-17-րդ դդ.		Հ		ագուցված աե պատին
	40.7.		գերեզմանոց	9-18-րդ դդ.		Տ		ավերված
41.			ՄԱՏՈՒՌ Ս. ԽԱԶ	13-17-րդ դդ.,	8 կմ հս-ամ	Տ		ս. Խաչ սարի գագաթին, վրկնգ՝ 1969թ. տեղաբնակ Ժ. Աչիկյանի կողմից
42.			ՄԱՏՈՒՌ Ս. ՀԱԿՈԲ	19-րդ դ.	ամ մասում	Տ		Հացառատ թաղամասում,

			(«Ա.Վ.Ա.ԶԱՆ»)				Հացառատի ամրոցի ան ստորոտին, ջրմուղի տարածքում
42.1.			խաչքար	1342 թ.		Հ	երկատված, ագուցված խորանի աջ և ձախ կողմերում, կազմող Սարգիս
42.2.			խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	մատուռի ներսում, մեկ շարքով կանգնեցված 5 խաչքարերից աջից 2-րդն է
42.3.			խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ամ պատի տակ, ներքուստ, ստորին ձախ անկյունը կտրտված
42.4.			խաչքար՝ Չիչագի	1534 թ.		Հ	մատուռի ներսում, մեկ շարքով կանգնեցված 5 խաչքարերից աջից 4-րդն է
42.5.			խաչքար	16-րդ դ.		Հ	մատուռի ներսում, մեկ շարքով կանգնեցված 5 խաչքարերից ձախից 1-ինը
42.6.			խաչքար՝ Մարգարի և Պահալունի	16-րդ դ.		Հ	բեմին
42.7.			խաչքար Պահալունի	16-17-րդ դդ.		Հ	մատուռի ներսում, մեկ շարքով կանգնեցված 5 խաչքարերից աջից 3-րդը, կազմող՝ Տրդատ
42.8.			խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	մատուռի ներսում, մեկ շարքով կանգնեցված 5 խաչքարերից աջից 1-ինը

*Հուշարձանների պետական ցուցակը կազմելիս հիմք է ընդունվել «Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կառուցվածքը՝ մարզի և բնակավայրերի նույն համարակալմամբ

Գեղարքունիք բնակավայր

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՄԱՆՈՒԶԱՐԻ ԳՅՈՒ»	16-17-րդ դդ.	1,5 կմ ան	S	ջրամբարի ափին
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՉՈՐ ԱՎԵՐԱԿՆԵՐ»	14-17-րդ դդ.	7 կմ հս-ան	S	Գավառ-Մարտունի խճուղուց ձախ, Սևանա լճի ափին
	2.1.			մատուռ ս. Գևորգ	15-16-րդ դդ.		S	գերեզմանոցի հվ եզրին վրկնգ.՝ 1970-ական թթ.
		2.1.1		խաչքար Միրզայի	15-16-րդ դդ.		Հ	ագուցված ամ պատին, արտաքուստ, վերին մասը չի պահպանվել
		2.1.2		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ամ պատին, ներքուստ
		2.1.3		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ագուցված ամ պատին, արտաքուստ, ստորին մասը չի պահպանվել
		2.1.4		խաչքար	1537 թ.		Հ	բեմին
		2.1.5		խաչքար՝ Մարկոսի	17-րդ դ.		Հ	ամ պատին, ներքուստ
	2.2.			գերեզմանոց	14-18-րդ դդ.		S	
		2.2.1		խաչքար	1523 թ.		Հ	մատուռից ամ, ամրացված գետնին
		2.2.2		խաչքար՝ Ուղուրի	1530 թ.		Հ	մատուռի հվ պատի մոտ, մուտքից ձախ
		2.2.3		խաչքար՝ Թաթևուի	1535 թ.		Հ	մատուռից ամ, պատվանդանին
		2.2.4		խաչքար՝ Ամիր աղայի	1595 թ.		Հ	կազմող՝ Ովանես (ենթադրաբար)
		2.2.5		խաչքար՝ Համազիզ աղայի	1595 թ.		Հ	
		2.2.6		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	
		2.2.7		տապանաքար՝ Աղազարի	1546 թ.		S	
		2.2.8		տապանաքար՝ Սարգիս աղայի	1551 թ.		S	
3.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2 հզմ	1,5 կմ ան	Հ	ջրամբարի ան կողմում
4.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	5 կմ հս-ան	Հ	Գավառ-Մարտունի խճուղուց աջ, «Չոր ավերակներ» գյուղատեղիից 0,5 կմ հս, Սևանա լճի ափին
5.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հվ-ան մասում	Հ	ս. Ստեփանոս մատուռից 1 կմ հս

6.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	16-17-րդ դդ.	աւ մասում	S	աւ եզրին վրկնգ.՝ 1866թ.
	6.1.			խաչքար	12-13-րդ դդ.		Z	աւ պատի հս անկյան մոտ
	6.2.			խաչքար՝ Մարտոսի	15-16-րդ դդ.		Z	ամ պատին, երկատված
	6.3.			խաչքար	1501 թ.		Z	հս պատին
	6.4.			խաչքար՝ Գալատոկի, Խաթունի և այլոց	1536 թ.		Z	ամ պատին, արտաքուստ
	6.5.			խաչքար	16-17-րդ դդ.		Z	բեմի ճակատին, արձանագիր
	6.6.			գերեզմանոց	16-20-րդ դդ.		S	եկեղեցու շուրջը
		6.6.1		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	եկեղեցու ամ պատի մոտ
		6.6.2		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	եկեղեցու հվ մուտքից 2 մ ամ
		6.6.3		խաչքար՝ Խաչիկի	15-16-րդ դդ.		Z	դրված է որպես տապանաքար
		6.6.4		խաչքար	1501 թ.		Z	դիմային մակերեսը ներկած բրոնզով, դրված է որպես տապանաքար
		6.6.5		տապանաքար	18-րդ դ.		S	
7.				խաչքար	9-րդ դ.	կնտ	Z	փողոցի եզրին, բարձրադիր տեղում
8.				ՄԱՏՈՒՌ Ս. ՍՏԵՓԱՆՈՍ	13-14-րդ դդ., վրկնգ.՝ 20-րդ դ.	հվ-աւ մասում	S	

Լանջադրյուր բնակավայր

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑԻ ՀԱՄԱԼԻԲ «ԻԼԻԿԱՎԱՆՔ» («ՊԱՌԱՎԻ ՎԱՆՔ»)	մթա 2-1 հզմ, 9-րդ դ.	աւ մասում	Z	
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Z	ամրոցից 200մ հս, ստորոտին
	1.2.			եկեղեցի «Իլիկավանք» («Պառավի վանք»)	9-րդ դ.		Z	ամրոցի հս մասում
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԽԱԶ	1877 թ.	գ. մ.	S	
	2.1.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	խորանի պատին, դիմային մակերեսը՝ սպիտակեցված
	2.2.			խաչքար	10-11-րդ դդ.		Z	եկեղեցու հվ պատի մոտ
	2.3.			խաչքար՝ տանուտեր Սարգսի	1542 թ.		Z	ամ մուտքից աջ կազմող՝ Յովանէս
	2.4.			խաչքար՝ Սարգիս աղայի	1551 թ.		Z	ամ մուտքից ձախ կազմող՝ Յովանէս
	2.5.			խաչքար՝ Յաղմուրի	16-17-րդ դդ.		Z	մկրտարանի աւ պատին
	2.6.			խաչքար	16-17-րդ դդ.		Z	մկրտարանի ամ պատին, արձանագիր
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՀԱԿՈԲ	13-14-րդ դդ.	հվ-աւ մասում	Z	գյուղի հվ-աւ եզրին
	3.1.			խաչքար	13-14-րդ դդ.		Z	եկեղեցու ներսում, մամռապատ
	3.2.			խաչքար	16-րդ դ.		Z	եկեղեցու ներսում, մամռապատ
	3.3.			գերեզմանոց	15-20-րդ դդ.		S	
4.				ՄԱՏՈՒՌ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ	17-18-րդ դդ.	գ. մ.	S	վրկնգ.՝ 1980-ական թթ.
	4.1.			խաչքար	9-րդ դ.		Z	ազուցված հվ պատին, հորիզոնական դիրքով
	4.2.			խաչքար	9-րդ դ.		Z	ազուցված մուտքից հս, արտաքուստ, ստորին ձախ անկյունը՝ կոտրված
	4.3.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	բեմի ճակատին
	4.4.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	խորանում
	4.5.			խաչքար	10-րդ դ.		Z	բեմի ճակատին, հորիզոնական դիրքով
	4.6.			խաչքար	10-րդ դ.		Z	ազուցված մուտքից հվ, վերին աջ և ստորին ձախ անկյունները կոտրված
	4.7.			խաչքար	10-րդ դ.		Z	ազուցված մուտքից հս

Սարուխան բնակավայր

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԲՆԱԿԱՍՏԵՂԻ «ԹԱՄՈՑԻ ԼԻՃ»	մթա 2-1 հզմ	9-10 կմ հվ-ամ	Z	«Չոի ջուր» գետակի աջ ափին, բարձունքին
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Z	բնակատեղիի աւ և հս-աւ կողմերում
2.				ԲՆԱԿԱՍՏԵՂԻ «ԿԱՐԵԻ ՔԱՐԱՅԻՐ»	մթա 2-1 հզմ	10 կմ հվ	Z	«Չոի ջուր» գետակի ջրվեժի մոտ
	2.1.			քարայր-կացարան	մթա 2-1 հզմ		Z	բնակատեղիի հս-ամ կողմում
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	16-17-րդ դդ.	գ. մ.	S	գորգագործական ֆաբրիկայի բակում, խաչքարերով
4.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	18-20-րդ դդ.	հս մասում	S	Գավառ-Սարուխան ճանապարհի եզրին
5.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20-րդ դդ.	ամ մասում	S	
6.				ԳՅՈՒՂԱՍՏԵՂԻ «ՆԱԶԵԻ	10-17-րդ դդ.	3 կմ ամ	S	

		ՄՈՒՐԲ»				
6.1.		մատուռ «Նազեի սուրբ»	10-12-րդ դդ., վրկնգ.՝ 1950-ական թթ.		S	դաշտամիջյան ճանապարհի ձախ եզրին
	6.1.1.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	ամ պատի մոտ, արձանագիր, դրված գլխիվայր
7.		ԳՅՈՒՂԱՍՏԵՂԻ «ՄԻՄՈՅԻ ՄՈՒՐԲ»	10-17-րդ դդ.	1,5 կմ հվ-ամ	S	գյուղատեղիի հս եզրին 1960-ական թթ. կառուցվել է մատուռ՝ Մուշեղ խոստեղյանի կողմից
	7.1.	խաչքար Ավագի	1241 թ.		Z	նորակառուցյալ մատուռում, խաչքարը չի պահպանվել, պահպանվում է արձանագիր պատվանդանը
8.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԳԱՇՏ	մթա 2-1 հզվ	6 կմ հվ-ամ	Z	«Քրոքրոա» դամբարանադաշտից 250 մ հվ-ամ
9.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԳԱՇՏ «ԲԱՆԴԻ ԴԱՇՏ»	մթա 2-1 հզվ	4,5 կմ ամ	Z	«Նազեի սուրբ» մատուռից 1,5 կմ ամ
10.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԳԱՇՏ «ՔԸՈՒՔԸՈՒ»	մթա 2-1 հզվ	5 կմ հվ-ամ	Z	«Բանդի դաշտ» դամբարանադաշտից 1 կմ հվ
11.		ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	1883 թ.	գ. մ.	S	կիսավեր
	11.1.	խաչքար՝ Ղազարի, Հազարպէկի	1549 թ.		Z	ագուցված աե պատին, արտաքուստ
12.		ՄԱՏՈՒՐ «ԹՈՒԻՆ ՄԱՆՈՒԿ»	16-17-րդ դդ.	հվ մասում	S	վրկնգ.՝ 19-րդ դ.
	12.1.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	բեմին, ստորին մասը կտորված
	12.2.	խաչքար՝ տեր Բարսեղի	1549 թ.		Z	ագուցված հս պատին, ներքուստ, կազմող՝ Մելիքսեթ
	12.3.	խաչքար՝ Տիրուսպէկի	1577 թ.		Z	ագուցված հվ պատին, ներքուստ
	12.4.	խաչքար	16-րդ դ.		Z	խորանում, դրված գլխիվայր
	12.5.	խաչքար	16-րդ դ.		Z	
	12.6.	խաչքար	16-րդ դ.		Z	ագուցված ամ պատին, արտաքուստ
	12.7.	խաչքար՝ Աղբերիկի	16-րդ դ.		Z	ագուցված հվ պատին, արտաքուստ

Գանձակ բնակավայր

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.			ԳԵՐԵՁՄԱՆՈՑ «ԽԱՉԵՐ»	9-20-րդ դդ.	հս-աե մասում	S	գյուղի հս-աե եզրին	
	1.1.		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	ընկած գետնին, վերին ձախ անկյունը՝ կտորված	
	1.2.		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Z	տեղափոխված Վոլոդյա Հակոբյանի տնամերձում գտնվող սրբատեղի	
	1.3.		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Z	տեղափոխված Վոլոդյա Հակոբյանի տնամերձում գտնվող սրբատեղի	
	1.4.		խաչքար	1513 թ.		Z	իրար կողք կանգնեցված 4 խաչքարերից ձախից 1-ինը	
	1.5.		խաչքար Ղազարի, Աննի, Խաչատուրի	1531 թ.		Z	իրար կողք կանգնեցված 4 խաչքարերից աջից 2-րդը	
	1.6.		խաչքար	16-րդ դ.		Z	իրար կողք կանգնեցված 4 խաչքարերից ձախից 2-րդը	
	1.7.		խաչքար Սարգսի	16-րդ դ.		Z	իրար կողք կանգնեցված 4 խաչքարերից աջից 2-րդը	
2.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	4-5-րդ դդ.	գ. մ.	Z	վրկնգ՝ 16-րդ դ., Վարդա տիկնոջ կողմից	
	2.1.		խաչքար	13-րդ դ.		Z	խորանում, գլխիվայր	
	2.2.		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Z	եկեղեցու աե պատի շարվածքում	
	2.3.		գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.		S	եկեղեցուց հվ, Գավառից եկող ճանապարհի եզրին	
	2.3.1		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	հենած հվ պատին, արտաքուստ	
	2.3.2		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	կիսով հողի մեջ	
	2.3.3		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Z	ամրացված գետնին՝ թեք դիրքով	
	2.3.4		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Z	կիսով հողի մեջ	
	2.3.5		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Z	ամրացված գետնին	
	2.3.6		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Z	քանդակված ժայռաբեկորին	
3.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	9-րդ դ.	գ. մ.	Z		
	3.1.		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	ագուցված ամ պատին, գլխիվայր	
	3.2.		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Z	եկեղեցու ներսում, որմնասյան մոտ, վերնամասը՝ կտորված	
	3.3.		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Z	հս ավանդատանը	
	3.4.		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Z	ագուցված հվ պատին, գլխիվայր, քիվը՝ կտորված	
	3.5.		խաչքար	15-16-րդ		Z	ագուցված հվ պատին	

			դդ.		
3.6.		խաչքար՝ Ակոբջանի	1571 թ.	Հ	բեմի ճակատին, երկատված
3.7.		խաչքար	16-րդ դ.	Հ	բեմի ճակատին, արձանագիր
3.8.		խաչքար	16-17-րդ դդ.	Հ	ագուցված հվ պատին, վերնամասը՝ տաշված
3.9.		խաչքար	16-17-րդ դդ.	Հ	ագուցված հվ պատին, քիվը՝ ջարդոտված
3.10.		խաչքար	16-17-րդ դդ.	Հ	հս ավանդատանը
3.11.		գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.	S	
	3.11.1.	խաչքար	9-10-րդ դդ.	Հ	լքված շինության մեջ
	3.11.2.	խաչքար	9-10-րդ դդ.	Հ	եկեղեցու մուտքից աջ, օգտագործվել է որպես տապանաքար
	3.11.3.	խաչքար	9-10-րդ դդ.	Հ	հենած եկեղեցու ամ պատին, գլխիվայր
	3.11.4.	խաչքար	9-10-րդ դդ.	Հ	ընկած գետնին
	3.11.5.	խաչքար	10-րդ դ.	Հ	ընկած գետնին
	3.11.6.	խաչքար	10-11-րդ դդ.	Հ	ընկած գետնին
	3.11.7.	խաչքար	12-րդ դ.	Հ	ստորին աջ մասը կոտրված, գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
	3.11.8.	խաչքար	13-րդ դ.	Հ	բակում, պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
	3.11.9.	խաչքար	14-15-րդ դդ.	Հ	ագուցված քարե ցանկապատին
		խաչքար	14-15-րդ դդ.	Հ	կանգնեցված հողի մեջ
	3.11.10.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	բակում, երկատված, պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
	3.11.11.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ընկած գետնին
	3.11.12.	խաչքար	1545 թ.	Հ	եկեղեցու ամ մուտքի մոտ, դրված է որպես տապանաքար
	3.11.13.	խաչքար՝ Մելքումի	16-րդ դ.	Հ	կանգնեցված հողի մեջ, ստորին մասը կոտրված կազմող՝ Ուսեպ
	3.11.14.	խաչքար	16-17-րդ դդ.	Հ	ընկած գետնին, ստորին աջ անկյունը՝ ջարդված
	3.11.15.	խաչքար՝ Խաչատուրի	17-րդ դ.	Հ	գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
	3.11.16.	տապանաքար՝ Նիկողոսի, Թումայի, Ավանեսի	1600 թ.	Հ	կազմող՝ Քիրամ
	3.11.17.	տապանաքար	16-17-րդ դդ.	S	

Ծաղկաշեն բնակավայր

1.2.	3.	4.5.	6.	7.	8.9.
1.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՁԻԱԼԱԹ»	13-17-րդ դդ.	3 կմ հվ-ամ	S
1.1.		մատուռ «Ձիարաթ»	13-14-րդ դդ.		S վրկնգ. 19-րդ դ.
1.2.		գերեզմանոց	13-17-րդ դդ.		S
1.3.		խաչքար	13-րդ դ.		Հ հենած մատուռի ամ պատին, արտաքուստ
2.		ԵԿԵՂԵՑԻ Մ. ՀՈՎՀԱՆՆԵՄ	9-10-րդ դդ.	ամ մասում	Հ
2.1.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ բեմի ճակատին, քիվը չի պահպանվել
2.2.		գերեզմանոց	9-16-րդ դդ.		S եկեղեցու շուրջը
	2.2.1	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ ընկած գետնին, ստորին մասը՝ կոտրված
	2.2.2	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ ընկած գետնին
	2.2.3	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ ընկած գետնին
	2.2.4	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ ընկած գետնին
	2.2.5	խաչքար	10-րդ դ.		Հ ընկած գետնին
3.		խաչքար	9-10-րդ դդ.	հվ մասում	Հ գյուղի հվ եզրին գտնվող Թուխ Մանուկ մատուռում, հենած պատին
4.		խաչքար	9-10-րդ դդ.	հվ մասում	Հ գյուղի հվ եզրին գտնվող Թուխ Մանուկ մատուռում, հենած պատին, երկատված, վերին կեսը չի պահպանվել
5.		խաչքար	9-10-րդ դդ.	հվ մասում	Հ գյուղի հվ եզրին գտնվող Թուխ Մանուկ մատուռում, հենած պատին
6.		խաչքար	9-10-րդ դդ.	ամ մասում	Հ «Համբոյի Ճգնավոր» սրբատեղում
7.		խաչքար	9-10-րդ դդ.	ամ	Հ «Համբոյի Ճգնավոր» սրբատեղում

				մասում	
8.		խաչքար	9-10-րդ դդ.	ամ մասում	Հ «Համբոյի Ճգնափոր» սրբատեղում

Կարմիրգյուղ բնակավայր

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ԾԱՂԿԱՎԱՆ»	մթա 2-1 հզմ	3 կմ հվ-աե	Հ	
	1.1.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ամրոցի հվ կողմում կառուցված «Ծաղկավան» սրբատեղիում
2.				ԱՄՐՈՑ «ՔԱՆԱԳԵՂ»	մթա 2 հզմ-17-րդ դ.	8 կմ հս-աե	Հ	
	2.1.			գյուղատեղի «Քանագեղ» («Մանուչարի դղակներ»)	7-17-րդ դդ.		Հ	ամրոցից աե
		2.1.1		Եկեղեցի ս. Գևորգ	13-14-րդ դդ., վրկնգ. 16-17-րդ դդ.		Հ	
			2.1.1.1.	գավիթ	13-14-րդ դդ.		Հ	
			2.1.1.2.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու հվ պատի տակ
			2.1.1.3.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	եկեղեցու բեմին
			2.1.1.4.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	եկեղեցու բեմին, երկատված
		2.1.2		մատուռ. Քանագեղի փոքր մատուռը	13-14-րդ դդ.		Հ	ս. Գևորգ եկեղեցուց ամ, կից գավթին
			2.1.2.1.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	աե պատի տակ, ներքուստ
		2.1.3		մատուռ ս. Խաչ	13-րդ դ.		Հ	
		2.1.4		գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.		Հ	ս. Խաչ մատուռի շուրջը
			2.1.4.1.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	մատուռից հս-ամ, մամռապատ
			2.1.4.2.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	երկատված
			2.1.4.3.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	մատուռի մուտքից ձախ, խրված հողի մեջ
			2.1.4.4.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	մատուռից հվ, ամրացված գետնին
			2.1.4.5.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	մատուռից հվ, երկատված
			2.1.4.6.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	մատուռից 40 մ աե, ցածր պատվանդանին
			2.1.4.7.	խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	մատուռից հվ, քանդակված տձև քարաբեկորին վրա
			2.1.4.8.	խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, քանդակները վնասված
			2.1.4.9.	խաչքար	11-րդ դ.		Հ	մատուռից հս-ամ
			2.1.4.10.	խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	մատուռից 50 մ հվ, ընկած գետնին, ստորին մասը կոտրված
			2.1.4.11.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	մատուռից հվ-ամ, ընկած գետնին, խիստ հողմնահարված
			2.1.4.12.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	մատուռից հվ, ընկած գետնին, արձանագիր
			2.1.4.13.	խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված բնական ժայռաբեկորին, վերնամասը՝ կոտրված
			2.1.4.14.	խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	մատուռից հս, եռաստիձան պատվանդանին, արձանագիր
			2.1.4.15.	խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	մատուռի մուտքից ձախ, խրված հողի մեջ
			2.1.4.16.	խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	մատուռի մուտքի մոտ, կոտրված
			2.1.4.17.	խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, ստորին աջ անկյունը՝ կոտրված
			2.1.4.18.	խաչքար	14-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին, ջարդոտված
			2.1.4.19.	խաչքար	14-րդ դ.		Հ	թեքությամբ խրված հողի մեջ
			2.1.4.20.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մատուռից հվ-ամ, կանգնեցված հողի մեջ
			2.1.4.21.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	կլորավուն
			2.1.4.22.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մատուռից ամ, կանգնեցված հողի մեջ
			2.1.4.23.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մատուռից հս, կանգնեցված հողի մեջ, մամռապատ
			2.1.4.24.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մատուռից հս, կանգնեցված հողի մեջ, մամռապատ, ստորին ձախ մասը կոտրված
			2.1.4.25.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մատուռի հվ պատի մոտ, կանգնեցված հողի մեջ, վերին աջ անկյունը՝ կոտրված
			2.1.4.26.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մատուռից հվ, ընկած գետնին, ջարդոտված
			2.1.4.27.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մատուռից հվ, ընկած գետնին
			2.1.4.28.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
			2.1.4.29.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	խրված հողի մեջ (ընկած), խիստ մամռապատ
			2.1.4.30.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	խրված հողի մեջ (ընկած), խիստ մամռապատ
			2.1.4.31.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մատուռից 50 մ հվ, կանգնեցված հողի մեջ
			2.1.4.32.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մատուռից հվ, մամռապատ
			2.1.4.33.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մատուռից հվ, մամռապատ
			2.1.4.34.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մատուռից 50 մ հվ, կանգնեցված հողի մեջ
			2.1.4.35.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	50 մ հվ, կանգնեցված հողի մեջ
			2.1.4.36.	խաչքար՝ Այլահդադի	15-րդ դ.		Հ	մատուռից հս, բարձր պատվանդանին
			2.1.4.37.	խաչքար	15-րդ դ.		Հ	մատուռից հս, պատվանդանին, արձանագիր
			2.1.4.38.	խաչքար	15-րդ դ.		Հ	մատուռից հվ, կանգնեցված քարաբեկորին
			2.1.4.39.	խաչքար	15-րդ դ.		Հ	մատուռից հվ-ամ, ընկած գետնին, վերնամասը՝ կոտրված
			2.1.4.40.	խաչքար	15-րդ դ.		Հ	փոքր մատուռի մուտքի մոտ, ընկած գետնին, վերին ձախ մասը կոտրված
			2.1.4.41.	խաչքար	15-րդ դ.		Հ	փոքր մատուռից հս, քարե ցանկապատի մոտ

		2.1.4.42.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ մատուռից հս-ամ, կանգնեցված բնական ժայռաբեկորին
		2.1.4.43.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ ընկած գետնին, վերին մասը չի պահպանվել
		2.1.4.44.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ փոքր մատուռի մոտ
		2.1.4.45.	խաչքար՝ Աստվածատուրի	16-17-րդ դդ.		Հ փոքր մատուռից հվ, հենած քարե ցանկապատին
3.			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	15-18-րդ դդ.	Հվ-աե մասում	Տ ս. Խաչ (ս. Վահան) կոչվող մատուռի մոտ
	3.1.		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ խրված հողի մեջ
	3.2.		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ խրված հողի մեջ
	3.3.		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ խրված հողի մեջ
	3.4.		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ աե կողմում, պատվանդանից իջեցված
	3.5.		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ ընկած գետնին, մասամբ հողմնահարված
	3.6.		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ ընկած գետնին, հողմնահարված
	3.7.		խաչքար	10-րդ դ.		Հ դրված է որպես տապանաքար
	3.8.		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ աե եզրին, խրված հողի մեջ
	3.9.		խաչքար	13-րդ դ.		Հ աե եզրին, խրված հողի մեջ
	3.10.		խաչքար	13-րդ դ.		Հ ամրացված գետնին, մամռապատ
	3.11.		խաչքար	13դ.		Հ աե կողմում, ստորին մասը կտրված
	3.12.		խաչքար	14-րդ դ.		Հ ընկած գետնին, մամռապատ
	3.13.		խաչքար	14 -15-րդ դդ.		Հ աե եզրին, ստորին մասը կտրված
	3.14.		խաչքար	14 -15-րդ դդ.		Հ տեղահանված և բետոնով ամրացված ժամանակակից գերեզմանի վրա
	3.15.		խաչքար	14 -15-րդ դդ.		Հ աե եզրին
	3.16.		խաչքար	14 -15-րդ դդ.		Հ աե եզրին, խրված հողի մեջ, մամռապատ
	3.17.		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ աե կողմում, պատվանդանից իջեցված
	3.19.		խաչքար՝ Շահնագարի	1461 թ.		Հ ընկած գետնին, երկատված, ստորին մասը չի պահպանվել
	3.20.		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ ընկած գետնին, արձանագիր
	3.21.		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ աե եզրին, խրված հողի մեջ
	3.22.		խաչքար՝ Սարգիս սարկավագի	16-րդ դ.		Հ ընկած գետնին, երկատված
	3.23.		խաչքար	1504 թ.		Հ պատվանդանին, արձանագիր
	3.24.		խաչքար՝ Իշխանի	1505 թ.		Հ մատուռից հս-ամ, ամրացված գետնին
	3.25.		խաչքար	1505 թ.		Հ ընկած գետնին, թվակիր
	3.26.		խաչքար՝ Ղուլիկի, Թեոդորոսի	1529 թ.		Հ պատվանդանին
	3.27.		խաչքար՝ Ղուլիկի, Թեոդորոսի	1529 թ.		Հ պատվանդանին
	3.28.		խաչքար՝ Սանդուխտի	1540 թ.		Հ պատվանդանին
	3.29.		խաչքար՝ Հոռումսիմի	1540 թ.		Հ պատվանդանին
	3.30.		խաչքար՝ նասիպ Սակլթանի և նրա որդու	1540 թ.		Հ պատվանդանին
	3.31.		մատուռ ս. Խաչ (ս. Վահան)	16-րդ դ.		Տ գերեզմանոցի աե եզրին
	3.31.1.		խաչքար	13-րդ դ.		Հ մուտքից ձախ
	3.31.2.		խաչքար՝ Մաթոս քահանայի	1505 թ.		Հ ագուցված ամ պատին
	3.31.3.		խաչքար	1544 թ.		Հ ագուցված ամ պատին
4.			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	9-17-րդ դդ.	հվ-ամ մասում	Տ գյուղի գործող գերեզմանոցի հվ կողմում
	4.1.		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ ընկած գետնին
	4.2.		խաչքար՝ Ղատուլի	1555 թ.		Հ ընկած պատվանդանի մոտ
	4.3.		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ աե կողմում, ընկած գետնին կազմող՝ Քիրամ (ենթադրաբար)
	4.4.		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ աե եզրին, ամրացված գետնին
	4.5.		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ ընկած գետնին, վերնամասը՝ կտրված
	4.6.		խաչքար	17-րդ դ.		Հ
	4.7.		խաչքար՝ Մելիքխաթունի	1607 թ.		Հ ընկած գետնին
	4.8.		խաչքար	1621 թ.		Հ ամրացված գետնին
5.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	10-րդ դդ.,	գ. մ.	Տ վրկնգ.՝ 17դ., 19դ., 1980-ական թթ.
	5.1.		զանգակատուն	1900 թ.		Տ
	5.2.		խաչքար	10-րդ դ.		Հ հենած եկեղեցու պատին, գլխիվայր ստորին ձախ եզրը՝ կտրված
	5.3.		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ հենած զանգակատան պանր, գլխիվայր
	5.4.		խաչքար	15-րդ դ.		Հ ավանդատանը, վերնամասը՝ կտրված
	5.5.		խաչքար	1491 թ.		Հ ագուցված եկեղեցու հվ պատի որմնասյանը, ներկված, թվակիր
	5.6.		խաչքար	1541 թ.		Հ հենած եկեղեցու պատին կազմող՝ Մելիքսեթ
	5.7.		խաչքար	1565 թ.		Հ հենած զանգակատան պատին, գլխիվայր
	5.8.		խաչքար՝ Խաթունիաշի	1567 թ.		Հ ագուցված եկեղեցու ամ պատին, մեջտեղից կտրված կազմող՝ Մելիքսեթ
	5.9.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ եկեղեցու ամ պատի մոտ, վերին աջ անկյունը՝ կտրված, արձանագիր
	5.10.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ ագուցված զանգակատան հվ ճակատին
	5.11.		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ ագուցված եկեղեցու հվ պատի որմնասյանը, ներկված
	5.12.		խաչքար	1651 թ.		Հ ագուցված հս պատին, մկրտարանի խորշում, ստորին մասը կտրված, թվակիր
6.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ	15-րդ դ.	գ. մ.	Տ Վարդան Հովհաննիսյանի տան մոտ, կիսավեր
	6.1.		գերեզմանոց «Խաչեր»	15-18-րդ դդ., վրկնգ.		Տ խաչքարերն ու տապանաքարերը հիմնականում վերաբերում են

				1976 թ.		Կարմիրգյուղի Մելիք Փիրիանգայի տոհմին
	6.1.1	խաչքար		14-15-րդ դդ.		Հ եկեղեցում, ընկած գետնին, ստորին մասը չի պահպանվել
	6.1.2	խաչքար		15-16-րդ դդ.		Հ կանգնեցված Վարդան Հովհաննիսյանի տնամերձը քարե ցանկապատին
	6.1.3	խաչքար		16-րդ դ.		Հ պատվանդանին
	6.1.4	խաչքար		16-րդ դ.		Հ պատվանդանին
	6.1.5	խաչքար		16-րդ դ.		Հ եկեղեցու հվ պատի մոտ
	6.1.6	խաչքար		16-րդ դ.		Հ պատվանդանին, Վարդան Հովհաննիսյանի տնամերձ հողամասում, արձանագիր
	6.1.7	խաչքար		1501 թ.		Հ պատվանդանին, արձանագիր պատվիրատու՝ Արապչա իշխան
	6.1.8	խաչքար		1502 թ.		Հ ցածր պատվանդանին, թվակիր
	6.1.9	խաչքար		1504 թ.		Հ պատվանդանին, թվակիր
	6.1.10.	խաչքար՝ Ձոհրապի		1505 թ.		Հ ցածր պատվանդանին, կազմող՝ Գրիգորես եպիսկոպոս
	6.1.11.	խաչքար՝ Էլիսանի		1505 թ.		Հ պատվանդանին, Վարդան Հովհաննիսյանի տնամերձ հողամասում
	6.1.12.	խաչքար		1523 թ.		Հ պատվանդանին, վերին աջ անկյունը՝ կոտրված, թվակիր
	6.1.13.	խաչքար՝ Արգուքանի, Խաթուն փաշի		1537 թ.		Հ ընկած գետնին, քիվը և ստորին մասը կոտրված
	6.1.14.	խաչքար՝ Դովլաթի		1546 թ.		Հ եկեղեցու հվ պատի տակ, խրված հողի մեջ, քիվը կոտրված կազմող՝ Մելիքսէթ
	6.1.15.	խաչքար՝ Մելիք աղայի և ծնողաց		1549 թ.		Հ պատվանդանին կազմող՝ Մելիքսէթ
	6.1.16.	խաչքար		16-17-րդ դդ.		Հ եկեղեցու մուտքի մոտ, ընկած գետնին, կիսով թաղված հողի մեջ
	6.1.17.	խաչքար՝ Ազարիա սարկավագի		16-17-րդ դդ.		Հ եկեղեցու ամ պատի մոտ, խրված հողի մեջ
7.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱՂԱՇՏ «ԿՈՂԻ ՏԱԿ»		մթա 2-1 հզմ	1 կմ հվ-աե	Հ Կարմիրգյուղ-Մարուխան գյուղամիջյան ճանապարհից ձախ
8.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱՂԱՇՏ «ՆԱՇԻ ԴԱՐ»		մթա 2-1 հզմ	0,5 կմ ամ	Հ գյուղի գործող գերեզմանոցից հվ
9.		ՄԱՏՈՒՌ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ		19-20-րդ դդ.	հվ-աե մասում	Տ գյուղի գործող գերեզմանոցի տարածքում
10.		ՄԱՏՈՒՌ «ՎԱՐՎԱՌԱ»		11-13-րդ դդ.	աե մասում	Տ վրկնգ.՝ 1974 թ.

Նորատուս բնակավայր

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ՇԵՐԻ ԴԱՐ»	մթա 2-1 հզմ	2 կմ աե	Հ	
	1.1.			բնակատեղի	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցից ամ
	1.2.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	բնակատեղիից աե
2.				ԱՄՐՈՑ «ՅՈԹ ԱՂՅՈՒՐ» («ԱԲԼԼՈՒԻ ԽԱՐԱԲԱ», «ԱՍԼԱՆ ՂԱՓԼԱՆ»)	մթա 1 հզմ-վաղ մջնդ, 9-17		Հ	
	2.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2 հզմ		Հ	ամրոցից հս և հս-աե
	2.2.			գյուղատեղի «Յոթ աղբյուր»	7-17-րդ դդ.		Տ	ամրոցի հվ-աե կողմում
	2.3.			եկեղեցի «Յոթաղբյուր»	13-14-րդ դդ.		Տ	ամրոցի հս-ամ ստորոտին
	2.4.			գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.		Տ	
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	12-17-րդ դդ.	գ. մ.	Տ	Խարիտոն Գևորգյանի տնամերձում
	3.1.			խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	ցածր պատվանդանին, ստորին ձախ անկյունը՝ կոտրված
	3.2.			խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ամրացված գետնին
	3.3.			խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, հողմսահարված
	3.4.			խաչքար՝ Էթարի	15-16-րդ դդ.		Հ	ամրացված գետնին
	3.5.			խաչքար՝ Միրտիշի	15-16-րդ դդ.		Հ	խատվանդանին, վերին ձախ անկյունը՝ կոտրված
	3.6.			խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, վերնամասը՝ չի պահպանվել
	3.7.			խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	երկատված, վերին մասը չի պահպանվել
	3.8.			խաչքար՝ Ալամուլթանի և Երդուլու	1553 թ.		Հ	ընկած գետնին
	3.9.			խաչքար Խուրաթի	1553 թ.		Հ	ամրացված գետնին
	3.10.			խաչքար	16-րդ դ.		Հ	կանգնած հողի մեջ, արձանագիր
4.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ. ՆՈՐԱՏՈՒՄԻ ՄԵԾ ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑԸ	9-19-րդ դդ.	հվ մասում	Հ	գյուղի հվ եզրին 1972-1973 թթ. տարածքի բարեկարգման և խաչքարերի ամրացման աշխատանքներ
	4.1.			մատուռ	1211 թ.		Հ	հվ մատուռ, կիսավեր պատվիրատու՝ Մխիթար Փեճուրանց
	4.2.			մատուռ	13-րդ դ.		Հ	հյուսիսային մատուռ վրկնգ.՝ 1977 թ.
	4.3.			խաչքար	9-րդ դ.		Հ	հվ մատուռից աե,
	4.4.			խաչքար	9-րդ դ.		Հ	հվ մատուռից հվ-աե
	4.5.			խաչքար	9-րդ դ.		Հ	հվ մատուռից հվ-ամ, ցածր պատվանդանին
	4.6.			խաչքար	9-րդ դ.		Հ	հվ-ամ մասում, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից ձախից 2-րդը
	4.7.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հվ-աե, ցածր պատվանդանին
	4.8.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից ամ, կոպտատաշ պատվանդանին
	4.9.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից ամ, երկատիճան պատվանդանին
	4.10.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ամ կողմում, ցածր պատվանդանին
	4.11.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ամ կողմում, ցածր պատվանդանին

4.12.		խաչքար	9-10-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 25 մ հվ
4.13.		խաչքար	9-10-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հվ
4.14.		խաչքար	9-10-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հվ-ամ
4.15.		խաչքար	10-11-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, պատվանդանին
4.16.		խաչքար	10-11-րդ դդ.	Հ	հվ-ամ մասում, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից ձախից 3-րդը
4.17.		խաչքար	10-11-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, պատվանդանին
4.18.		խաչքար	10-11-րդ դդ.	Հ	կնտ-ում
4.19.		խաչքար	10-11-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հս-ամ
4.20.		խաչքար	10-11-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հս-ամ
4.21.		խաչքար	11-րդ դ.	Հ	հս մատուռից 7 մ հս
4.22.		խաչքար	11-12-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հվ-աե, խրված հողի մեջ
4.23.		խաչքար	11-12-րդ դդ.	Հ	հս մասում, շարքով կանգնած 15 խաչքարերից ձախից 5-րդը
4.24.		խաչքար	11-12-րդ դդ.	Հ	հս մասում, շարքով կանգնած 15 խաչքարերից ձախից 8-րդը
4.25.		խաչքար	11-12-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից աե, հողի մեջ
4.26.		խաչքար	12-րդ դ.	Հ	հս-ամ կողմում, ստորին ձախ անկյունը՝ կոտրված
4.27.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, շարքով պատվանդաններին կանգնած 5 խաչքարերից 1-ինը, ստորին մասը տաշված
4.28.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հվ-աե, հողմնահարված
4.29.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	եռաստիճան բարձր պատվանդանին
4.30.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, պատվանդանին
4.31.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, պատվանդանին
4.32.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, ցածր պատվանդանին, վերին ձախ հատվածը՝ կոտրված
4.33.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, երկաստիճան պատվանդանին
4.34.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, երկաստիճան պատվանդանին, գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.35.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, ցածր պատվանդանին
4.36.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հս-ամ, պատվանդանին
4.37.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, պատվանդանին, արձանագիր
4.38.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հս-ամ, ընկած գետնին, ստորին մասը կոտրված
4.39.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հս-ամ, գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.40.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	կնտ-ում, պատվանդանին
4.41.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, 4 խաչքարերից ձախից 1-ինը
4.42.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	քանդված մատուռից աե, 4 խաչքարերից ձախից 2-րդը
4.43.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, 4 խաչքարերից աջից 1-ինը, վերին աջ եզրը՝ կոտրված
4.44.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հս-աե, պատվանդանին
4.45.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հվ, երկաստիճան պատվանդանին
4.46.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հվ, պատվանդանին
4.47.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 100 մ աե, ցածր պատվանդանին
4.48.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հվ, պատվանդանին
4.49.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հս կողմում, պատվանդանին
4.50.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 10 մ հվ, պատվանդանին
4.51.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, պատվանդանին, ձախ եզրը՝ վնասված
4.52.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	աե կողմում, ընկած գետնին, վերին և ստորին մասերը կոտրված
4.53.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	աե կողմում, ընկած գետնին, ստորին մասը՝ կոտրված
4.54.		խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հս, պատվանդաններին կանգնած 3 խաչքարերից ձախակողմյանը
4.55.		խաչքար՝ Օհանի	1217 թ.	Հ	մատուռների միջև ընկած հատվածում
4.56.		խաչքար	1225 թ.	Հ	հվ մատուռից աե պատվիրատու՝ Խողան
4.57.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ եզրին, ցածր պատվանդանին
4.58.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ կողմում, պատվանդաններին կանգնեցված գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
4.59.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ կողմում, պատվանդաններին կանգնեցված գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.60.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ կողմում, պատվանդանին, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.61.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ կողմում, պատվանդաններին կանգնեցված գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
4.62.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ կողմում, պատվանդաններին կանգնեցված գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.63.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ մատուռից հվ-աե, պատվանդանին
4.64.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ մատուռից աե, ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
4.65.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ կողմում, պատվանդանին
4.66.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ մատուռից ամ, պատվանդանին
4.67.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ մատուռից հս-ամ, պատվանդանին
4.68.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից հս-ամ, պատվանդանին
4.69.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից հս-ամ, պատվանդանին
4.70.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից ամ, շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 1-ինը, վերին ձախ անկյունը՝ կոտրված

4.71.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից ամ, շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 3-րդը
4.72.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից ամ, շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 4-րդը
4.73.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից հվ-ամ
4.74.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	ամ կողմում, պատվանդանին, երկատված
4.75.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից հվ-ամ
4.76.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	ամ եզրին, պատվանդանին
4.77.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ մատուռից ամ, պատվանդաններին կանգնեցված գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
4.78.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ մատուռից ամ, պատվանդանին
4.79.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ մատուռից ամ, շարքով կանգնեցված 4 խաչքարերից ձախից 3-րդը
4.80.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ մատուռից հս-ամ, պատվանդանին
4.81.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ մատուռից հվ-ամ, պատվանդանին, ստորին աջ անկյունը՝ կտորված
4.82.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ-ամ կողմում, կանգնեցված 7 խաչքարերից աջից 2-րդը
4.83.		խաչքար՝ Մարգարի	13-րդ դ.	Հ	ամ կողմում, պատվանդանին, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.84.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	ամ կողմում, կանգնեցված գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը, քիվից ներքև ունի լայնական ճաք
4.85.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ մատուռից հս, պատվանդանին, երկատված
4.86.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ մատուռից հս-ամ, բարձր պատվանդանին
4.87.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ մատուռից հս-ամ, բարձր պատվանդանին, արձանագիր պատվիրատու՝ Դանիել
4.88.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից 15 մ հվ-ամ, գույգ պատվանդաններին կանգնեցված 3 խաչքարերից ձախակողմյանը
4.89.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից ամ, պատվանդանին
4.90.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից հվ, պատվանդանին
4.91.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից 10 մ հվ
4.92.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից 10 մ հվ, շարքով պատվանդաններին կանգնած 3 խաչքարերից կենտրոնին է
4.93.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից 10 մ հվ, շարքով պատվանդաններին կանգնած 3 խաչքարերից աջակողմյանը
4.94.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից հվ-ամ, պատվանդանին
4.95.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հվ մատուռից հս, պատվանդանին
4.96.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	մատուռների միջև ընկած տարածքում, «Ամենափրկիչ» խաչքարից հվ, գույգ պատվանդաններին կանգնեցված 3 խաչքարերից աջակողմյանը
4.97.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	մատուռների միջև ընկած տարածքում, «Ամենափրկիչ» խաչքարից հվ, արաձանագիր, գույգ պատվանդաններին կանգնեցված 3 խաչքարերից կենտրոնին է
4.98.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	մատուռների միջև ընկած տարածքում, «Ամենափրկիչ» խաչքարից հվ, արաձանագիր, գույգ պատվանդաններին կանգնեցված 3 խաչքարերից ձախակողմյանը
4.99.		խաչքար՝ «Ամենափրկիչ»	13-րդ դ.	Հ	մատուռների միջև ընկած տարածքում, պատվանդանին
4.100.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից ամ, ունի լայնական ճաք
4.101.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից ամ, շարքով պատվանդաններին կանգնեցված 4 խաչքարերից ձախից 1-ինը, արձանագիր
4.102.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից հս, շարքով կանգնած 3 խաչքարերից կենտրոնին է, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.103.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	հս մատուռից 15 մ հս, պատվանդանին
4.104.		խաչքար	13-րդ դ.	Հ	
4.105.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից ամ, պատվանդանին
4.106.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից ամ, պատվանդանին, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.107.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից ամ, պատվանդանին, շարքով պատվանդաններին կանգնեցված 6 խաչքարերից աջից 2-րդը, քիվը չի պահպանվել
4.108.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից ամ, պատվանդանին, գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.109.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից ամ, պատվանդանին
4.110.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից ամ, պատվանդանին, ծարքով պատվանդաններին կանգնեցված 5 խաչքարերից ձախից 2-րդը
4.111.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից ամ, պատվանդանին
4.112.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հվ-ամ մասում, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից ձախից 1-ինը, վերին ձախ անկյունը՝ կտորված
4.113.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից ամ, պատվանդանին
4.114.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հս-ամ, պատվանդանին
4.115.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, մեծ քարաբեկորին
4.116.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, ցածր պատվանդանին
4.117.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հս-ամ, պատվանդանին, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.118.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հվ-ամ մասում, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից աջից 1-ինը
4.119.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հվ-ամ, ընկած գետնին, երկատված, ստորին մասը պահպանված հատվածաբար
4.120.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 3 մ ամ, պատվանդանին
4.121.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 3 մ հվ, եզրերը՝ կտրատված
4.122.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 20 մ հվ, ցածր պատվանդանին
4.123.		խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 10 մ հվ, պատվանդանին

4.124		խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից 5 մ ամ, պատվանդանին
4.125		խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հվ-ամ, պատվանդանին
4.126		խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	ամ կողմում, պատվանդանին
4.127		խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, կանգնեցված գետնին, վերին մասը չի պահպանվել
4.128		խաչքար	14-րդ դ.		Հ	հվ-ամ կողմում, ամ ցանկապատից 25 մ աե, պատվանդանին
4.129		խաչքար	14-րդ դ.		Հ	հս մատուռից 25 մ ամ, պատվանդանին
4.130		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից աե, պատվանդանին
4.131		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հվ, պատվանդանին
4.132		խաչքար՝ Սոսի	14-15-րդ դդ.		Հ	հվ-ամ կողմում, շարքով կանգնած 7 խաչքարերը
4.133		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից ամ, կանգնեցված գետնին
4.134		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ամ կողմում, շարքով կանգնած 5 խաչքարերից ձախից 2-րդը, վերին մասը չի պահպանվել
4.135		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ամ կողմում, շարքով կանգնած 5 խաչքարերից ձախից 1-ինը, վերին մասը չի պահպանվել
4.136		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ամ կողմում, խրված հողի մեջ
4.137		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ամ կողմում, խրված հողի մեջ
4.138		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից ամ, կանգնեցված գետնին
4.139		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ամ կողմում, կանգնեցված գետնին, քիվի ձախ անկյունը՝ կոտրված
4.140		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ամ կողմում, ցածր պատվանդանին, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.141		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ամ կողմում, կանգնեցված ցածր պատվանդանին
4.142		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից 1 մ հս-աե
4.143		խաչքար՝ Տաքարճտի	14-15-րդ դդ.		Հ	աե կողմում, ընկած գետնին, երկատված
4.144		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	կնտ-ում, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից ձախից 3-րդը, երկատված
4.145		խաչքար՝ Մարմարի	14-15-րդ դդ.		Հ	կնտ-ում, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից ձախից 2-րդն
4.146		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հս-ամ, ցածր պատվանդանին, արձանագիր
4.147		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հս-աե, պատվանդանին
4.148		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից ամ, պատվանդանին
4.149		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից 25 մ հվ, ցածր պատվանդանին
4.150		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հվ, պատվանդանին, վերին ձախ անկյունը՝ կոտրված
4.151		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից ամ, ցածր պատվանդանին, վերին ձախ անկյունը՝ կոտրված
4.152		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հվ-ամ, պատվանդանին
4.153		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հվ, պատվանդանին
4.154		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հվ, պատվանդանին
4.155		խաչքար՝ Մարգարի	14-15-րդ դդ.		Հ	ամ կողմում, պատվանդանին
4.156		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, պատվանդանին
4.157		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 2-րդը
4.158		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 3-րդը, արձանագիր
4.159		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, ցածր պատվանդանին
4.160		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, ցածր պատվանդանին
4.161		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, պատվանդանին
4.162		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, պատվանդանին, արձանագիր
4.163		խաչքար՝ Գուլի, Մինայխաթունի և Կոստանտի	1459 թ.		Հ	հս մատուռից ամ, պատվանդաններին կանգնած 4 խաչքարերից աջից 3-րդը
4.164		խաչքար՝ Մելիքի, Փաշի և այլոց	1460 թ.		Հ	հս մատուռից 15 մ հս-ամ, ցածր պատվանդանին
4.165		խաչքար՝ Փարխուզի, Սարխոշի	1460 թ.		Հ	հս մատուռից ամ, պատվանդանին
4.166		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հվ մատուռից աե, շարքով պատվանդաններին կանգնեցված 5 խաչքարերից կենտրոնին է կազմող Յոհանես
4.167		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հվ մատուռից աե, շարքով պատվանդաններին կանգնեցված 5 խաչքարերից ձախից 2-րդը կազմող Յոհանես
4.168		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հվ մատուռից աե, շարքով պատվանդաններին կանգնեցված խաչքարերից ձախից 1-ինը, քիվը վնասված
4.169		խաչքար՝ Հնազանդի, Սանամի	15-րդ դ.		Հ	հվ-ամ կողմում, շարքով պատվանդաններին կանգնեցված 7 խաչքարերից ձախից 3-րդը, ստորին ձախ եզրը՝ կոտրված
4.170		խաչքար՝ Դավլաթարի	15-րդ դ.		Հ	ամ կողմում, ընկած գետնին, վերին ձախ կողմը կոտրված
4.171		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	ամ կողմում, պատվանդանին
4.172		խաչքար՝ Ավանեսի	15-րդ դ.		Հ	հվ մատուռից ամ, ցածր պատվանդանին, ձախ եզրագոտին կոտրված
4.173		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հվ մատուռից հս-աե, ցածր պատվանդանին
4.174		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հվ մատուռից հս-աե, երկատված պատվանդանին, գույգ խաչքարերից ձախկողմյանը
4.175		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հվ մատուռից հս-աե, պատվանդանին
4.176		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հս մատուռից ամ, ցածր պատվանդանին
4.177		խաչքար՝ Մկրտիչի	15-րդ դ.		Հ	հս մատուռից ամ, բարձր պատվանդանին
4.178		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հս մատուռից ամ, ցածր պատվանդանին
4.179		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հս-ամ կողմում, պատվանդանին
4.180		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հս մատուռից ամ, պատվանդանին
4.181		խաչքար՝ Թորոսի	15-րդ դ.		Հ	հս-ամ կողմում, պատվանդանին
4.182		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	ամ կողմում, պատվանդանին

4.183		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հս մատուռից ամ, պատվանդանին
4.184		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	աե կողմում, պատվանդանին, ստորին մասը չի պահպանվել
4.185		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հս մատուռից աե, պատվանդանին
4.186		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հս մատուռից աե, արձանագիր, որպես պատվանդան օգտագործված է մեկ այլ խաչքարի բեկոր
4.187		խաչքար՝ Խեչումի և Սիթխաթունի	15-րդ դ.		Հ	հս մատուռից աե, կանգնեցված գետնին
4.188		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	հս մատուռից աե, կանգնեցված գետնին, շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 1-ինը
4.189		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից ամ, ամրացված գետնին
4.190		խաչքար՝ Ապաճանի	15-16-րդ դդ.		Հ	ամ մասում, շարքով կանգնեցված 5 խաչքարերից աջից 1-ինը, պատվանդանին
4.191		խաչքար՝ Թորոսի	15-16-րդ դդ.		Հ	ամ մասում, շարքով կանգնեցված 5 խաչքարերից աջից 2-րդը, պատվանդանին
4.192		խաչքար՝ Մատաղի	15-16-րդ դդ.		Հ	ամ մասում, շարքով կանգնեցված 5 խաչքարերից աջից 3-րդը, պատվանդանին
4.193		խաչքար՝ Մարտիրոսի և Շողակաթի	15-16-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հս-ամ, ունի լայնական ճաք
4.194		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հս-ամ, պատվանդանին
4.195		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ամ մասում, ցածր պատվանդանին
4.196		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից 5 մ հվ-ամ, շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 2-րդը
4.197		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից ամ, ցածր պատվանդանին
4.198		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հվ, շարքով կանգնած 3 խաչքարերից ձախից 1-ինը
4.199		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հվ-ամ
4.200		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հվ-ամ, բարձր պատվանդանին
4.201		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից ամ, բարձր պատվանդանին
4.202		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-ամ, ցածր պատվանդանին, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.203		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-ամ, ցածր պատվանդանին
4.204		խաչքար՝ Թուրվադի և Զոհայի	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, շարքով կանգնած 3 խաչքարերից աջակողմյանը
4.205		խաչքար՝ Մարտիրոսի	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, ցածր պատվանդանին
4.206		խաչքար՝ Թամճի Մելիքի	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս, պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
4.207		խաչքար՝ Վարդի, Թուրվանդի	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, հենած օրորոցաձև տապանաքարի, ստորին մասը չի պահպանվել
4.208		խաչքար՝ Թաթոսի	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս, ցածր պատվանդանին
4.209		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, պատվանդանին
4.210		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից 7-8 մ հս, պատվանդանին
4.211		խաչքար՝ Մատթեոս քահանայի և Արևի	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս, շարքով կանգնած 3 խաչքարերից աջակողմյանը
4.212		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, արձանագիր, պատվանդանին
4.213		խաչքար՝ Մուսես երեցի	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, պատվանդանին
4.214		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, ամրացված գետնին, արձանագիր
4.215		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, հենած տապանաքարի, արձանագիր
4.216		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, շարքով ցածր պատվանդաններին կանգնեցված 4 խաչքարերից աջից 3-րդը, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.217		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, շարքով ցածր պատվանդաններին կանգնեցված 4 խաչքարերից ձախից 1-ինը, վերին կեսը չի պահպանվել
4.218		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, շարքով ցածր պատվանդաններին կանգնեցված 4 խաչքարերից աջից 2-րդը, արձանագիր
4.219		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, կանգնեցված գետնին
4.220		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հվ-աե, կանգնեցված գետնին
4.221		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, պատվանդանին
4.222		խաչքար՝ Հովհաննեսի	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, պատվանդանին կանգնած գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.223		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, ամրացված գետնին, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.224		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, շարքով կանգնած 15 խաչքարերից աջից 1-ինը
4.225		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, ցածր պատվանդանին, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.226		խաչքար՝ Ղուկաս սարկավագի	15-16-րդ դդ.		Հ	հս-ամ մասում, պատվանդանին, քիվը՝ կոտրատված
4.227		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, պատվանդանին, վերին աջ անկյունը՝ կոտրված
4.228		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, շարքով կանգնած 15 խաչքարերից ձախից 4-րդը, արձանագիր
4.229		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, շարքով կանգնած 9 խաչքարերից ձախից 6-րդը
4.230		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	շարքով կանգնած 9 խաչքարերից ձախից 5-րդը
4.231		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, շարքով կանգնած 15 խաչքարերից աջից 2-րդը
4.232		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը, արձանագիր
4.233		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից աջից 2-րդը, արձանագիր, քիվի աջ անկյունը՝ կոտրված
4.234		խաչքար՝ Մարգարի	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 1-ինը
4.235		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 2-րդը
4.236		խաչքար՝ Մարտիրոսի	15-16-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, գույգ խաչքարերից աջակողմյանը

4.237		խաչքար՝ Ղազարի	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հս-աե
4.238		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս կողմում, ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված 3 խաչքարերից կենտրոնինն է, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.239		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հս-աե, արձանագիր, ստորին մասը և քիվը աջից կտրված են
4.240		խաչքար՝ Հարապետի	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հս-աե, ցածր պատվանդանին
4.241		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հս-աե, ստորին մասը չի պահպանվել, արձանագիր, խրված հողի մեջ
4.242		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հս-աե, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից ձախից 5-րդը, արձանագիր
4.243		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 15 մ հվ-աե, գույգ պատվանդանին կանգնեցված 3 խաչքարերից կենտրոնինն է
4.244		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 10-12 մ հվ-աե
4.245		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 15 մ հվ-աե, պատվանդանին
4.246		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հս-աե, պատվանդանին
4.247		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 25 մ հվ, պատվանդանին
4.248		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 20 մ հվ, պատվանդանին
4.249		խաչքար՝ Սարգսի, Ռուստի	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հվ-աե, պատվանդանին
4.250		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հվ-աե, ցածր պատվանդանին, վերին կեսը չի պահպանվել,
4.251		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, պատվանդանին
4.252		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, ցածր պատվանդանին
4.253		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, պատվանդանին, գույգ խաչքարերից ձախից 1-ինը
4.254		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, պատվանդանին, գույգ խաչքարերից աջից 1-ինը
4.255		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, պատվանդանին, շարքով կանգնած 6 խաչքարերից ձախից 4-րդը
4.256		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, պատվանդանին, շարքով կանգնած 6 խաչքարերից աջից 1-ինը
4.257		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, երկաստիճան պատվանդանին
4.258		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հս-ամ, պատվանդանին, ստորին մասը չի պահպանվել
4.259		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, կանգնեցված քարաբեկորին
4.260		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, երկաստիճան պատվանդանին, գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
4.261		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, ընդհանուր պատվանդանին կանգնած գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.262		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից աե, խրված հողի մեջ
4.263		խաչքար՝ Հովհանի	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հվ-աե, ցածր պատվանդանին
4.264		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից 5 մ աե, պատվանդանին
4.265		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 5 մ հվ-ամ, շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 3-րդը, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.266		խաչքար՝ Ղասումի	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հվ-ամ, շարքով կանգնած 4 խաչքարերից ձախից 1-ինը
4.267		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից ամ, շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 2-րդը, արձանագիր, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.268		խաչքար՝ Թիգալորի	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հվ-ամ, պատվանդանին
4.269		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հվ-ամ, ցածր պատվանդանին, ստորին աջ անկյունը՝ կտրված
4.270		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից հվ-ամ, ցածր պատվանդանին
4.271		խաչքար՝ Ղորոյի	15-16-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, ցանկապատի մոտ, ցածր պատվանդանին
4.272		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, ցածր պատվանդանին
4.273		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, ցածր պատվանդանին
4.274		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	աե կողմում, ընկած գետինին, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.275		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից ամ, պատվանդանին
4.276		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հվ-ամ, պատվանդանին
4.277		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ-ամ կողմում, պատվանդանին
4.278		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, ընդհանուր պատվանդանին կանգնած գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը (աջակողմյանը չի պահպանվել)
4.279		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, պատվանդանին
4.280		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, արձանագիր, ցածր պատվանդանին
4.281		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից ձախից 1-ինը
4.282		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, ստորին մասը ձաքած, ամրացված գետինին
4.283		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից ձախից 5-րդը
4.284		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, ցածր պատվանդանին
4.285		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հս-ամ, գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
4.286		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.287		խաչքար՝ Մխիթարի	15-16-րդ դդ.	Հ	պատվանդանին
4.288		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ամ կողմում, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից աջից 3-րդը
4.289		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հս, ամրացված գետինին
4.290		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մատուռից հս-ամ, ամրացված գետինին
4.291		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 10 մ հվ, արձանագիր, պատվանդանին
4.292		խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս մատուռից 25 մ հվ, պատվանդանին

4.293		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ աե կողմում, ընկած գետնին
4.294		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ աե կողմում, ամրացված գետնին, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.295		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ աե կողմում, խրված հողի մեջ
4.296		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ հս մատուռից հս, Աշխեն Մհերյանի տապանաքարի մոտ, ընկած գետնին, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.297		խաչքար՝ Էթարի	15-16-րդ դդ.		Հ հս մատուռից հս, գետնին, ստորին ձախ անկյունը՝ կտրված
4.298		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ աե կողմում, պատվանդանին
4.299		խաչքար	1501 թ.		Հ հվ մատուռից հս-ամ
4.300		խաչքար	1501 թ.		ամ կողմում, պատվանդանին, թվակիր
4.301		խաչքար՝ Ղասումի	1502 թ.		Հ հս մատուռից 5 մ հվ-ամ
4.302		խաչքար	1505 թ.		Հ հս մատուռից 4 մ հվ, թվակիր
4.303		խաչքար	1511 թ.		Հ հս մատուռից հվ-ամ, պատվանդանին, միջնամասը կտրված, պատվիրատու՝ Ալթուն
4.304		խաչքար	1515 թ.		Հ հվ-ամ կողմում, պատվանդանին, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից ձախից 4-րդը, թվակիր
4.305		խաչքար	1528 թ.		Հ հվ մատուռից աե, պատվանդանին, թվակիր, եզրերը՝ կոտրոտված
4.306		խաչքար՝ Ուկանի	1530 թ.		Հ հս մատուռից հս, պատվանդանին
4.307		խաչքար	1530 թ.		Հ հս կողմում, շարքով կանգնած 9 խաչքարերից ձախից 8-րդը, վերին մասը չի պահպանվել, թվակիր
4.308		խաչքար	1530 թ.		Հ հս կողմում, շարքով կանգնած 9 խաչքարերից ձախից 3-րդը, թվակիր
4.309		խաչքար	1530 թ.		Հ հս կողմում, շարքով կանգնած 15 խաչքարերից ձախից 1-ինը, վերին մասը չի պահպանվել
4.310		խաչքար	1531 թ.		Հ ամ կողմում, ընկած գետնին, վերին մասը չի պահպանվել, թվակիր
4.311		խաչքար	1534 թ.		Հ հս կողմում, շարքով կանգնած 15 խաչքարերից ձախից 10-րդը, արձանագիր
4.312		խաչքար՝ Գրիգորի	1535 թ.		Հ հս կողմում, պատվանդանին
4.313		խաչքար՝ Բեկիճանի	1546 թ.		Հ հս կողմում, պատվանդանին
4.314		խաչքար	1547 թ.		Հ հս մատուռից 10 մ հս-աե, պատվանդանին, թվակիր, երկատված, վերնամասը՝ չի պահպանվել,
4.315		խաչքար՝ Շահանի	1551 թ.		Հ հս կողմում, պատվանդանին կանգնած 3 խաչքարերից ձախակողմյանը
4.316		խաչքար՝ Հովհաննեսի	1551 թ.		Հ հվ մատուռից հվ-ամ, տձև պատվանդանին
4.317		խաչքար՝ տեր Բարսեղի	1553 թ.		Հ հս կողմում, պատվանդանին
4.318		խաչքար	1555 թ.		Հ հս մատուռից հս-աե, տեր Կարապետի տապանաքարի մոտ
4.319		խաչքար	1555 թ.		Հ հս մատուռի հվ պատի մոտ ընկած գետնին, ստորին մասը չի պահպանվել
4.320		խաչքար	1582 թ.		Հ հս-ամ կողմում, Գոչկապետի խաչքարի կողքին, կազմող՝ Քիրամ
4.321		խաչքար՝ Մելիկբեկի	1582 թ.		Հ հս կողմում կազմող՝ Քիրամ
4.322		խաչքար՝ Խանում աղի	1582 թ.		Հ հս մատուռից հս-աե, կազմող՝ Քիրամ
4.323		խաչքար՝ Հակոբ եպիսկոպոսի	1595 թ.		Հ հս մատուռից հս, կազմող՝ Քիրամ
4.324		խաչքար՝ Ղազարի	1597 թ.		Հ կազմող՝ Քիրամ
4.325		խաչքար՝ Ատիպեկի	1599 թ.		Հ աե կողմում, կազմող՝ Քիրամ
4.326		խաչքար՝ Նազուխանի	1599 թ.		Հ աե կողմում, պատվանդանին
4.327		խաչքար՝ Խոջա Խալբունի	16-րդ դ.		Հ հվ մատուռից աե
4.328		խաչքար	16-րդ դ.		Հ հվ մատուռից հվ-աե, զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.329		խաչքար	16-րդ դ.		Հ հվ մատուռից աե, բարձր պատվանդանին
4.330		խաչքար	16-րդ դ.		Հ հվ մատուռից հս-ամ, զույգ խաչքարերից աջակողմյանը, արձանագիր, պատվիրատու՝ Առաքել
4.331		խաչքար	16-րդ դ.		Հ ամ կողմում, պատվանդանին
4.332		խաչքար	16-րդ դ.		Հ ամ կողմում, պատվանդանին, վերին աջ անկյունը՝ կտրված
4.333		խաչքար	16-րդ դ.		Հ ամ կողմում, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից ձախից 2-րդը
4.334		խաչքար	16-րդ դ.		Հ հվ մատուռից հվ-աե, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.335		խաչքար	16-րդ դ.		Հ հվ մատուռից հս-աե, քանդակները՝ վնասված
4.336		խաչքար	16-րդ դ.		Հ աե կողմում, բարձր պատվանդանին, վերնամասը չի պահպանվել
4.337		խաչքար	16-րդ դ.		Հ աե կողմում, պատվանդանին
4.338		խաչքար	16-րդ դ.		Հ աե կողմում, պատվանդանին
4.339		խաչքար	16-րդ դ.		Հ հս մատուռից 30 մ հվ-աե, պատվանդանին
4.340		խաչքար	16-րդ դ.		Հ հս մատուռից հվ, պատվանդանին
4.341		խաչքար	16-րդ դ.		Հ հենած հս մատուռի հվ պատին, արձանագիրի, ստորին մասը չի պահպանվել
4.342		խաչքար	16-րդ դ.		Հ հս մատուռից ամ, պատվանդանին
4.343		խաչքար՝ Հավզունու	16-րդ դ.		Հ հս մատուռից ամ
4.344		խաչքար՝ Մելիքբեկի	16-րդ դ.		Հ աե կողմում, 4 պատվանդաններին կանգնեցված 6 խաչքարերից աջից 4-րդը կազմող՝ Քիրամ (ենթադրաբար)
4.345		խաչքար	16-րդ դ.		Հ աե կողմում, 4 պատվանդանին կանգնեցված 6 խաչքարերից աջից 3-րդը կազմող՝ Քիրամ (ենթադրաբար)
4.346		խաչքար	16-րդ դ.		Հ հս-աե կողմում, արձանագիր
4.347		խաչքար	16-րդ դ.		Հ հս մատուռից աե, պատվանդանին, քիվը աջից կտրված, արձանագիր
4.348		խաչքար՝ Տիգրոսի	16-րդ դ.		Հ հս մատուռից 10 մ աե, ամրացված գետնին, զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.349		խաչքար՝ Ուկիստի	16-րդ դ.		Հ հս մատուռից 10 մ աե, ամրացված գետնին, զույգ խաչքարերից

						աջակողմյանը
4.350		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	հս մատուռից 7-8 մ հս-աե, պատվանդանին
4.351		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	հս կողմում, պատվանդանին
4.352		խաչքար՝ Աղիբբեկի	16-րդ դ.		Հ	հս կողմում, զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.353		խաչքար՝ Մկրտիչի	16-րդ դ.		Հ	հս կողմում, պատվանդանին
4.354		խաչքար՝ Հայրապետի	16-րդ դ.		Հ	հս կողմում, պատվանդանին
4.355		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	հս կողմում, շարքով կանգնած 9 խաչքարերից ձախից 2-րդը
4.356		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	հս կողմում, շարքով կանգնած 15 խաչքարերից ձախից 12-րդը, արձանագիր
4.357		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, զույգ խաչքարերից աջակողմյանը, արձանագիր
4.358		խաչքար՝ Գոչկապեկի	16-րդ դ.		Հ	հս կողմում, շարքով կանգնած 4 խաչքարերից ձախից 2-րդը
4.359		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	հս կողմում, պատվանդանին, արձանագիր
4.360		խաչքար՝ Ղուլի	16-րդ դ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, շարքով 3 պատվանդաններին կանգնեցված 6 խաչքարերից ձախից 4-րդը կազմող՝ Քիրամ
4.361		խաչքար՝ Սուլթանդուլի	16-րդ դ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, շարքով 3 պատվանդաններին կանգնեցված 6 խաչքարերից աջից 2-րդը
4.362		խաչքար՝ Սառիկի	16-րդ դ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, զույգ խաչքարերից աջակողմյանը
4.363		խաչքար՝ Գուլվարդի	16-րդ դ.		Հ	հս մատուռից աե, ամրացված գետնին կազմող՝ Քիրամ
4.364		խաչքար՝ Յակոբի	16-17-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, ընկած գետնին, ստորին մասը չի պահպանվել
4.365		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, ամրացված գետնին
4.366		խաչքար՝ Շատի	16-17-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, պատվանդաններին կանգնած 15 խաչքարերից ձախից 13-րդը
4.367		խաչքար՝ Մուսեսի	16-17-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, պատվանդաններին կանգնած 15 խաչքարերից ձախից 6-րդը, եզրագոտին ձախից վնասված
4.368		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, պատվանդանին
4.369		խաչքար՝ Պեշքենի և Քարամի	16-17-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, ցածր պատվանդանին կանգնած զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.370		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից աե, կանգնեցված գետնին
4.371		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ամ կողմում, ցածր պատվանդանին
4.372		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	աե կողմում, արձանագիր, ընկած գետնին
4.373		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից ամ, կանգնեցված գետնին
4.374		խաչքար՝ Վարդանի	16-17-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից ամ, պատվանդանին
4.375		խաչքար՝ Ալաքաստսի	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից 7-8 մ ամ, պատվանդանին
4.376		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հս-ամ, պատվանդանին կանգնած զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.377		խաչքար՝ Ավանեսի, Ուստիանի, Ավագի, Մարգարիտի	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից աե, ցածր պատվանդանին
4.378		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հվ-աե, ցածր պատվանդանին
4.379		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից աե, ցածր պատվանդանին
4.380		խաչքար՝ Կիրակոսի	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հվ-աե, պատվանդանին
4.381		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հվ-աե, պատվանդանին, քիվը և ստորին ձախ անկյունը՝ կտրտված, կազմող՝ Քիրամ (ենթադրաբար)
4.382		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հվ-աե, ամրացված գետնին
4.383		խաչքար՝ Խաչատուրի	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հվ-աե
4.384		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հվ-աե, զույգ խաչքարերից աջակողմյանը
4.385		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հվ-աե, պատվանդանին, արձանագիր
4.386		խաչքար՝ Գարաբոսի	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հվ, ստորին ձախ անկյունը՝ կտրտված
4.387		խաչքար՝ Թարղուլի	16-17-րդ դդ.		Հ	հվ մատուռից հվ-ամ, ցածր պատվանդանին
4.388		խաչքար՝ Գուլբանի	16-17-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, շարքով 3 պատվանդաններին կանգնած 6 խաչքարերից աջից 1-ինը
4.389		խաչքար՝ Դովլաթ Խանումի	16-17-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, շարքով 3 պատվանդաններին կանգնած 6 խաչքարերից ձախից 1-ինը
4.390		խաչքար՝ Բաղի	16-17-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, պատվանդաններին կանգնեցված 7 խաչքարերից աջից 1-ինը
4.391		խաչքար՝ Ամրումի	16-17-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, պատվանդաններին կանգնեցված 7 խաչքարերից ձախից 4-րդը
4.392		խաչքար՝ Մելիք բեկի	16-17-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, պատվանդաններին կանգնեցված 7 խաչքարերից ձախից 3-րդը կազմող՝ Քիրամ (ենթադրաբար)
4.393		խաչքար՝ Ներսեսի և ծնողաց	16-17-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե, պատվանդաններին կանգնեցված 7 խաչքարերից ձախից 1-ինը
4.394		խաչքար՝ Պետրոսի	16-17-րդ դդ.		Հ	հս մատուռից հս-աե կազմող՝ Խարիպ
4.395		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	հս կողմում, ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված 3 խաչքարերից աջակողմյանը
4.396		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	աե կողմում, 4 պատվանդաններին կանգնեցված 6 խաչքարերից ձախից 1-ինը
4.397		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	աե կողմում, 4 պատվանդաններին կանգնեցված 6 խաչքարերից աջից 5-րդը կազմող՝ Քիրամ (ենթադրաբար)
4.398		խաչքար՝ Գրիգորի	16-17-րդ դդ.		Հ	աե կողմում, 4 պատվանդաններին կանգնեցված 5 խաչքարերից աջից 3-րդը
4.399		խաչքար՝ Խոնգարի	16-17-րդ դդ.		Հ	աե կողմում, 4 պատվանդաններին կանգնեցված 6 խաչքարերից աջից 2-

						րդը կազմող՝ Քիրամ (ենթադրաբար)
4.400		խաչքար՝ Ստեփանոս քահանայի	16-17-րդ դդ.			Հ առ կողմում, 4 պատվանդաններին կանգնեցված 6 խաչքարերից աջից 3-րդը կազմող Քիրամ (ենթադրաբար)
4.401		խաչքար՝ տանուտեր Սարգսի	16-17-րդ դդ.			Հ առ կողմում կազմող՝ Ավանես
4.402		խաչքար՝ Ազիլակի	16-17-րդ դդ.			Հ առ կողմում, կանգնեցված գետնին կազմող Քիրամ (ենթադրաբար)
4.403		խաչքար	16-17-րդ դդ.			Հ առ կողմում, հենած տապանաքարի, քիվն արձանագիր, երկատված, ստորին մասը չի պահպանվել
4.404		խաչքար	16-17-րդ դդ.			Հ առ կողմում, պատվանդանին
4.405		խաչքար	16-17-րդ դդ.			Հ առ կողմում, ցածր պատվանդանին, վերնամասը՝ չի պահպանվել
4.406		խաչքար	16-17-րդ դդ.			Հ հվ մատուռից հց-ամ, արձանագիր, պատվանդանին
4.407		խաչքար՝ Խոցաղեղի, Թաղրիղուլի, Ղուկասի, Մուլթանղուլի	16-17-րդ դդ.			Հ հս կողմում, շարքով կանգնած 15 խաչքարերից ձախից 9-րդը,
4.408		խաչքար	16-17-րդ դդ.			Հ հս կողմում, շարքով կանգնած 15 խաչքարերից ձախից 2-րդը, արձանագիր
4.409		խաչքար	16-17-րդ դդ.			Հ հս կողմում, շարքով կանգնած 9 խաչքարերից աջից 1-ինը
4.410		խաչքար՝ Կուլմեղի	16-17-րդ դդ.			Հ հս կողմում, շարքով կանգնած 9 խաչքարերից ձախից 4-րդը
4.411		խաչքար	16-17-րդ դդ.			Հ հս մատուռից հվ, զույգ խաչքարերից աջակողմյանը
4.412		խաչքար	16-17-րդ դդ.			Հ հս մատուռից հվ, զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.413		խաչքար	16-17-րդ դդ.			Հ հս մատուռից 10-12 մ հվ-առ, արձանագիր պատվիրատու՝ Ակոբ
4.414		խաչքար՝ Սարգսի, Ռնանի	16-17-րդ դդ.			Հ կնտ-ում, շարքով կանգնած 7 խաչքարերից աջից 2-րդը, ցածր պատվանդանին
4.415		խաչքար՝ Մկրտչի	16-17-րդ դդ.			Հ հվ մատուռից ամ, զույգ խաչքարերից աջակողմյանը
4.416		խաչքար՝ Խոցաղեղի	16-17-րդ դդ.			Հ ամ կողմում, երկատված
4.417		խաչքար	16-17-րդ դդ.			Հ ամ կողմում, քիվն արձանագիր, պատվանդանին
4.418		խաչքար՝ խոճա Մուրատի, Եղիսաբեթի	16-17-րդ դդ.			Հ հվ մատուռից հվ-ամ, պատվանդանին
4.419		խաչքար՝ Ռսատանի	16-17-րդ դդ.			Հ հվ մատուռից 2 մ ամ
4.420		խաչքար	1601 թ.			Հ առ կողմում, պատվանդանին, արձանագիր
4.421		խաչքար՝ Սարգսի	1602 թ.			Հ առ կողմում, 4 պատվանդաններին կանգնած 5 խաչքարերից աջից 1-ինը կազմող Քիրամ
4.422		խաչքար՝ Ղուզումի և Մարանի	1606 թ.			Հ հվ մատուռից առ, պատվանդանին, վերին աջ անկյունը՝ կտրված
4.423		խաչքար՝ Մարանի, Վարդուտի և Օատուրի	1649 թ.			Հ հվ մատուռից առ, ցածր պատվանդանին
4.424		խաչքար՝ Արևջանի	1658 թ.			Հ առ կողմում, պատվանդանին, կազմող Չաքար
4.425		խաչքար՝ Հովհաննեսի	1678 թ.			Հ հվ մատուռից հս, պատվանդանին, կազմող՝ Ավան
4.426		խաչքար՝ Մախթումի	17-րդ դ.			Հ հս մատուռից առ, պատվանդանին, վերին ձախ անկյունը՝ կտրված, երկատված
4.427		խաչքար՝ Փանոսի և Սարգսի	17-րդ դ.			Հ առ կողմում, պատվանդանին, քիվն ու եզրագոտին՝ վնասված
4.428		խաչքար՝ Ճահշենի և այլոց	17-րդ դ.			Հ առ կողմում, ընդհանուր պատվանդանին կանգնած 3 խաչքարերից կենտրոնինն է
4.429		խաչքար՝ Մարանի	17-րդ դ.			Հ հս մատուռից ամ, պատվանդանին
4.430		խաչքար՝ Ասապովի	1703 թ.			Հ առ կողմում, պատվանդանին, կազմող՝ Բար
4.431		տապանաքար՝ Գրիգորի	1582 թ.			Հ հվ մատուռից հվ-առ, կազմող Քիրամ
4.432		տապանաքար՝ Գրիգորի	1595 թ.			Հ հվ կողմում, կազմող Քիրամ
4.433		տապանաքար	16-17-րդ դդ.			Հ ամ կողմում
4.434		տապանաքար	16-17-րդ դդ.			Հ ամ կողմում
4.435		տապանաքար՝ Օատուրի	1658 թ.			Հ հվ-ամ կողմում
4.436		տապանաքար՝ Մարտիրոսի	1671 թ.			Հ հվ-ամ կողմում
4.437		տապանաքար	1691 թ.			Հ հվ-ամ կողմում, թվակիր
4.438		տապանաքար՝ Աղարի	1701 թ.			Հ հվ մատուռից առ
4.439		տապանաքար՝ Ղազարի	1719 թ.			Հ ամ կողմում
4.440		տապանաքար՝ Միրումի	1721 թ.			Հ հվ-ամ եզրին
4.441		տապանաքար	1728 թ.			Հ հվ մատուռից առ, թվակիր
4.442		տապանաքար՝ Գրիգորի	1857 թ.			Հ հվ մատուռից հվ-առ
5.		ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	9-րդ դ.	գ. մ.		Հ պատվիրատու՝ Գեղարքունյաց Սահակ իշխան, վրկնգ. 1974-1975 թթ.
5.1.		գերեզմանոց	9-18-րդ դդ.			Հ եկեղեցուց հվ
	5.1.1	խաչքար	9-10-րդ դդ.			Հ ամրացված գետնին, արձանագիր, հողմնահարված
	5.1.2	խաչքար	9-10-րդ դդ.			Հ եկեղեցու բակում, խրված հողի մեջ
	5.1.3	խաչքար	9-10-րդ դդ.			Հ հենած եկեղեցու առ պատին, վերին աջ անկյունը՝ կտրված
	5.1.4	խաչքար	10-րդ դ.			Հ ընկած գետնին, հողմնահարված
	5.1.5	խաչքար	10-րդ դ.			Հ եկեղեցու ամ պատի մոտ, ստորին մասը՝ խիստ հողմնահարված
	5.1.6	խաչքար	10-11-րդ դդ.			Հ ցածր պատվանդանին
	5.1.7	խաչքար	10-11-րդ դդ.			Հ ամրացված գետնին
	5.1.8	խաչքար	13-րդ դ.			Հ ամրացված գետնին
	5.1.9	խաչքար	13-րդ դ.			Հ եկեղեցու հվ պատի մոտ, ընկած գետնին, վերին և ստորին մասերը չեն պահպանվել
	5.1.10.	խաչքար	14-15-րդ դդ.			Հ ամրացված գետնին, երկատված
	5.1.11.	խաչքար՝ Մարտիրոս քահանայի	1459 թ.			Հ եկեղեցու ամ պատի մոտ, կազմող Յոհաննես
	5.1.12.	խաչքար	15-16-րդ դդ.			Հ ցածր պատվանդանին

	5.1.13.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ցածր պատվանդանին, վերին մասը չի պահպանվել
	5.1.14.	խաչքար՝ Ումրշատի	15-16-րդ դդ.		Հ	
	5.1.15.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ցածր պատվանդանին, արձանագիր
	5.1.16.	խաչքար՝ Ավանեսի	15-16-րդ դդ.		Հ	ամրացված գետնին, երկատված
	5.1.17.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու հվ պատի աե անկյան մոտ, ստորին մասը չի պահպանվել
	5.1.18.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու բակում, խրված հողի մեջ, վերնամասը՝ կոտրված
	5.1.19.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ամրացված գետնին
	5.1.20.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու բակում, քիվի աջ անկյունը՝ կոտրված
	5.1.21.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ցածր պատվանդանին
	5.1.22.	խաչքար՝ Ավիի	1555 թ.		Հ	ցածր պատվանդանին, վերին ձախ անկյունը՝ կոտրված
	5.1.23.	խաչքար՝ Ավագի, Դավթի, Ղուկասի	1555 թ.		Հ	եկեղեցու բակում
	5.1.24.	խաչքար՝ Եղիսաբեթի	1555 թ.		Հ	կազմող՝ Մելիքսեթ
	5.1.25.	խաչքար՝ տեր Առաքելի	1582 թ.		Հ	եկեղեցու բակում
	5.1.26.	խաչքար՝ Գրիգորի	1595 թ.		Հ	եկեղեցու բակում կազմող՝ Մելիքսեթ
	5.1.27.	խաչքար՝ Աբրահամի, Խանաղի	1595 թ.		Հ	ամրացված գետնին
	5.1.28.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ցածր պատվանդանին
	5.1.29.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	երկատված պատվիրատու՝ Մելիք Բարեք, կազմող՝ Մելիքսեթ
	5.1.30.	խաչքար՝ Ովանեսի	16-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին
	5.1.31.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	եկեղեցու հվ-աե անկյան մոտ, ստորին մասը՝ կոտրված, արձանագիր
	5.1.32.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	եզրագոտին վնասված
	5.1.33.	խաչքար՝ Սահակի	16-րդ դ.		Հ	ամրացված գետնին
	5.1.34.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ամրացված գետնին, երկատված, քիվը՝ կոտրված
	5.1.35.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ցածր պատվանդանին, աջ եզրը՝ կոտրված
	5.1.36.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ամրացված գետնին, հողմնահարված
	5.1.37.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու հվ պատի աե անկյան մոտ, վերին մասը՝ կոտրված
	5.1.38.	խաչքար՝ Դիվատուրի	1601 թ.		Հ	եկեղեցու ամ պատի մոտ
	5.1.39.	խաչքար՝ Ակոբի	1606 թ.		Հ	եկեղեցու հվ-աե անկյան մոտ, ստորին մասը չի պահպանվել
	5.1.40.	խաչքար՝ Ոստանի	17-րդ դ.		Հ	ամրացված գետնին
	5.1.41.	խաչքար՝ Անթառանին	17-րդ դ.		Հ	ամրացված գետնին
	5.1.42.	տապանաքար	16-րդ դ.		Տ	եկեղեցու բակում, մամռապատ
	5.1.43.	տապանաքար	16-17-րդ դդ.		Տ	եկեղեցուց ամ
6.		ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ («ԴՈՓՈՒՅ ՎԱՆՔ»)	10-13-րդ դդ.	հվ մասում	Տ	
	6.1.	խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	ազուցված հս ավանդատան ամ ճակատին, արտաքուստ ստորին աջ անկյունը՝ կոտրված
	6.2.	գերեզմանոց	10-17-րդ դդ.		Տ	եկեղեցուց աե
	6.2.1.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	եկեղեցու մուտքի մոտ
	6.2.2.	խաչքար	14-րդ դ.		Հ	եկեղեցու բակում, մամռապատ
	6.2.3.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու բակում, պատվանդանին
	6.2.4.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	եկեղեցուց 5 մ աե, պատվանդանից ընկած
	6.2.5.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու բակում, ընկած գետնին, արձանագիր
	6.2.6.	խաչքար՝ Միրզի	1533 թ.		Հ	եկեղեցու բակում
	6.2.7.	խաչքար՝ Յոհաննիսի	1533 թ.		Հ	եկեղեցու բակում
	6.2.8.	խաչքար	1533 թ.		Հ	
	6.2.9.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	եկեղեցու բակում, արձանագիր
	6.2.10.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	եկեղեցու բակում
	6.2.11.	խաչքար՝ տեր Գրիգորի	16-17-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու բակում
	6.2.12.	խաչքար՝ Վարդան արեղայի	16-17-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու բակում, կազմող՝ Վարդան
	6.2.13.	խաչքար՝ Մխիթար եպիսկոպոսի	16-17-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու բակում
	6.2.14.	խաչքար՝ Մուսեսի	16-17-րդ դդ.		Հ	պատվանդանին, կազմող՝ Ակոբ
	6.2.15.	խաչքար՝ Բարամի	16-17-րդ դդ.		Հ	պատվանդանին
	6.2.16.	խաչքար՝ Գրիգորի	16-17-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու բակում, ընկած գետնին
	6.2.17.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու բակում, խրված հողի մեջ, վերնամասը՝ կոտրված
	6.2.18.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու բակում, ընկած գետնին
7.		ԵԿԵՂԵՑԻ «ՇՈՌԳՅՈՒԼԻ ՎԱՆՔ»	13-17-րդ դդ.	2 կմ աե	Տ	
	7.1.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	
	7.2.	խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	ազուցված հվ պատին
	7.3.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	կանգնեցված եկեղեցու տանիքին
	7.4.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ազուցված աե պատին, հորիզոնական դիրքով
	7.5.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ազուցված աե պատին, հորիզոնական դիրքով, ստորին մասը՝ կոտրված
	7.6.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ազուցված հվ պատին
	7.7.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ազուցված հվ պատին
	7.8.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ազուցված աե պատին
	7.9.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ազուցված աե պատին
	7.10.	գերեզմանոց	13-17-րդ դդ.		Տ	
	7.10.1.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	եկեղեցուց հս, բարձր պատվանդանին
	7.10.2.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	եկեղեցու մուտքից աջ, ցածր պատվանդանին
	7.10.3.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	հվ կողմում

	7.10.4.	խաչքար	14-15-րդ դդ.	Հ	հս կողմում, կանգնեցված հողի մեջ
	7.10.5.	խաչքար	14-15-րդ դդ.	Հ	ավերակ մատուռի խորանում
	7.10.6.	խաչքար	14-15-րդ դդ.	Հ	եկեղեցուց հս
	7.10.7.	խաչքար	14-15-րդ դդ.	Հ	եկեղեցուց հս, հողմնահարված
	7.10.8.	խաչքար	14-15-րդ դդ.	Հ	եկեղեցուց հս
	7.10.9.	խաչքար	15-րդ դ.	Հ	եկեղեցուց հս, խրված հողի մեջ
	7.10.10.	խաչքար	15-րդ դ.	Հ	աե մասում, խրված հողի մեջ
	7.10.11.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հս պատի մոտ, պատվանդանին
	7.10.12.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	եկեղեցուց հս, խրված հողի մեջ
	7.10.13.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	եկեղեցուց հս, ցածր պատվանդանին
	7.10.14.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	եկեղեցու հս պատի մոտ, արձանագիր, պատվանդանին
	7.10.15.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ցածր պատվանդանին
	7.10.16.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ցածր պատվանդանին
	7.10.17.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	եկեղեցուց ամ, մամռապատ
	7.10.18.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	մեկ շարքով կանգնեցված 10 խաչքարերից ձախից 4-րդը
	7.10.19.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	աե մասում, խրված հողի մեջ
	7.10.20.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	հվ մասում, խրված հողի մեջ
	7.10.21.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	կանգնեցված հողի մեջ
	7.10.22.	խաչքար	15-16-րդ դդ.		հվ մասում, վերնամասը՝ չի պահպանվել
	7.10.23.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	խրված հողի մեջ, մամռապատ
	7.10.24.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	խրված հողի մեջ
	7.10.25.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	խրված հողի մեջ
	7.10.26.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	խրված հողի մեջ
	7.10.27.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	խրված հողի մեջ
	7.10.28.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ընկած գետնին, ստորին մասը՝ կոտրված
	7.10.29.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	վերնամասը՝ և ստորին ձախ հատվածը՝ կոտրված, կանգնեցված հողի մեջ
	7.10.30.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	կանգնեցված հողի մեջ
	7.10.31.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	խրված հողի մեջ, վերին աջ անկյունը՝ կոտրված
	7.10.32.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	խրված հողի մեջ, մամռապատ
	7.10.33.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	կանգնեցված գետնին, մամռապատ
	7.10.34.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	եկեղեցուց հս, խրված հողի մեջ
	7.10.35.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	եկեղեցուց հս
	7.10.36.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	եկեղեցու մուտքից աջ
	7.10.37.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	ստորին մասը մամռապատ
	7.10.38.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	
	7.10.39.	խաչքար	15-16-րդ դդ.	Հ	պատվանդանին, հողմնահարված
	7.10.40.	խաչքար	1504 թ.	Հ	վերին աջ մասը կոտրված, թվակիր
	7.10.41.	խաչքար	1505 թ.	Հ	խրված հողի մեջ, թվակիր
	7.10.42.	խաչքար՝ Դավթի	1505 թ.	Հ	խրված հողի մեջ
	7.10.43.	խաչքար	1505 թ.	Հ	թվակիր
	7.10.44.	խաչքար՝ Ջամբրեկի	1506 թ.	Հ	եկեղեցու մուտքի մոտ
	7.10.45.	խաչքար	1510 թ.	Հ	թվակիր
	7.10.46.	խաչքար	1520 թ.	Հ	աե մասում, թվակիր
	7.10.47.	խաչքար	1521 թ.	Հ	վերին և ստորին ձախ անկյունները կոտրված, պատվանդանին, թվակիր
	7.10.48.	խաչքար	1521 թ.	Հ	եկեղեցուց հս, ցածր պատվանդանին, թվակիր
	7.10.49.	խաչքար՝ Հանեսի	1552 թ.	Հ	եկեղեցու հվ պատի մոտ, պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
	7.10.50.	խաչքար՝ Աթանես երեցի	1560 թ.	Հ	պատվանդանին, ստորին մասը ճաքած
	7.10.51.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	հս կողմում, կանգնեցված հողի մեջ
	7.10.52.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	եկեղեցուց հվ
	7.10.53.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	եկեղեցուց հս
	7.10.54.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	եկեղեցուց հս
	7.10.55.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	եկեղեցուց հս, վերին մասը չի պահպանվել
	7.10.56.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	եկեղեցուց հս, խրված հողի մեջ
	7.10.57.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	մեկ շարքով կանգնեցված 10 խաչքարերից ձախից 2-րդը
	7.10.58.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	մեկ շարքով կանգնեցված 10 խաչքարերից ձախից 3-րդը
	7.10.59.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	աե մասում
	7.10.60.	խաչքար	16-րդ դ.		աե մասում, կանգնեցված հողի մեջ, մամռապատ
	7.10.61.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	մեկ շարքով կանգնեցված 10 խաչքարերից աջից 2-րդը
	7.10.62.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	կանգնեցված հողի մեջ
	7.10.63.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	կանգնեցված հողի մեջ
	7.10.64.	խաչքար՝ Մարինի	16-րդ դ.	Հ	եկեղեցու հվ պատի մոտ, պատվանդանին կանգնեցված գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
	7.10.65.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	
	7.10.66.	խաչքար՝ Մկրտչի, Մտեփանոսի, Սահակի	16-րդ դ.	Հ	խրված հողի մեջ, ստորին մասը՝ ճաքած
	7.10.67.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	եկեղեցու մուտքի մոտ, մամռապատ

	7.10.68.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	Վերին աջ մասը՝ չի պահպանվել
	7.10.69.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	եկեղեցուց հս, կանգնեցված հողի մեջ, երկատված
	7.10.70.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	եկեղեցուց հս, պատվանդանին, մամռապատ
	7.10.71.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	հենած հս պատին
	7.10.72.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	
	7.10.73.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	աե մասում, կանգնեցված հողի մեջ
	7.10.74.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	եկեղեցուց հս, ստորին մասը կոտրված, պատվանդանից իջեցված
	7.10.75.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	եկեղեցու մուտքից աջ
	7.10.76.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	
	7.10.77.	խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ցածր պատվանդանին
	7.10.78.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	եկեղեցուց հս
	7.10.79.	խաչքար՝ Խաթունի	16-17-րդ դդ.		Հ	
	7.10.80.	խաչքար՝ Աթեանի	16-17-րդ դդ.		Հ	պատվանդանին
	7.10.81.	խաչքար՝ Ախպայի	16-17-րդ դդ.		Հ	գետնին կանգնեցված զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
	7.10.82.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ցածր պատվանդանին
	7.10.83.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ցածր պատվանդանին
	7.10.84.	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	
	7.10.85.	տապանաքար՝ Փանոսի	1606 թ.		Տ	եկեղեցուց ամ
8.		ԽԱՉՔԱՐ	9-10-րդ դդ.	աե մասում	Հ	աե եզրին, եռաստիճան պատվանդանին կանգնած զույգ խաչքարերի մոտ, գլխիվայր ամրացված պատվանդանին, ստորին մասը կոտրված
9.		ԽԱՉՔԱՐ	11-12-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	ամ մասում, կանգնեցված 1217 թ. կամրջի շինարարության վերաբերյալ արձանագրություն կրող պատվանդանին, մեկ շարքով կանգնած 4 խաչքարերից ձախից 3-րդը
10.		ԽԱՉՔԱՐ	12-13-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	Գառնիկ Սմբատյանի տան մոտ, պատվանդանին տեղացիներն անվանում են «ա. Կարապետ»
11.		ԽԱՉՔԱՐ	12-13-րդ դդ.	ամ մասում	Հ	բարձր պատվանդանին տեղացիներն անվանում են «Ատամնաբույժ խաչ»
12.		ԽԱՉՔԱՐ	13-րդ դ.	աե մասում	Հ	Նորատուս-Սևան և Նորատուս-Գավառ ճանապարհների խաչմերուկում, երկաստիճան պատվանդանին
13.		ԽԱՉՔԱՐ	13-րդ դ.	աե մասում	Հ	աե եզրին, եռաստիճան պատվանդանին կանգնած զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
14.		ԽԱՉՔԱՐ	13-րդ դ.	ամ մասում	Հ	աե եզրին, եռաստիճան պատվանդանին կանգնած զույգ խաչքարերից աջակողմյանը
15.		ԽԱՉՔԱՐ՝ «ՀԱԶԱՍԽԱՉ»	1226 թ.	հս մասում	Հ	գոմերի մոտ, բարձր պատվանդանին
16.		ԽԱՉՔԱՐ	13-14-րդ դդ.	Գ. Մ.	Հ	ամ մասում, մեկ շարքով կանգնած 4 խաչքարերից ձախից 2-րդը
17.		ԽԱՉՔԱՐ	13-14-րդ դդ.	Գ. Մ.	Հ	ամ մասում, մեկ շարքով կանգնած 4 խաչքարերից ձախից 1-ինը
18.		ԽԱՉՔԱՐ	15-16-րդ դդ.	Գ. Մ.	Հ	Վասակ Մարտիրոսյանի տան բակում, պատվանդանին
19.		ԽԱՉՔԱՐ	15-16-րդ դդ.	Գ. Մ.	Հ	ամ մասում, կանգնեցված հողի մեջ, մեկ շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 1-ինը
20.		ԽԱՉՔԱՐ՝ ԳՈՆԱՐԻ	15-16-րդ դդ.	Գ. Մ.	Հ	ամ մասում, պատվանդանին, մեկ շարքով կանգնած 4 խաչքարերի մոտ
21.		ՔԱՂԱՔԱՍԵՂԻ «ԱՋԱՏ ՔԱՂԱՔ»	մթա 3 հզմ – 17-րդ դդ.	5 կմ ամ	Հ	Սևան-Գավառ խճուղուց ձախ
	21.1.	ամրոց	մթա 2 հզմ վրջ.		Հ	քաղաքատեղիի հվ եզրին
	21.2.	ցյուղատեղի	4-17-րդ դդ.		Տ	
	21.3.	եկեղեցի	4-5-րդ դդ.		Տ	քաղաքատեղիի հս-աե մասում, ավերված
	21.3.1.	գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.		Տ	
		21.3.1.1. խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	եկեղեցուց հվ, խրված հողի մեջ
		21.3.1.2. խաչքար՝ Էփրդավամին	1533 թ.		Հ	վերնամասը՝ չի պահպանվել
		21.3.1.3. խաչքար	16-րդ դ.		Հ	եկեղեցուց հվ, վերնամասը՝ կոտրված
		21.3.1.4. խաչքար	16-րդ դ.		Հ	վերին մասը չի պահպանվել
		21.3.1.5. խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	բեկոր, պահպանվել է միայն ստորին մասը
	21.4.	եկեղեցի	5-7-րդ դդ.		Տ	բլրալանջին, թաղածածկ, ավերված
		21.4.1. գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.		Տ	տարածվում է 5-7-րդ դդ. և 11-13-րդ դդ. եկեղեցիների շուրջը, բլրալանջին
		21.4.1.1. խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
		21.4.1.2. խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, մամռապատ
		21.4.1.3. խաչքար	11-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ
		21.4.1.4. խաչքար	11-րդ դ.		Հ	գերեզմանոցի ամ մասում, մամռապատ, ընկած գետնին
		21.4.1.5. խաչքար	11-12-րդ դդ.		Հ	հենած քարաբեկորին
		21.4.1.6. խաչքար՝ Աղասի	13-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին
		21.4.1.7. խաչքար	13-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին, ստորին մասը չի պահպանվել
		21.4.1.8. խաչքար	14-րդ դ.		Հ	վերնամասը՝ կոտրված, կանգնեցված
		21.4.1.9. խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված հողի մեջ
		21.4.1.10. խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված գետնին
		21.4.1.11. խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
		21.4.1.12. խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, երկատված, վերին կեսը չի պահպանվել
		21.4.1.13. խաչքար	1525 թ.		Հ	ընկած գետնին, թվակիր

	21.4.1.14.	խաչքար՝ Ամիրի	1538 թ.	Հ	ընկած գետնին, աջակողմյան կեսը, կոտրված
	21.4.1.15.	խաչքար՝ Ուստիանի	1539 թ.	Հ	ընկած գետնին
	21.4.1.16.	խաչքար	16-17-րդ դդ.	Հ	ընկած գետնին, քիվն արձանագիր
	21.4.1.17.	խաչքար	16-17-րդ դդ.	Հ	ընկած գետնին, վերին ձախ անկյունը՝ կոտրված, պատվիրատու՝ Օստուր Կարբեցի
215.		եկեղեցի	7-րդ դ.	Տ	քաղաքատեղիի հս-աե մասում, քառախորան, ավերված
	215.1.	գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.	Տ	եկեղեցու շուրջը
	215.1.1.	խաչքար	9-10-րդ դդ.	Հ	եկեղեցուց հս, կիսով խրված հողի մեջ
	215.1.2.	խաչքար	9-10-րդ դդ.	Հ	կանգնեցված գետնին
	215.1.3.	խաչքար	9-10-րդ դդ.	Հ	ստորին մասը կոտրված
	215.1.4.	խաչքար	13-րդ դ.	Հ	եկեղեցուց հս-աե, ընկած գետնին
	215.1.5.	խաչքար՝ Սուլթան պեկի	15-16-րդ դդ.	Հ	ընկած գետնին
	215.1.6.	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	եկեղեցուց հվ, երկատված
216.		եկեղեցի	11-13-րդ դդ.	Տ	քաղաքատեղիի հս-աե մասում, ավերված
	216.1.	գավիթ	11-13-րդ դդ.	Տ	ավերված, պահպանվել են միայն հս և աե պատերը
217.		եկեղեցի	14-15-րդ դդ.	Տ	քաղաքատեղիի հս-աե մասում, գոմերի մոտ, ավերված
	217.1.	գերեզմանոց	14-17-րդ դդ.	Տ	եկեղեցու շուրջը
	217.1.1.	խաչքար՝ Հասանի և Մաթոսի	1538 թ.	Հ	ընկած գետնին, երկատված
	217.1.2.	խաչքար՝ Հասանի և Մաթոսի	1538 թ.	Հ	ընկած գետնին
	217.1.3.	տապանաքար	16-17-րդ դդ.	Տ	խոյստապան

Հայրավանք բնակավայր

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԲՆԱԿԱՍՏԵՂԻ	մթա 2-1 հզվ - 18-րդ դ.	հս-աե մասում	Հ	Հայրավանքից 200 մ հս-ամ
	1.1.			վանական համալիր «Հայրավանք»	9-13-րդ դդ.		Հ	Սևանա լճի ափին, ժայռեղեն հրվանդանի վրա
		1.1.1		եկեղեցի	9-րդ դ.		Հ	
		1.1.2		գավիթ	12-րդ դ. վրջ		Հ	
		1.1.2.1.		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	ագուցված ամ պատին
		1.1.2.2.		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	գավթի մուտքից ձախ
		1.1.2.3.		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	գավթի մուտքից աջ
		1.1.3		գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.		Հ	վանքի շուրջը
		1.1.3.1.		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	պատվանդանին, վերին աջ անկյունը՝ կոտրված
		1.1.3.2.		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	կանգնեցված հողի մեջ, վերնամասը՝ կոտրված
		1.1.3.3.		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված հողի մեջ, խիստ հողմնահարված
		1.1.3.4.		խաչքար	1540 թ.		Հ	պատվանդանին, քիվը կոտրված
		1.1.3.5.		խաչքար՝ Ակոբ Աղին	1541 թ.		Հ	պատվանդանին, վերին ձախ անկյունը՝ կոտրված
		1.1.3.6.		խաչքար՝ Գոհարի, Վարդի	1560 թ.		Հ	
		1.1.3.7.		խաչքար՝ տեր Վարդանի	16-րդ դ.		Հ	
		1.1.3.8.		խաչքար՝ Մարտիրոսի	16-րդ դ.		Հ	ցածր պատվանդանին
		1.1.3.9.		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	
2.				խաչքար՝ «ԱՂԶԻԿ ՏՂԻ ՔԱՐ» («ՀԱԶԱԽԱԶ»)	1274 թ.	1 կմ ամ	Հ	Կաթի արտադրական համալիրի մոտ, կանգնեցված բարձր պատվանդանին
3.				ՄՍՏՈՒՌ	16-րդ դ.	աե մասում	Տ	աե եզրին
	3.1.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	խորանի պատին
	3.2.			գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.		Տ	մատուռի շուրջը, ճանապարհով բաժանված 2 մասի
		3.2.1		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, հողմնահարված
		3.2.2		խաչքար	11-12-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին, վերնամասը՝ կոտրված
		3.2.3		խաչքար՝ Մխիթարի և Աբիսողոմի	1235 թ.		Հ	վերնամասը՝ չի պահպանվել, դրված գլխիվայր
		3.2.4		խաչքար՝ Քորդաշահի	1241 թ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին, վերին մասը չի պահպանվել
		3.2.5		խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին
		3.2.6		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
		3.2.7		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
		3.2.8		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված հողի մեջ, ստորին մասը չի պահպանվել
		3.2.9		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
		3.2.10.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին
		3.2.11.		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին

Բերդկունք բնակավայր

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ՍՊԻՏԱԿ ԲԵՐԴ» («ԲԵՐԴԿՈՒՆՔ», «ԱՂԿԱԼԱ», «ԻՇԽԱՆԱՑ ԲԵՐԴ»)	մթա 2-1 հզմ, 10-րդ դ.	հս-աե մասում	Հ	
2.				ԴԱՄԲԱՐԱՆ	մթա 2 հզմ	գ. մ.	Հ	գործող գերեզմանոցի տարածքում
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ	11-12-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	Երևան-Գավառ ճանապարհի աջ կողմում, կիսավեր
	3.1.			գերեզմանոց	12-20-րդ դդ.		Տ	եկեղեցու շուրջը
		3.1.1		տապանաքար	16-17-րդ դդ.		Տ	
4.				խաչքար	12-րդ դ.	հս-աե մասում	Հ	«Սպիտակ բերդ» ամրոց տանող ճանապարհին, Գավառ տանող ճանապարհի ձախ կողմում
5.				խաչքար	14-15-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	«Սպիտակ բերդ» ամրոց տանող ճանապարհին, Գավառ տանող ճանապարհի ձախ կողմում

Լճափ բնակավայր

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	մթա 2-1 հզմ - վաղ մջնդ	1 կմ հվ-աե	Հ	Սևան-Գավառ խճուղուց աջ, տեղադրված 3 բլուրների վրա
	1.1.			ամրոց 1	մթա 2-1 հզմ		Հ	
	1.2.			ամրոց 2	մթա 2-1 հզմ		Հ	
	1.3.			ամրոց 3	մթա 2-1 հզմ		Հ	
	1.4.			բնակատեղի	մթա 2-1 հզմ		Հ	հվ կողմում
	1.5.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	տարածվում է Սևան-Գավառ խճուղու 2 կողմերում
	1.6.			եկեղեցի	5-7-րդ դդ.		Հ	կենտրոնական բլրի միջնաբերդում, ավերված
2.				ՄԱՏՈՒԻ	16-18-րդ դդ.	աե մասում	Տ	գյուղի աե եզրին
	2.1.			գերեզմանոց «Մաչեր»	16-18-րդ դդ.		Տ	մատուռի շուրջը
		2.1.1		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	խիստ մամռապատ
		2.1.2		խաչքար՝ Նարկիզի	1505 թ.		Հ	հվ-աե կողմում, Հակոբ Ավետյանի տնամերձի տարածքում
		2.1.3		խաչքար՝ Նուրիճանի	1526 թ.		Հ	ցածր պատվանդանին
		2.1.4		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ամ եզրին
		2.1.5		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	աե կողմում, վերնամասը՝ չի պահպանվել
		2.1.6		խաչքար՝ Ովանեսի	16-17-րդ դդ.		Հ	ստորին մասը չի պահպանվել
		2.1.7		խաչքար՝ Ալթունի	16-17-րդ դդ.		Հ	ամ եզրին
		2.1.8		խաչքար՝ Տակաթողուլի	16-17-րդ դդ.		Հ	հս-աե կողմում
		2.1.9		խաչքար՝ Սուլթանի	16-17-րդ դդ.		Հ	հս-աե կողմում, մեկ պատվանդանին կանգնեցված զույգ խաչքարերից աջակողմյանը
		2.1.10.		խաչքար՝ Սարտարի	1608 թ.		Հ	հս-աե կողմում, մեկ պատվանդանին կանգնեցված զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
		2.1.11.		տապանաքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ամ կողմում, տեղաշարժված
3.				խաչքար	16-17-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	Մարգարիտ Նիկողոսյանի տան մոտ
4.				խաչքար	16-17-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	Գագիկ Հարությունյանի տնամերձում, նորակառույց սրբատեղիում

Օռվազարդ բնակավայր

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20-րդ դդ.	գ. մ.	Տ	գործող գերեզմանոցի հին հատվածում
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ	17-18-րդ դդ.	կնտ	Տ	կիսավեր
	2.1.			գերեզմանոց	16-18-րդ դդ.		Տ	Ավերված՝ գյուղի կառուցապատման հետևանքով Գերեզմանոցի խաչքարերը տեղափոխվել են եկեղեցու հարևանությամբ գտնվող նորակառույց մատուռ
		2.1.1		խաչքար	11-12-րդ դդ.		Հ	կիսավեր եկեղեցում, պատվանդանին
		2.1.2		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	ագուցված մատուռի աե պատին, ներքուստ, վերնամասը՝ չի պահպանվել
		2.1.3		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մատուռի խորանում
		2.1.4		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	կիսավեր եկեղեցում, վերնամասը՝ կտրված
		2.1.5		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	կիսավեր եկեղեցում, ստորին մասը կտրված, երկատված
		2.1.6		խաչքար	1530 թ.		Հ	մատուռի աե պատին քիվը՝ կտրատված
3.				խաչքար	9-րդ դ.	գ. մ.	Հ	Մուրեն Կատվալյանի տնամերձում գտնվող նորակառույց սրբատեղիում
4.				խաչքար	13-րդ դ.	գ. մ.	Հ	վերին ձախ մասը կտրված կանգնեցված մեծադիր քարակտորի վրա

Գավառ համայնքի տարբեր մասերում կարելի է տեսնել հուշարձաններ, որոնց մի մասը կրում են արձանագրություններ: Ուշագրավ հուշարձաններ կան նաև Գավառ քաղաքի հնադարյան գերեզմանոցում:

Գավառ քաղաքի կենտրոնում վեր է խոյանում Գավառի Սբ. Աստվածածին եկեղեցին կառուցված 19-րդ դարի սկզբին:

Սբ. Կարապետ եկեղեցին /եռանավ բազիլիկ/ կառուցված է սրբատաշ քարերով 1848թ. Բանդի թաղում, բայց թե եկեղեցու թե նրա բակի պարիսպի մեջ ագուցված են հին խաչքարեր, որոնցից երկուսն ունեն արձանագրություն:

Սբ. Հովհաննես մատուռը գտնվում է քաղաքից Արծվաքար թաղամաս տանող ճանապարհի եզրին, գրեթե երկուսի մեջտեղում, կառուցված է փլված ժայռաբեկորներից կազմված նեղ անցքի մեջ, որի միայն մեկ պատն է շարված: Ներսում դրված մի խաչքարի վրա և դիմացի մեծ ժայռաբեկորի երեսին կան արձանագրություններ:

Հացառատ թաղամասում գտնվող Սբ. Գրգոր Լուսավորիչ՝ եռանավ բազիլիկ եկեղեցի և Սբ.

Աստվածածին եկեղեցի՝ կենտրոնագմբեթ եռախորան

Արծվաքարի Սուրբ Աստվածածին եկեղեցի: 19-րդ դար, ձեռակերտ շինվածք: Գտնվում է Արծվաքար թաղամասի արեւմտյան եզրին: Եռանավ բազիլիկ է, խորանի աջ եւ ձախ կողմերում երկու ավանդատներով: Հարակից տարածքում 1999 թվականին արծվաքարցի բարերար Խաչիկ Միմոնյանի կողմից կառուցվել է նոր Սուրբ Աստվածածին եկեղեցին:

«Զիարաթ» սրբատեղին գտնվում է Գավառքաղաքից 11 կմ հեռավորության վրա՝ դեպի հարավ-արեւմուտք: Բարձրությունը ծովի մակարդակից՝ 2200-2300 մետր: Տեղի հայերեն անվանումը կորսված է՝ դարեր առաջ հայրնակչության բնաջնջման հետեւանքով: «Զիարաթ» նշանակում է ուխտատեղի, ուխտավայր: Այդպես է կոչվել տեղի արոտավայրերում իրենց անասուններն արածեցնող թուրքերի՝ կովկասյան թաթարների կողմից:

Սբ. Խաչ մատուռը գտնվում է Գեղամա լեռների համանուն լեռնագագաթի վրա, 2460 մ բարձրության վրա: Կառուցվել է 15-րդ դարում: Մատուռը վերակառուցվել է 1969 եւ 1998 թվականներին: Ներկայումս այն բարեկարգ վիճակում է: Մատուռ ուխտատեղի է Գավառի տարածաշրջանի բնակչության համար, ովքեր այստեղ են գալիս հիմնականում Խաչվերացի տոնին, ինչը մեծ շուքով է նշվում լեռան գագաթին՝ ուղեկցվելով մատաղի արարողությամբ, երգ ու պարով: Մատուռ

տանող ճանապարհը երկար է, մի քիչ դժվար, սակայն դա չի խանգարում ուխտագնացներին:

Նորատուսի մեծ՝ այժմ էլ գործող պատմական գերեզմանոցը համանուն հուշարձանների խմբում յուրահատուկ տեղ ունի: Գերեզմանոցի պատմական որոշակի կարեւորություն ունեցող վիմագիր հիշատակությունների թիվը անցնում է 250-ից:

է

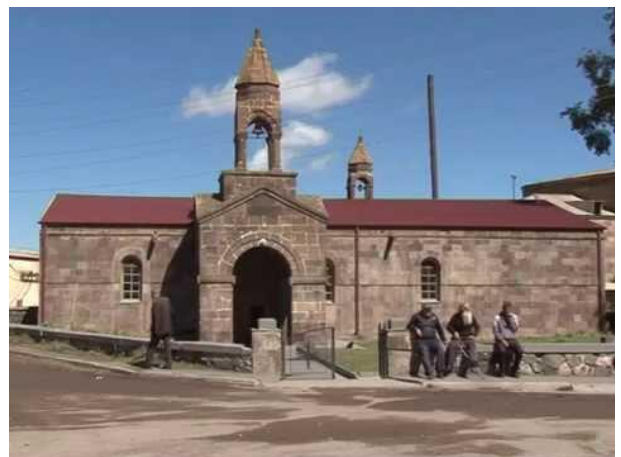
պարսպափակ բակ, ուր այժմ էլ կան բազմաթիվ խաչքարեր եւ տապանաքարեր՝ մեծ մասն արդեն տեղից խախտված:

Նորատուս գյուղի կենտրոնում գտնվում է **ս. Աստվածածին** եկեղեցին՝ կառուցված 9-րդ դարի վերջին՝ Գեղարքունիի Սահակ իշխանի կողմից: Եկեղեցին գմբեթավոր սրահ եղել՝ շինված համակ սրբատաշ եւ մեծ քարերով, վերջին դարերում փլվել է կամ, ինչպես ավանդաբար ասում են, գմբեթն ու ծածկը ավերվել են Լենկ-Թեմուրի արշավանքի ժամանակ: Եկեղեցին ունեցել է

Նորատուս գյուղի հարավային եզրին է գտնվում **ս. Գրիգոր Լուսավորիչ** կամ Դավիթոց վանքը: Այն այժմ կենտրոնագմբեթ փոքր եկեղեցի է, որին արտաքուստ հյուսիսում եւ հարավում, ավելացվել են երկու խորաններ: 2007թ-ին վանքը վերանորոգվեց: գյուղից դեպի արևելք, գտնվում է Շոռ գոլի վանքը: Ասում են հնում այդ տարածքում եղել է մի շոռ գոլ (աղի ջրով լցված լճակ), որի պատճառով վանքը կոչվում է Շոռ գոլի վանք:

Կարմիրգյուղի կենտրոնում է գտնվում **ս. Գրիգոր եկեղեցին**, որին տեղացիներն անվանում են Խոնարհուկ ժամ կամ Խաչեր: Թվագրվում է 15-րդ դարին: Եկեղեցու հարավ-արևելյան կողմում կանգնած է գեղաքանդակ խաչքար, որի ճակատին քանդակված է թեւատարած արծիվ՝ ճանկերում բռնած գառ: Եկեղեցին գտնվում է գյուղի կենտրոնում: Միանավ բազիլիկ տիպի եկեղեցի է, արևելյան կողմում՝ խորանով: Եկեղեցու մուտքը հարավից է: Եկեղեցու շրջակայքի խաչքարերն ու տապանաքարերը հիմնականում վերաբերում են Գեղարքունիքի Մելիք Փրիհամզայի գերդաստանին: Հնագույն թվականն է՝ 1502: Նախկին ընդարձակ բակ-գերեզմանատունը այժմ գրավում է մի փոքր տարածություն: Պատճառն այն է, որ գերեզմանատան հարեւան բնակիչները քանդել են գերեզմանատան մեծ մասը եւ ի հաշիվ դրա՝ ընդարձակել են իրենց տնամերձ հողամասերը:

Համայնքի տարածքում գտնվող պատմության և մշակույթի հուշարձանների պահպանության գոտիների սահմաններում կառուցապատման աշխատանքներ պետք է իրականացվեն միայն ՀՀ օրենսդրության սահմանված կարգով:

IV. ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՇԵՆՔԵՐ, ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համայնքի նպաստավոր դիրքը, ռեկրեացիոն ռեսուրսները և արտակարգ գեղատեսիլ բնությունը հարմար են հանգստի, զբոսաշրջության, սպորտի գործառույթների հիմնման և զարգացման համար: Հիմնական բնակչության հեռանկարային աճը որոշելու համար որպես առաջնային գործոն ընդունվել են համայնքի տարածական զարգացման հնարավորությունը, դեմոգրաֆիական զարգացումների միտումները, համայնքի արտադրական ձեռնարկությունների հեռանկարային ծրագրերը, նախատեսվող ռեկրեացիոն գոտու սպասարկման ոլորտում առաջացող աշխատատեղերի ստեղծման հնարավորությունները համայնքի բնակչության առավելագույն հեռանկարային թիվը ընդունվել է 90.0 հ ա գ . մարդ /համայնքի գլխավոր հատակագծի գործողության /15 տարի/ կտրվածքով/:

Բնակավայրի տարածքի հատակագծային կազմակերպման հիմքում դրվել են հետևյալ հիմնական սկզբունքները`

Համայնքի առկա հատակագծային կառուցվածքի կատարելագործում, բնակավայրերի հին և նոր թաղամասերի օրգանական հատակագծային կապերի ապահովումը` ընդգրկելով համայնքի գործառնական տարածքում ռեկրացիային զարգացման համար բարենպաստ տեղամասերը և պատմամշակութային հուշարձանները

Սեյսմիկ վտանգի պայմաններում համայնքի բոլոր կառուցվածքային-հատակագծային տարրերի հուսալիությունն ու կայունությունն ապահովող սկզբունքները/բնակվելու գոտու ռեյինֆային և սեյսմիկ վտանգին համապատասխանեցված խտությունները, ներքին ռեգերվային տարածքների ընդգրկում, կանաչ գոտու ընդլայնում, սանիտարական գոտիների սահմանում, շրջանցիկ ճանապարհների նախատեսում/:

Համայնքի զարգացումը իթանող նոր գործառնական գոտիների ստեղծում` հիմք ընդունելով առկա ռեսուրսային հնարավորությունները,

Ճարտարապետահատակագծային և գործառական զարգացմամբ նախատեսված է արդյունաբերական գոտիների կանոնակարգում, պահպանում` հաշվի առնելով սոցիալ-տնտեսական իրադրությունը, ինչպես նաև բնապահպանական պահանջները:

Հաշվի առնելով տարածքի գերակշռող գործառնական օգտագործումը և, միևնույն ժամանակ, կառուցապատման կանոնակարգման անհրաժեշտությունը, առաջարկված են հետևյալ կառուցվածքահատակագծային սկզբունքները` առավելապես տնամերձ հողամասերով` ցածրահարկ առանձնատնային կառուցապատման նոր բնակելի տարածքային հատվածների կազմակերպում,

Հասարակական սպասարկման գործառույթների կանոնակարգում, սպասարկման օբյեկտների համալիր ձևավորում սպասարկման մատչելիության գոտիներում՝ ընդգրկելով նոր և գոյություն ունեցող կառուցապատումը,

Նոր առողջարանային-ռեկրեացիոն գոտու ձևավորում.

Ճանապարհափողոցային ցանցի կատարելագործում,

Անտառպուրակային և կանաչ գոտիների ընդլայնում:

Բնակավայրերի զարգացումը հիմնականում նախատեսվում է համայնքի տարածքում անօգտագործելի հողատարածքների կառուցապատման միջոցով:

Համայնքի ուսումնակրթական ոլորտը ներկայացված է համայնքում առկա թվով 1 ԲՈՒՀ-ով, 19 միջնակարգ, 5 հիմնական դպրոցներով, 1 ավագ դպրոցով, որոնք համապատասխանում են հասանելիության շառավիղներին և դպրոցականների ներկա քանակին: Քաղաքում գործում են նաև նախադպրոցական հիմնարկներ, երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի և մարզական դպրոցներ, միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ, բժշկական քոլեջ, գրադարաններ և այլն:

Համայնքում գործում են Գավառի պատական համալսարան, երաժշտական ուսումնարան, Գյուղատնտեսական քոլեջ, բժշկական ուսումնարան: Գավառում է գտնվում երկրագիտական թանգարանը Սևանա լճի, տարածաշրջանի կենդանական և բուսական աշխարհի, ժողովրդագրության, ավանդույթների ամբողջական ցուցանմուշների և ցուցադրությունների եզակի վայր է:

Համագործակցության ոլորտներն են՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջև փորձի, տեղեկատվության փոխանակում, համագործակցություն կրթության, մշակույթի, սպորտի բնագավառներում, զբոսաշրջության, երիտասարդների փոխանակման ծրագրերի իրականացում:

Վերջին տարիների ընթացքում համայնքում միջազգային և տեղական կազմակերպությունների և համայնքային ներդրումների միջոցով իրականացվել են մի շարք ծրագրեր:

Համայնքում լույս է տեսնում «Գեղամա աշխարհ» թերթը, գործում է «Քյավառ» հեռուստաընկերությունը:

Համայնքում գործունեություն են իրականացնում մի շարք հասարակական կազմակերպություններ և հիմնադրամներ:

Նախագծի հիմնական նպատակն է համայնքի հեռանկարային զարգացման, տարածքային աճի ուղղությունների, տարածքների ֆունկցիոնալ նշանակության որոշումը՝ տրանսպորտային, ինժեներական, տեխնիկական ենթակառուցվածքների սկզբունքային լուծումներով, բնապահպանական լայն համալիրի կիրառումով, տարածքների հեռանկարային օգտագործման և կառուցապատման պարտադիր պահանջների սահմանումով:

Արդի փուլի վերափոխումները լայն հնարավորություններ են ընձեռում համայնքի բնական (առողջարանային, ռեկրեացիոն, գյուղատնտեսական) հարուստ ռեսուրսների օգտագործման և տնտեսության 'բազային' ճյուղերի, տարածաշրջանի գյուղատնտեսական, ագրոարդյունաբերական արտադրության զարգացման, փոքր և միջին բիզնեսի խթանման և

աջակցման համար: Կապված գյուղատնտեսական հողերի, բնապահպանական անտառների առկայության հետ հեռանկարային զարգացման և կառուցապատման համար բարենպաստ նոր ռեզերվային տարածքները սակավ են: Վարչական սահմաններում ընդգրված ռեկրեացիոն գոտին ունի ռեզերվային տարածքներ՝ ռեկրեացիոն օբյեկտների զարգացման համար: Ռեկրեացիոն տարածքներ կան նաև քաղաքի կառուցապատման սահմանում:

Ինչպես ամենուրեք Հայաստանում, այստեղ նույնպես շարունակվում է արտադրական տարածքների սեփականաշնորհման և վերապրոֆիլավորման գործընթացը: Մյուս կողմից այսօր, դեռևս բացակայում է տնտեսական առաջընթացի միասնական հեռանկարային ծրագրավորումը և առանձին ձեռնարկությունների բիզնես պլանավորումը: Այդ պատճառով հեռանկարային բնակչության որոշումը ընդունված՝ ավանդական մեթոդների աշխատանքային հաշվեկշռի, նպատակային կանխատեսումների և այլ մեթոդներ) կիրառմամբ այս փուլում դեռ հնարավոր չէ: Հետևապես, ներկայումս քաղաքի բնակչության հեռանկարային աճը որոշելու համար առաջնային են դառնում տարածքային զարգացման հնարավորությունը և ժողովրդագրական տարողունակության որոշումը: Հաշվի առնելով այդ հանգամանքը, համայնքի հեռանկարային առավելագույն բնակչության թիվը ընդունվել է՝ 90 հազար մարդ, որը սահմանվել է ՀՀ տարաբնակեցման գլխավոր նախագծով ի նկատի ունենալով տարածքի դեմոգրաֆիական լրիվ տարողունակության պայմանը: Մինևս ժամանակ, քաղաքի բնակչության առավելագույն քանակի ապահովման համար ժամկետների նախատեսումը, կախված է հանրապետության ընդհանուր զարգացման տեմպերից, քաղաքական իրավիճակից, բնակչությանը աշխատատեղերով ապահովելու մակարդակից:

Հատակագծային կառուցվածքը և գործառական գոտևորումը մշակվել են բնօգտագործման, շրջակա միջավայրի պահպանման, ինժեներական նախապատրաստման միջոցառումների իրականացման փոխկապակցված խնդիրների համընդհանուր լուծումներով՝ համայնքի տարածքի նպատակաուղղված քաղաքաշինական կազմակերպմամբ: Վերլուծության և համալիր գնահատականի արդյունքում ընտրվել են կառուցապատման ենթակա տարածքները և որոշվել են այդ տարածքների կառուցապատման համար բարենպաստության աստիճանը, տրվել են պահանջվող ինժեներական նախապատրաստման միջոցառումները և դրանց իրականացման ուղիները:

Ճանապարհների, գերեզմանների, էներգետիկայի և այլ կոմունալ օբյեկտների այն պաշտպանիչ գոտիների տարածքները, որոնք այսօր արդեն զբաղված են բնակելի և հասարակական կառույցներով վերափոխվում են բուֆերային գոտիների, որտեղ մինչև հաշվարկային ժամկետի ավարտը, պետք է արգելվեն բոլոր նոր բնակելի և հասարակական կառուցապատման և վերանորոգման աշխատանքները:

V. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԽՐԱԽՈՒՄՎՈՂ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՈՃԸ ԵՎ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆ

Մշակվել են Գավառ համայնքի հատակագծային-տարածական զարգացման հիմնական ուղղությունները և առանձնացվել են տարածքի նպատակային օգտագործման ռեժիմները: Առավելագույնս կանոնակարգվել է քաղաքի հատակագծային կառուցվածքը այն է՝ թաղամասերի հասարակական օբյեկտների հավասարակշռված բաշխում, փողոցային ցանցի ձևավորում, հասարակական կանաչ գոտու ապահովում, ներքին տարածքների համապատասխան գործառական նշանակության սահմանում: Հաշվի առնելով տարածքի գերակշռող գործառական օգտագործումը, կառուցապատման կանոնակարգման անհրաժեշտությունը, քաղաքի տարածքում առաջարկված են հետևյալ կառուցվածքահատակագծային սկզբունքները.

փողոցային ցանցի կատարելագործում,

տարածքում հասարակական սպասարկման օբյեկտների համալիր ձևավորում՝ սպասարկման մատչելիության գոտիներում ընդգրկելով բնակելի թաղամասերը,

անտառպուրակային և ռեկրեացիոն գոտիների ձևավորում,

քաղաքի տարածքի ճարտարապետահատակագծային կազմակերպման հիմքում դրվել են հետևյալ հիմնական սկզբունքները.

կառուցապատման խտությունների կանոնակարգում,

ներքին ռեզերվային տարածքների քաղաքի միասնական հատակագծային կառուցվածքում ընդգրկում, հին և նոր թաղամասերի օրգանական հատակագծային կապերի ստեղծում,

սանիտարական գոտիների պահանջների պահպանում և կանաչ գոտիների ընդլայնում,

սեյսմիկ վտանգի, սողանքների պայմաններում քաղաքի կառուցվածքային-հատակագծային տարրերի հուսալիության և կայունության ապահովում:

Ելնելով Գավառ համայնքի ընդհանուր երկրաբանական պայմաններից և հատակագծային կառուցվածքի առանձնահատկություններից՝ նախատեսվում է ընդհանուր կանաչապատման համակարգ, որը սփռվելով ամբողջ համայնքի տարածքով, ներգրավելով Գավառագետի հովիտը:

1. Շենքերի և շինությունների ծավալային ու ճարտարապետահատակագծային լուծումներին, ինչպես նաև դրանց առանձին մասերին ներկայացվող պահանջները

Գոտիներում թույլատրելի օգտագործումների (կառուցապատումների) սահմանման հիմք են հանդիսանում գլխավոր հատակագծի նախագծի հիմնադրույթները և ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջների համաձայն կատարված գոտևորումը:

Գոտիներն առանձնացվել են հաշվի առնելով հողամասերի նպատակային նշանակությունը, ինչպես նաև քաղաքաշինական, բնապահպանական, պատմամշակութային, ինժեներատեխնիկական և այլ բնույթի սահմանափակումները, հողամասերի գործառական նշանակությունը և ընդունված թույլատրելի օգտագործումներին ներկայացվող ճարտարապետահատակագծային պահանջները:

Գոտիներում սահմանվում են տարբեր ինտենսիվությամբ օգտագործվող հիմնական տարածքային միավորները, դրանց թույլատրելի հողօգտագործման ձևերը և կառուցապատման չափորոշիչները՝ փուլ առ փուլ կառուցապատման, ինչպես նաև տարածքի բազմաբնույթ օգտագործումը խրախուսելու, համայնքային նշանակության համալիրների տեղաբաշխումն ապահովելու, նախագծվող համալիրները բնական միջավայրում ներդաշնակորեն ինտեգրելու համար:

Նախագծով սահմանված գոտիները.

Նախագծով սահմանված են հետևյալ գործառական գոտիները.

2. Գոտիներում թույլատրելի օգտագործումների սահմանումներ

2.1. Բազային գոտիներ

Ըստ Գավառ քաղաքային համայնքի(բնակավայրի) գլխավոր հատակագծի, համայնքի տարածքը բաժանված է հետևյալ հիմնական բազային գոտիների՝

Ա. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ	Գ
Բ. ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ	Բ
Գ. ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ, ԸՆԴԵՐՔՕԳՏԱԳՈՐԾՍԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ	Ա
Դ. ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ, ԿԱՊԻ, ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ, ԿՈՄՈՒՆԱԼ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ	Է
Ե. ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՐՏՊԱՆՎՈՂ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐ	ՀՊ
Զ. ՀԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ	ՀՆ
Է. ԱՆՏԱՌԱՅԻՆ	ԱՏ
Ը. ԶՐԱՅԻՆ	Զ
Թ. ՊԱՅՈՒՏԱՅԻՆ	Պ

2.2. Ենթագոտիներ

Նշված բազային գոտիները Գավառ քաղաքային համայնքի(բնակավայրի) գոտաբանական նախագծով, ըստ իրենց քաղաքաշինական առանձնահատկությունների և գործառնական նշանակության, բաժանված են ենթագոտիների՝

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ Գ

ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ

այդ թվում՝

բնակելի կառուցապատման Բ

հասարակական կառուցապատման Հ

համաքաղաքային հասարակական ՀՀ

ընդհանուր օգտագործման Ը

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ, ԸՆԴԵՐՔՕԳՏԱԳՈՐԾՍԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ

այդ թվում՝

արդյունաբերական Ա

կոմունալ պահեստային ԿՊ

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ, ԿԱՊԻ, ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ, ԿՈՄՈՒՆԱԼ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ

այդ թվում՝

- էներգետիկայի Է

- կապի Կ
- տրանսպորտի S

ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՀՊԱՆՎՈՂ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐ
այդ թվում՝

- բնապահպանական ՀԲ
- առողջարարական ՀԱ
- հանգստի ՀԳ
- պատմական և մշակութային ՀՊ

ՀԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀՆ
ՊԱՀՈՒՄՏԱՅԻՆ Պ

2.3. Թաղամասերի դասակարգումները

Գավառ- քաղաքային համայնքի(բնակավայրի) գոտիավորման նախագծում ընդգրկված տարածքներում քաղաքաշինական գործունեության, հողային հարաբերությունների համակարգման ու կարգավորման և հասարակության առողջության, անվտանգության և բարեկեցության ապահովմանը նպատակաուղղված տեղական հողօգտագործման օպտիմալ իրավական նորմերի և ռացիոնալ ընթացակարգերի սահմանման նպատակով տրվում են հիմնական թաղամասերի դասակարգումները և կառուցապատման չափորոշիչները:

Հիմնական թաղամասերում սահմանվում են թույլատրելի հողօգտագործման տեսակները, որոնց համամասնությունները կարող են փոփոխվել կախված պահանջարկից, սակայն միայն նշված գոտու ներսում և թույլատրելի հողօգտագործումների սահմաններում:

3. Կառուցապատման գոտներ

Թաղամաս Բ1 նախատեսվում է բազմաբնակարան և անհատական տներով կառուցապատման համար, կառուցապատման զիծը կարմիր գծից 6 մ ներս և հասարակական կառուցապատման գոտի, նախատեսվում է հասարակական կառուցապատման համար, կառուցապատման զիծը կարմիր գծից 3 մ ներս՝ կառուցապատման համար անհրաժեշտ է կառուցապատման նախագիծ:

Գոտու կոդը		Գործառույթ		Հիմնական քաղաքաշինական ցուցանիշները						
		Հիմնական կառուցապատում	Օժանդակ կառուցապատում	Տարածքի մակերեսը հա	Կառուցապատման մակերեսը, հա/%	Կանաչապատման մակերեսը, հա/%	Փողոցների, անցումների կանգառների մակերեսը, հա/ %	Կառուցապատում առավելագույն բարձրությունը մ	Առավելագույն հարկայնությունը	Այլ տվյալներ
Նախագծով	ԲԲ1	Բնակելի	Կենցաղ սպասարկում	30	12/40	15,3/51,0	2,7/9,0	12	3	
Նախագծով	ԱԲ1	Բնակելի	Կենցաղ սպասարկում	70	21,0/30	42,0/60,0	7,0/10	9	2	
Նախագծով	ՀՀ1	Հասար. կառուց.	Ընդ. օգտագ.	12,5	5,0/40	5,8/50,0	1,2/10	15	4	
Նախագծով	Հ1	Հասար. կառուց.	Առևտր. սպաս.	7,0	2,8/40	3,4/48,0	0,8/12	10	2-3	

Բազմահարկ բնակելի կառուցապատման ԲԲ1 ենթագոտու բույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 1.1-ում:

Աղյուսակ 1.1

հհ	հողօգտագործման տեսակը	բույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	բազմաբնակարան տներով կառուցապատում	Թ	
2	խանութներ	Թ	սննդի և կենցաղ. ապրանքներ
3	կրպակներ	Թ	քեթև կոնստր.
4	սրճարաններ	Թ	քեթև կոնստր.
5	լուսանկարչատներ	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
6	քիմնաքրման կետեր	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
7	վարսավիրանոցներ	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
8	լվացքատներ	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
9	պոլիկլինիկաներ, ատամնաբուժարաններ	Թ	
10	տրանսպորտային գործակալություններ	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
11	տոմսերի իրացման կետեր	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
12	ավտոհանգրվաններ	Թ	խմբավորված
13	խաղահրապարակներ		
14	այգիներ, պուրակներ		

Անհատական բնակելի կառուցապատման ԱԲ1 ենթագոտու թույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 1.2-ում:

Աղյուսակ 1.2

հհ	հողօգտագործման տեսակը	թույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	անհատական բնակելի տներով կառուցապատում	Թ	
2	խանութներ	Թ	սննդի
3	կրպակներ	Թ	թեթև կոնստր.
4	ավտոհանգրվաններ	Թ	անհատական

Համաքաղաքային հասարակական կառուցապատման ՀՀ1 ենթագոտու թույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 1.3-ում:

Աղյուսակ 1.3

հհ	հողօգտագործման տեսակը	թույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	տեղական կառավարման մարմինների	Թ	
2	հասարակական կազմակերպությունների	Թ	
3	յրատվական	Թ	
4	արխիվների	Թ	
5	վարկավորման	Թ	
6	ապահովագրության	Թ	
7	կոմերցիոն գործունեության	Թ	
8	միջազգային կազմակերպությունների	Թ	
9	գրադարաններ	Թ	
10	թատրոններ	Թ	
11	կինոթատրոններ	Թ	
12	խանութներ	Թ	
13	կրպակներ	Թ	
14	ռեստորաններ	Թ	
15	բարեր	Թ	
16	ճաշարաններ	Թ	
17	սրճարաններ	Թ	
18	տոմսերի իրացման կետեր	Թ	
19	հյուրանոցներ	Թ	
20	ավտոհանգրվաններ	Թ	
21	հասարակական գուգարաններ	Թ	
22	կրոնական կազմակերպությունների	Թ	միայն գրասենյակներ
23	այգիներ, պուրակներ		
24	փողոցներ, հրապարակներ		

Հասարակական կառուցապատման Հ1 ենթագոտու թույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 1.4-ում:

Աղյուսակ 1.4

հհ	հողօգտագործման տեսակը	թույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	պրոֆ. տեխ. ուսումնարաններ	Թ	
2	միջնակարգ մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ	Թ	
3	մարզական, մարմնակրթական, առողջարարական այլ թվում՝		
4	պոլիլիմիկաներ, ատամնարուժարաններ,	Թ	
5	մարզական բաց շինություններ (ստադիոններ, թենիսի կորտեր, բաց լողավազաններ)	Թ	
6	մարզական փակ շինություններ	Թ	
7	ֆիզկուլտմարզական և առողջարարական համալիրներ	Թ	
8	ավտոհանգրվաններ	Թ	
9	հանրակացարաններ	Թ	
10	խանութներ	Թ	
11	ճաշարաններ	Թ	

Թաղամաս Բ2 նախատեսվում է բազմաբնակարան և անհատական տներով կառուցապատման գիծը կարմիր գծից 6 մ ներս և հասարակական կառուցապատման գոտի, նախատեսվում է հասարակական կառուցապատման համար, կառուցապատման գիծը կարմիր գծից 3 մ ներս՝ կառուցապատման համար անհրաժեշտ է կառուցապատման նախագիծ:

Գոտու կոդը	Գործառույթ	Հիմնական քաղաքաշինական ցուցանիշները								
		Հիմնական կառուցապատում	Օժանդակ կառուցապատում	Տարածքի մակերեսը հա	Կառուցապատման մակերեսը, հա / %	Կանաչապատման մակերեսը, հա / %	Փողոցների, անցումների կանգառների մակերեսը, հա / %	Կառուցապատում առավելագույն բարցությունը մ	Առավելագույն հարկայնությունը	Այլ տվյալներ
Նախագծով	ԱԲ2	Բնակելի	Կենցաղ սպասարկում	16	4,8/30	9,6/60	1,6/10	9	2	
Նախագծով	ՀՀ2	Սպասարկման	Ընդօգտագ.	0,8	0,3/40	0,4/50	0,1/10	15	4	
Նախագծով	Հ2	Սպասարկման	Առևտր. սպասարկ	1,1	0,4/40	0,6/50	0,1/10	10	2-3	

Անհատական բնակելի կառուցապատման ԱԲ2 ենթագոտու բույլատրելի հոդօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 2.1-ում:

Աղյուսակ 2.1

հհ	հոդօգտագործման տեսակը	բույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	անհատական բնակելի տներով կառուցապատում	Թ	
2	խանութներ	Թ	սննդի
3	կրպակներ	Թ	քեթև կոնստր.
4	ավտոհանգրվաններ	Թ	անհատական

Համաքաղաքային հասարակական կառուցապատման ՀՀ2 ենթագոտու բույլատրելի հոդօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 2.2-ում:

Աղյուսակ 2.2

հհ	հոդօգտագործման տեսակը	բույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	տեղական կառավարման մարմինների	Թ	
2	հասարակական կազմակերպությունների	Թ	
3	լրատվական	Թ	
4	արխիվների	Թ	
5	վարկավորման	Թ	
6	ապահովագրության	Թ	
7	կոմերցիոն գործունեության	Թ	
8	միջազգային կազմակերպությունների	Թ	
9	գրադարաններ	Թ	
10	թատրոններ	Թ	
11	կինոթատրոններ	Թ	
12	խանութներ	Թ	
13	կրպակներ	Թ	
14	ռեստորաններ	Թ	
15	բարեր	Թ	
16	ճաշարաններ	Թ	
17	սրճարաններ	Թ	
18	տոմսերի իրացման կետեր	Թ	
19	հյուրանոցներ	Թ	
20	ավտոհանգրվաններ	Թ	
21	հասարակական զուգարաններ	Թ	
22	կրոնական կազմակերպությունների	Թ	միայն գրասենյակներ
23	այգիներ, պուրակներ		
24	փողոցներ, հրապարակներ		

Հասարակական կառուցապատման Հ2 ենթագոտու թույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 2.3-ում:

Աղյուսակ 2.3

հհ	հողօգտագործման տեսակը	թույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	պրոֆ. տեխ. ուսումնարաններ	Թ	
2	միջնակարգ մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ	Թ	
3	մարզական, մարմնակրթական, առողջարարական այլ թվում՝		
4	պոլիկլինիկաներ, ատամնաբուժարաններ,	Թ	
5	մարզական բաց շինություններ (ստադիոններ, քենիսի կորտեր, բաց լողավազաններ)	Թ	
6	մարզական փակ շինություններ	Թ	
7	ֆիզկուլտմարզական և առողջարարական համալիրներ	Թ	
8	ավտոհանգրվաններ	Թ	
9	հանրակացարաններ	Թ	
10	խամութներ	Թ	
11	ճաշարաններ	Թ	

Թաղամաս Բ3 նախատեսվում է բարձրահարկ տներով կառուցապատման համար, կառուցապատման գիծը կարմիր գծից 6 մ ներս և հասարակական կառուցապատման գոտի, նախատեսվում է հասարակական կառուցապատման համար, կառուցապատման գիծը կարմիր գծից 3 մ ներս՝ կառուցապատման համար անհրաժեշտ է կառուցապատման նախագիծ:

Գոտու կոդը	Գործառույթ	Հիմնական քաղաքաշինական ցուցանիշները							
		Հիմնական կառուցապատմում	Օժանդակ կառուցապատմում	Տարածքի մակերեսը հա	Կառուցապատման մակերեսը, հա/ %	Կամայապատման մակերեսը, հա/ %	Փողոցների, անցումների կանգառներ մակերեսը, հա/ %	Կառուցապատմում առավելագույն թայլցրությունը մ Առավելագույն հարկամյակությունը	Այլ տվյալներ
Նախագծով ԲԲ3	Բնակելի	Կենցաղ սպասարկում	32	12,8/40	16,3/51	2,9/9,0	12	3	
Նախագծով ՀՀ3	Սպասարկման	Ընդ. օգտագ.	6,5	2,6/40	3,2/50	0,7/10	15	4	
Նախագծով Հ3	Սպասարկման	Առևտր. սպասարկ	4,0	1,6/40	2,0/50	0,4/10	10	2-3	

Անհատական բնակելի կառուցապատման ԱԲ3 ենթագոտու բույլատրելի հոդօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 3.1-ում:

Աղյուսակ 3.1

հհ	հոդօգտագործման տեսակը	բույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	անհատական բնակելի տներով կառուցապատում	Թ	
2	խանութներ	Թ	սննդի
3	կրպակներ	Թ	բերք կոնստր.
4	ավտոհանգրվաններ	Թ	անհատական

Համաքաղաքային հասարակական կառուցապատման ՀՀ3 ենթագոտու բույլատրելի հոդօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 3.2-ում:

Աղյուսակ 3.2

հ հ	հոդօգտագործման տեսակը	բույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	տեղական կառավարման մարմինների	Թ	
2	հասարակական կազմակերպությունների	Թ	
3	լրատվական	Թ	
4	արխիվների	Թ	
5	վարկավորման	Թ	
6	ապահովագրության	Թ	
7	կոմերցիոն գործունեության	Թ	
8	միջազգային կազմակերպությունների	Թ	
9	գրադարաններ	Թ	
10	քատրոններ	Թ	
11	կինոթատրոններ	Թ	
12	խանութներ	Թ	
13	կրպակներ	Թ	
14	ռեստորաններ	Թ	
15	բարեր	Թ	
16	ճաշարաններ	Թ	
17	սրճարաններ	Թ	
18	տոմսերի իրացման կետեր	Թ	
19	հյուրանոցներ	Թ	
20	ավտոհանգրվաններ	Թ	
21	հասարակական գուգարաններ	Թ	
22	կրոնական կազմակերպությունների	Թ	միայն գրասենյակներ
23	այգիներ, պուրակներ		
24	փողոցներ, հրապարակներ		

Հասարակական կառուցապատման Հ3 ենթագոտու բույլատրելի հոդօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 3.3-ում:

Աղյուսակ 3.3

հհ	հոդօգտագործման տեսակը	բույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
	2	3	4
1	պրոֆ. տեխ. ուսումնարաններ	Թ	
2	միջնակարգ մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ	Թ	
3	մարզական, մարմնակրթական, առողջարարական այլ բժում՝		
4	պոլիկլինիկաներ, ատամնարուժարաններ.	Թ	
5	մարզական բաց շինություններ (ստադիոններ, քենիսի կորտեր, բաց լողավազաններ)	Թ	
6	մարզական փակ շինություններ	Թ	
7	ֆիզկուլտմարզական և առողջարարական համալիրներ	Թ	
8	ավտոհանգրվաններ	Թ	
9	հանրակացարաններ	Թ	
10	խանութներ	Թ	
11	ճաշարաններ	Թ	

Թաղամաս Բ4 նախատեսվում է անհատական տներով կառուցապատման համար, կառուցապատման գիծը կարմիր գծից 6 մ ներս և արտադրական կառուցապատման գոտի՝ կառուցապատման համար անհրաժեշտ է կառուցապատման նախագիծ:

Գոտու կոդը	Գործառույթ		Հիմնական քաղաքաշինական ցուցանիշները						
	Հիմնական կառուցապատում	Օանդակ կառուցապատում	Տարածքի մակերեսը հա	Կառուցապատման մակերեսը, հա/ %	Կանաչապատման մակերեսը, հա/ %	Փողոցների, անցումներ, կանգառներ մակերեսը, հա/ %	Կառուցապատում առավելագույն բարձրությունը մ	Առավելագույն հարկայնությունը	Այլ տվյալներ
Նախագծով ԱԲ4	Բնակելի	Կենցաղ սպասարկում	207	62/30	124/60	21/10	9	2	
Նախագծով ԳԱ4	Արտադ.	Խտոր	11	3,8/35	3,8/35	3,4/30	5	1	

Անհատական բնակելի կառուցապատման ԱԲ-4 ենթագոտու բույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 4.1-ում:

Աղյուսակ 4.1

հհ	հողօգտագործման տեսակը	բույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	անհատական բնակելի տներով կառուցապատում	Թ	
2	խանութներ	Թ	սննդի
3	կրպակներ	Թ	քեթև կոնստր.
4	ավտոհանգրվաններ	Թ	անհատական

Գյուղատնտեսական արտադրական կառուցապատման ԳԱ4 ենթագոտու բույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 4.2-ում:

Աղյուսակ 4.2

հ/հ	հողօգտագործման տեսակը	բույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	6
	ա/ գյուղատնտեսական մթերքների վերամշակման ձեռնարկություններ այդ թվում՝		
1	պահածոների գործարաններ	Թ	
2	գինու և կոնյակի գործարաններ	Թ	
3	մրգերի չորացման և վերամշակման գործարաններ	Թ	
4	վնասակար արտանետումները բացառող այլ ձեռնարկություններ	Թ	
5	մեծածախ առևտրի կենտրոններ	Թ	
6	բենզալցման կայաններ	Թ	
7	գազալցման կայաններ	Թ	
8	ավտոտեխսպասարկման կայաններ	Թ	
9	խանութներ այդ թվում՝	Թ	
10	շինանյութերի	Թ	
11	ավտոպահեստամասերի	Թ	
12	կահույքի	Թ	

Թաղամաս Բ5-1 Խառը կառուցապատման գոտի

Գոտու կոդը		Գործառույթ		Հիմնական քաղաքաշինական ցուցանիշները					
		Հիմնական կառուցապատում	Օժանդակ կառուցապատում	Տարածքի մակերեսը հա	Կառուցապատման մակերեսը %	Կանաչապատման մակերեսը %	Փողոցների, անցումների, կանգառների մակերեսը %	Կառուցապատում առավելագույն թաղանթի ընդհանուր մակերեսը հա	Մյուս տեղումներ
Նախագծով	ՀՀ5-1	Խառը	Առևտ. սպաս.	32,4	9,6/29,6	9,1/28,1	3,2/9,9	18	5

Համարադարային հասարակական կառուցապատման ՀՀ5-1 ենթագոտու թույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 5.1.1-ում:

Աղյուսակ 5.1.1

հհ	հողօգտագործման տեսակը	թույլատրման ձևեր	այլ պայմաններ
	2	3	4
1	տեղական կառավարման մարմինների	Թ	
2	հասարակական կազմակերպությունների	Թ	
3	լրատվական	Թ	
4	արխիվների	Թ	
5	վարկավորման	Թ	
6	ապահովագրության	Թ	
7	կոմերցիոն գործունեության	Թ	
8	միջազգային կազմակերպությունների	Թ	
9	գրադարաններ	Թ	
10	թատրոններ	Թ	
11	կինոթատրոններ	Թ	
12	լսանոթներ	Թ	
13	կրպակներ	Թ	
14	ռեստորաններ	Թ	
15	բարեր	Թ	
16	ճաշարաններ	Թ	
17	սրճարաններ	Թ	
18	տոմսերի իրացման կետեր	Թ	
19	հյուրանոցներ	Թ	
20	ավտոհանգրվաններ	Թ	
21	հասարակական զուգարաններ	Թ	
22	կրոնական կազմակերպությունների	Թ	միայն գրասենյակներ
23	այգիներ, պուրակներ		
24	փողոցներ, հրապարակներ		

Թաղամաս Բ5-2 Խառը կառուցապատման գոտի

Գոտու կոդը		Գործառույթ		Հիմնական քաղաքաշինական ցուցանիշները					
		Հիմնական կառուցապատում	Օժանդակ կառուցապատում	Տարածքի մակերեսը հա	կառուցապատման մակերեսը %	կանաչապատման մակերեսը %	Փողոցների, անցումների, կանգառների մակերեսը %	կառուցապատում առավելագույն բարձրությունը մ Առավելագույն հարկայնությունը	Այլ տվյալներ
Նախագծով	ՀՀ5-2	Խառը	Առևտ. սպասարկ.	34,2	9,6/28,1	15,6/45,6	2,1/6,1	18	5
Նախագծով	ԱԲ5-2	Խառը	Առևտ. սպասարկ.	11,2	4,6/41,0	5,6/50,0	1,0/9	9	1-2

Համաքաղաքային հասարակական կառուցապատման ՀՀ5-2 ենթագոտու թույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 5.2.1ում:

Աղյուսակ 5.2.1

հհ	հողօգտագործման տեսակը	թույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
	2	3	4
1	տեղական կառավարման մարմինների	Թ	
2	հասարակական կազմակերպությունների	Թ	
3	լրատվական	Թ	
4	արխիվների	Թ	
5	վարկավորման	Թ	
6	ապահովագրության	Թ	
7	կոմերցիոն գործունեության	Թ	
8	միջազգային կազմակերպությունների	Թ	
9	գրադարաններ	Թ	
10	քատրոններ	Թ	
11	կինոթատրոններ	Թ	
12	խանութներ	Թ	
13	կրպակներ	Թ	
14	ռեստորաններ	Թ	
15	բարեր	Թ	
16	ճաշարաններ	Թ	
17	սրճարաններ	Թ	
18	տոմսերի իրացման կետեր	Թ	
19	հյուրանոցներ	Թ	
20	ավտոհանգրվաններ	Թ	
21	հասարակական զուգարաններ	Թ	
22	կրոնական կազմակերպությունների	Թ	միայն զրասենյակներ
23	այգիներ, պուրակներ		
24	փողոցներ, հրապարակներ		

Անհատական բնակելի կառուցապատման ԱԲ-5-2 ենթագոտու քույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 5.2.2-ում:

Աղյուսակ 5.2.2

հհ	հողօգտագործման տեսակը	քույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	անհատական բնակելի տներով կառուցապատում	Թ	
2	խանութներ	Թ	սննդի
3	կրպակներ	Թ	քեթև կոնստր.
4	ավտոհանգրվաններ	Թ	անհատական

Թաղամաս Բ6 նախատեսվում է բազմաբնակարան և անհատական տներով կառուցապատման համար, կառուցապատման գիծը կարմիր գծից 6 մ ներս, հասարակական կառուցապատման գոտի, նախատեսվում է հասարակական կառուցապատման համար, կառուցապատման գիծը կարմիր գծից 3 մ ներս և արտադրական կառուցապատում գոտի՝ կառուցապատման համար անհրաժեշտ է կառուցապատման նախագիծ:

Գոտու կողը		Գործառույթ		Հիմնական քաղաքաշինական ցուցանիշները						
		Հիմնական կառուցապատում	Օժանդակ կառուցապատում	Տարածքի մակերեսը հա	Կառուցապատման մակերեսը, հա/ %	Կանաչապատման մակերեսը, հա/ %	Փողոցների, անցումների, կամուրջների մակերեսը, հա/ %	Կառուցապատում արավելագույն բարցրությունը մ	Առավելագույն հարկայնությունը	Այլ տվյալներ
Նախագծով	ԲԲ6	Բնակելի	Կենցաղ սպասարկում	5	2,1/41	2,5/50	0,4/9	12	3	
Նախագծով	ԱԲ6	Բնակելի	Կենցաղ սպասարկում	139	41,7/30	83,4/60	13,9/10	9	2	
Նախագծով	ՀՀ6	Մպատարինան	Ընդօգտագ.	1,8	0,7/40	0,9/50	0,2/10	15	4	
Նախագծով	Հ6	Մպատարկման	Առևտր. սպասարկ	5	2,0/40	2,4/48	0,6/12	10	2-3	
Նախագծով	Ա6	Արտադր.	Խտոր	17	6,0/35	6,0/35	5,0/30	5	1	

Բազմախարկ բնակելի կառուցապատման ԲԲՃ ենթագոտու քույլատրելի հոդօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 6.1-ում:

Աղյուսակ 6.1

հհ	հոդօգտագործման տեսակը	քույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	բազմաբնակարան տներով կառուցապատում	Թ	
2	խանութներ	Թ	սննդի և կենցաղ. ապրանքներ
3	կրպակներ	Թ	թեթև կոնստր.
4	սրճարաններ	Թ	թեթև կոնստր.
5	լուսանկարչատներ	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
6	քիմնաքրման կետեր	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
7	վարսավիրանոցներ	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
8	լվացքատներ	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
9	պոլիկլինիկաներ, ատամնաբուժարաններ	Թ	
10	տրանսպորտային գործակալություններ	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
11	տոմսերի իրացման կետեր	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
12	ավտոհանգրվաններ	Թ	խմբավորված
13	խաղահրապարակներ		
14	այգիներ, պուրակներ		

Անհատական բնակելի կառուցապատման ԱԲՃ ենթագոտու քույլատրելի հոդօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 6.2-ում:

Աղյուսակ 6.2

հհ	հոդօգտագործման տեսակը	քույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	անհատական բնակելի տներով կառուցապատում	Թ	
2	խանութներ	Թ	սննդի
3	կրպակներ	Թ	թեթև կոնստր.
4	ավտոհանգրվաններ	Թ	անհատական

Համաբաղադրային հասարակական կառուցապատման ՀՀՃ ենթագոտու քույլատրելի հոդօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 6.3-ում:

Աղյուսակ 6.3

հհ	հոդօգտագործման տեսակը	քույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	տեղական կառավարման մարմինների	Թ	
2	հասարակական կազմակերպությունների	Թ	
3	լրատվական	Թ	
4	արխիվների	Թ	
5	վարկավորման	Թ	
6	ապահովագրության	Թ	
7	կոմերցիոն գործունեության	Թ	
8	միջազգային կազմակերպությունների	Թ	

9	գրադարաններ	Թ	
10	քատրոններ	Թ	
11	կինոքատրոններ	Թ	
12	խանութներ	Թ	
13	կրպակներ	Թ	
14	ռեստորաններ	Թ	
15	բարեր	Թ	
16	ճաշարաններ	Թ	
17	սրճարաններ	Թ	
18	տոմսերի իրացման կետեր	Թ	
19	հյուրանոցներ	Թ	
20	ավտոհանգրվաններ	Թ	
21	հասարակական գուգարաններ	Թ	
22	կրոնական կազմակերպությունների	Թ	միայն գրասենյակներ
23	այգիներ, պուրակներ		
24	փողոցներ, հրապարակներ		

Հասարակական կառուցապատման Հ6 ենթագոտու թույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 6.4-ում:

Աղյուսակ 6.4

հհ	հողօգտագործման տեսակը	թույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	պրոֆ. տեխ. ուսումնարաններ	Թ	
2	միջնակարգ մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ	Թ	
3	մարզական, մարմնակրթական, առողջարարական այլ թվում՝		
4	պոլիկլինիկաներ, ատամնաբուժարաններ,	Թ	
5	մարզական բաց շինություններ (ստադիոններ, թենիսի կորտեր, բաց լողավազաններ)	Թ	
6	մարզական փակ շինություններ	Թ	
7	ֆիզկուլտմարզական և առողջարարական համալիրներ	Թ	
8	ավտոհանգրվաններ	Թ	
9	հանրակացարաններ	Թ	
10	խանութներ	Թ	
11	ճաշարաններ	Թ	

Արդյունաբերական կառուցապատման Ա6 ենթազոտու քույլատրելի հոդագտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 6.5-ում:

Աղյուսակ 6.5

հհ	հոդագտագործման տեսակը	քույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	6
	ա/ գյուղատնտեսական մթերքների վերամշակման ձեռնարկություններ այդ թվում՝		
1	պահածոների գործարաններ	Թ	
2	գինու և կոնյակի գործարաններ	Թ	
3	մրգերի չորացման և վերամշակման գործարաններ	Թ	
4	վնասակար արտանետումները բացառող այլ ձեռնարկություններ	Թ	
5	մեծածախ առևտրի կենտրոններ	Թ	
6	բենզալցման կայաններ	Թ	
7	գազալցման կայաններ	Թ	
8	ավտոտեխսպասարկման կայաններ	Թ	
9	խանութներ այդ թվում՝	Թ	
10	շինանյութերի	Թ	
11	ավտոպահեստամասերի	Թ	
12	կահույքի	Թ	

Թաղամաս Բ7 նախատեսվում է բազմաբնակարան և անհատական տներով կառուցապատման համար, կառուցապատման գիծը կարմիր գծից 6 մ ներս և հասարակական կառուցապատման գոտի, նախատեսվում է հասարակական կառուցապատման համար, կառուցապատման գիծը կարմիր գծից 3 մ ներս՝ կառուցապատման համար անհրաժեշտ է կառուցապատման նախագիծ:

Գոտու կողը	Գործառույթ	Հիմնական քաղաքաշինական ցուցանիշները								
		Հիմնական կառուցապատում	Օժանդակ կառուցապատում	Տարածքի մակերեսը հա	Կառուցապատման մակերեսը, հա/ %	Կանաչապատման մակերեսը, հա/ %	Փորցման, անցումներ, կանգառներ մակերեսը, հա/ %	Կառուցապատման արավելագույն բարձրությունը մ	Առավելագույն հարկայնությունը	Այլ տվյալներ
Նախագծով	ԲԲ7	Բնակելի	Կենցաղ սպասարկում	18	7,0/40	9,4/51,0	1,6/9,0	12	3	
Նախագծով	ԱԲ7	Բնակելի	Կենցաղ սպասարկում	33	9,9/30	9,8/60,0	3,3/10	9	2	
Նախագծով	Հ7	Հասար.	Առևտր. սպասարկ	6	2,4/40	2,9/48,0	0,7/12	10	2-3	

Բազմաբնակարան կառուցապատման ԲԲ7 ենթագոտու բույլատրելի հողօգտագործաստ տեսակները նշված են աղյուսակ 7.1-ում:

Աղյուսակ 7.1

հհ	հողօգտագործման տեսակը	բույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	բազմաբնակարան տներով կառուցապատում	Թ	
2	խանութներ	Թ	սննդի և կենցաղ. ապրանքներ
3	կրպակներ	Թ	քեքև կոնստր.
4	սրճարաններ	Թ	քեքև կոնստր.
5	լուսանկարչատներ	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
6	քիմնաքրման կետեր	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
7	վարսավիրանոցներ	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
8	վազքատներ	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
9	պոլիկլինիկաներ, ատամնաբուժարաններ	Թ	
10	տրանսպորտային գործակալություններ	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
11	տոմսերի իրացման կետեր	Թ	բն. շենք. 1 հարկ.
12	ավտոհանգրվաններ	Թ	խմբավորված
13	խաղահրապարակներ		
14	այգիներ, պուրակներ		

Անհատական բնակելի կառուցապատման ԱԲ7 ենթագոտու բույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 7.2-ում:

Աղյուսակ 7.2

հհ	հողօգտագործման տեսակը	բույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	անհատական բնակելի տներով կառուցապատում	Թ	
2	խանութներ	Թ	սննդի
3	կրպակներ	Թ	քեքև կոնստր.
4	ավտոհանգրվաններ	Թ	անհատական

Համաքաղաքային հասարակական կառուցապատման ՀՀ7 ենթագոտու բույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 7.3-ում:

Աղյուսակ 7.3

հհ	հողօգտագործման տեսակը	բույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	տեղական կառավարման մարմինների	Թ	
2	հասարակական կազմակերպությունների	Թ	
3	լրատվական	Թ	
4	արխիվների	Թ	
5	վարկավորման	Թ	

6	ապահովագրության	Թ	
7	կրմերից զործունեության	Թ	
8	միջազգային կազմակերպությունների	Թ	
9	գրադարաններ	Թ	
10	քատրոններ	Թ	
11	կինոքատրոններ	Թ	
12	խանութներ	Թ	
13	կրպակներ	Թ	
14	ռեստորաններ	Թ	
15	բարեր	Թ	
16	ճաշարաններ	Թ	
17	սրճարաններ	Թ	
18	տոմսերի իրացման կետեր	Թ	
19	հյուրանոցներ	Թ	
20	ավտոհանգրվաններ	Թ	
21	հասարակական զուգարաններ	Թ	
22	կրոնական կազմակերպությունների	Թ	միայն գրասենյակներ
23	այգիներ, պուրակներ		
24	փողոցներ, հրապարակներ		

Հասարակական կառուցապատման Հ7 ենթագոտու թույլատրելի հողօգտագործման տեսակները նշված են աղյուսակ 7.4-ում:

Աղյուսակ 7.4

հհ	հողօգտագործման տեսակը	թույլատրման ձևը	այլ պայմաններ
1	2	3	4
1	պրոֆ. տեխ. ուսումնարաններ	Թ	
2	միջնակարգ մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ	Թ	
3	մարզական, մարմնակրթական, առողջարարական այդ թվում՝		
4	պոլիլինիկաներ, ատամնարուժարաններ,	Թ	
5	մարզական բաց շինություններ (ստադիոններ, թենիսի կորտեր, բաց լողավազաններ)	Թ	
6	մարզական փակ շինություններ	Թ	
7	ֆիզկուլտմարզական և առողջարարական համալիրներ	Թ	
8	ավտոհանգրվաններ	Թ	
9	հանրակացարաններ	Թ	
10	խանութներ	Թ	
11	ճաշարաններ	Թ	

2. Փողոցների, անցումների, հետիոտն ճանապարհների ու հեծանվառուղիների (ճանապարհային ցանց), հրապարակների, ներքին բակերի, շքաբակերի (կուրդոնյերների) և հարթակների կառուցվածքին ու ձևավորմանը, ավտոկայանատեղիների կազմակերպմանը ներկայացվող պահանջները

Արտաքին տրանսպորտ

Գավառ համայնքն ընկած է Սևանա լճի արևմտյան ափին, Գեղամա լեռնաշղթայի արևելյան վերջավորության վրա, ծովի մակերևույթից 1920-2120մ բարձրության վրա: Գավառ համայնքն հանդիսանում է Գեղարքունիքի մարզկենտրոն: Գավառի արևելյան մասով է անցնում Սևան-Մարտունի-Գետափ Մ-10 միջպետական նշանակության ճանապարհը:

Մոտակա երկաթուղին անցնում է Սևանա լճի արևելյան ափով Սևան-Շորժա-Վարդենիս-Սոթք: Խորհրդային վերջին տարիներին սկսվեց Գագարին-Կամո երկաթուղու շինարարությունը, որը խորհրդային կարգերի փլուզման պատճառով մնաց կիսակառույց:

Մոտակա օդանավակայանը Երևանի «Զվարթնոցն» է, 74 կմ հեռավորությամբ: Խորհրդային իշխանության տարիներին գործում էր Գավառի օդանավակայանը, որն ուներ գրունտային թռիչքուղի, որտեղից իրականացվում էին տեղական թռիչքներ:

ԼԱՆԴՇԱՖՏԻ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ԳՈՏԻՆԵՐԸ

Բնական կամ արհեստական լանդշաֆտի պահպանության գոտիների սահմանումը նպատակ ունի պահպանել պատմական բնակավայրերի քաղաքաշինական հորինվածքի կամ հուշարձանների բնապատմական արժեքավոր լանդշաֆտը:

Լանդշաֆտի պահպանման գոտիների սահմանումը նպատակ ունի բնական կամ արհեստական ռելիեֆի և դրա լանդշաֆտի պատմական տեսքի պահպանումը կամ վերականգնումը:

Նորակառույցների ճարտարապետական լուծումները ամեն առանձին դեպքում պետք է թելադրվեն տվյալ միջավայրի պատմա-ճարտարապետական պահանջներով:

Հատակագծի հիմքում ընկած զարգացման հայեցակարգը նախատեսում է համայնքի զարգացման այնպիսի տարբերակ, որի ընթացքում հիմնականում օգտագործվում են գոյություն ունեցող բնակարանային ֆոնդը և ենթակառուցվածքները: Իրականացվելու է բնակարանային ֆոնդի մասնակի ընդլայնում և բարելավում, որը բացառում է մեծածավալ շինարարական և հողային աշխատանքների անհրաժեշտությունը, համապատասխանաբար չի նախատեսվում լանդշավտների փոփոխություն, մակերեսային և ստորջրյա ջրերի օգտագործման ռեժիմի փոփոխություն: Դա իր հերթին նշանակում է, որ միջավայրի և բնական տարրերի բեռնվածություն չի ավելանա, իսկ նախատեսվող կանաչապատման աշխատանքները կնպաստեն կլիմայի բարելավմանը և կկանխեն հետագա էրոզիան, ինչպես նաև 5-10 տոկոսով կնվազեցնեն մթնոլորտային արտանետումների քանակները:

Հնագիտական հուշարձանների պահպանության գոտիների տարածքներում կատարվում են բացառապես հուշարձանների հետախուզական աշխատանքներ և հնագիտական պեղումներ: Այդ աշխատանքները կատարվում են պատմության, հնագիտության, ճարտարապետության, արվեստի պատմության, ազգագրության և այլ բնագավառներում գիտության զարգացման, ինչպես նաև հուշարձանների ամրակայման, վերականգնման և դրանց տարածքների բարեկարգման նախագծեր կազմելու նպատակով: Հուշարձանների հետախուզումը և հնագիտական պեղումներն իրականացվում են օրենքով սահմանված կարգով:

Պահպանության գոտիներում և նրանցից դուրս ամրագրվել են պոտենցիալ պեղման գոտիները: Նշված տարածքներում պեղման աշխատանքների շնորհիվ հնարավոր կլինի հարստացնել պատմական անցյալը: Այդ տեսակետից մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում հնագիտական հուշարձաններին հարող տարածքները:

Պոտենցիալ պեղման գոտիների տարածքներում շինարարական և այլ տեսակի աշխատանքների համար հողհատկացումները, կառուցապատման, ինժեներատրանսպորտային հաղորդակցության ուղիների ինչպես նաև պահպանության գոտու օբյեկտների զարգացմանն ու սպասարկմանն ուղղված գործունեության նպատակով նախագծերը սահմանված կարգով համաձայնեցվում են լիազորված մարմնի հետ:

Այդ նախագծերի առաջադրանքներում անհրաժեշտ է նախատեսել հետախուզման աշխատանքներ:

Եթե հողային աշխատանքները կարող են վտանգել այդ տարածքներում գտնվող պատմական շերտի պահպանությունն ու անվթարությունը, ապա, նախապես, աշխատանքների պատվիրատուի միջոցով իրագործվում են դրանց պահպանությունն ու անվթարությունն ապահովող միջոցառումներ:

Լիազորված մարմնի թույլտվությամբ և հսկողությամբ իրականացվում են հետախուզություն, պեղման, վերականգնման աշխատանքներ, բացառիկ դեպքերում՝ տեղափոխման կամ լիազորված մարմնի կողմից առաջարկվող այլ աշխատանքներ:

Առանձնացված փոքրածավալ, ոչ ակտիվ հորինվածք ունեցող հիմնականում արվեստի հուշարձանների ու քարայր- կացարանների պահպանության գոտիները նախագծում չեն ամրագրվել:

Մինչ այդ աշխատանքների կատարումը վերոհիշյալ հուշարձանների հարող տարածքներում որևէ քաղաքաշինական, տնտեսական, բարեկարգման և կանաչապատման աշխատանքներն անհրաժեշտ է իրականացնել լիազորված մարմնի թույլտվությամբ: